

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (Β΄ ΤΜΗΜΑ)

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

Στην Αθήνα σήμερα, 3 Σεπτεμβρίου 2005, ημέρα Σάββατο και ώρα 16.00' στην Αίθουσα 150 του Μεγάρου της Βουλής συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (Β΄ Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων, υπό την προεδρία της Βουλευτού Ροδόπης, κυρίας Χρυσάνθης Μανωλιά, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση των θεμάτων: «Δημογραφικό – Υπογεννητικότητα, Ρατσισμός, Αθλητισμός – Ολυμπιακοί Αγώνες, Υγεία – Νοσοκομεία – Ε.Σ.Υ., Κοινωνική Πρόνοια – Ασφάλιση, Βία και Εγκληματικότητα – Κακοποίηση Γυναικών, Ναρκωτικά, Οικογένεια – Ανθρώπινες Σχέσεις, Σωματική και Ψυχική Υγεία, Κάπνισμα – Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές – Τροχαία Ατυχήματα, Σκέψεις – Προβληματισμοί Εφήβων, Ευθανασία, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, Τρίτη Ηλικία – Αυτοκτονίες – Υιοθεσία – Ομοφυλοφιλία», που περιλαμβάνονται στη Σύνθεση Κειμένων των μαθητών της Β΄ Τάξης των Λυκείων (Ενιαίων, Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Εσπερινών, Ειδικών, Μουσικών και Γυμνασίων με λυκειακές τάξεις) της Ελλάδας, της Κύπρου και της αντίστοιχης τάξης των Ελληνικών Σχολείων του Εξωτερικού και των μαθητών της τελευταίας τάξης του Α΄ Κύκλου των Τ.Ε.Ε. (Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Απογευματινών, Εσπερινών, Ειδικών) της Ελλάδας, καθώς και της Β΄ Τάξης των Τεχνικών Σχολών της Κύπρου, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα "Βουλή των Εφήβων", Ι΄ Σύνοδος 2004 – 2005.

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Μανέ Γεωργία (Ν. Χαλκιδικής), Μαστροκώστα Δέσποινα Μαρία (Β΄ Αθήνας), Μιχαήλ Αναστασία (Κύπρος), Μιχαηλίδου Σοφία (Ν. Ξάνθης), Μιχελάκη Έλλη (Ν. Ηρακλείου), Μπαλιάν Φωτεινή (Ν. Έβρου), Μπερέτη Γαρυφαλλιά (Ν. Ευβοίας), Μπίκου Ελένη (Α΄ Θεσ/νίκης), Μπινιάρη Ελένη (Ν. Βοιωτίας), Μπινιέρη Γεωργία (Ν. Αχαΐας), Μπουργιέζη Ιφιγένεια (Ν. Ζακύνθου), Μυτάκης Κώστας (Β΄ Αθήνας), Νικολαΐδης Νικόλαος (Ν. Ημαθίας), Ντιρογιάννη Μαγδαληνή (Ν. Τρικάλων), Ντούνη Αγγλαΐα (Κογκό), Παλαιολόγου Χριστίνα (Ν. Βοιωτίας), Παναγιώτου Ασπασία (Κύπρος), Παπαβαρνάβας Χριστόδουλος (Κύπρος), Παπαδοπούλου Αθηνά (Ν. Δράμας), Παπαθανασίου Αθανασία (Ν. Σερρών), Παχουλή Λαμπριανή (Αιθιοπία), Πιάχας Αθανάσιος (Ν. Λάρισας), Ποδάρα Ευαγγελία (ΗΠΑ), Πουλιτσίδου Μαρία (Ν. Σερρών), Πούλου

Θεοδώρα (Επικρατείας), Ρετζέκα Μαρία (Ν. Λακωνίας), Ρέτσινα Κωνσταντίνα (Β΄ Αθήνας), Ρηγοπούλου Σοφία (Ν. Αχαΐας), Σγουράκη Μαρία (Ν. Ηρακλείου), Σιδέρη Αναστασία (Α΄ Πειραιά), Σμάνη Ιωάννα (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Στάση Παρασκευή (Ν. Αττικής), Σταυροπούλου Κωνσταντίνα (Β΄ Αθήνας), Στογιάννη Κωνσταντίνα (Ν. Λάρισας), Σχοινά Αγγελική (Ν. Αχαΐας), Σωτηροπούλου Γεωργία (Ν. Βοιωτίας), Ταράνη Ευαγγελία (Ν. Χίου), Τατιόγλου Ελισάβετ (Β΄ Αθήνας), Τόλιας Χρυσοβαλάντης (Β΄ Αθήνας), Τράκας Χρήστος (Επικρατείας), Τριανταφυλλίδης Ιωάννης (Ν. Κιλκίς), Τσακιρίδου Μελπομένη (Ν. Πέλλας), Τσιούμα Αικατερίνη (Ν. Ευρυτανίας), Τσιτσιριδάκης Εμμανουήλ (Ν. Χανίων), Τσολάκης Ιωάννης (Α΄ Αθήνας), Φούντα Βασιλική (Ν. Αττικής), Χατζηπαναγή Αφροδίτη (Κύπρος), Χριστακόπουλος Γεώργιος (Ν. Ηλείας) και Χρυσόγελος Νικόλαος (Ν. Αττικής).

Επίσης, στη συνεδρίαση παρέστη το μέλος του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων», ο κ. Χαράλαμπος Μελισσάρης, Φιλολόγος.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, σας καλωσορίζω στο Ελληνικό Κοινοβούλιο, στο ναό της δημοκρατίας και συγκεκριμένα στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Εφήβων. Πριν από όλα θα ήθελα να σας συστηθώ. Λέγομαι Χρύσα Μανωλιά, είμαι Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ, εκλέγομαι στο Νομό Ροδόπης και τυχαίνει να ανήκω στην εκπαιδευτική κοινότητα, διότι για πολλά χρόνια ήμουν εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Θέλω, επίσης, να σας συγχαρώ που έχετε επιλεγεί ανάμεσα σε πολλούς, πολλούς άλλους μαθητές και συμμετέχετε σ΄ αυτή την πολύ όμορφη και σημαντική διαδικασία, αντιπροσωπεύοντας όλους τους έφηβους μαθητές, όλη τη νέα γενιά των Ελλήνων.

Θέλω, επίσης, να επισημάνω τη μεγάλη συμμετοχή σας σ΄ αυτό το εξαιρετικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Βουλή των Εφήβων». Αυτή η μεγάλη συμμετοχή γεννάει αισιοδοξία, γιατί μας δείχνει ότι η νεολαία μας έχει ενδιαφέροντα, έχει άποψη, θέλει τη συμμετοχή. Αυτό το θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό, γιατί από τη νέα γενιά, από εσάς, εξαρτάται ένα αύριο που θέλουμε να είναι καλύτερο απ΄ ό,τι είναι το σήμερα και αυτό μπορεί να γίνει μόνο, αν τυχόν υπάρχουν οράματα, υπάρχουν αξίες, αν τυχόν υπάρχει διάθεση, να μη μένουμε στα λόγια, αλλά να παλεύουμε μέσα από συμμετοχή και μέσα από συγκεκριμένες προτάσεις. Γι΄ αυτό, λοιπόν, χαιρόμαστε που φαίνεται ότι το μέλλον είναι αισιόδοξο.

Είναι χαρά και τιμή μου, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές να προεδρεύω σ' αυτήν εδώ την Επιτροπή. Μια Επιτροπή που από τη μεγάλη συμμετοχή των παιδιών φαίνεται, ότι τα πολιτικά και κοινωνικά θέματα απασχολούν, ιδιαίτερα, την εποχή μας. Ως Πρόεδρος, ο ρόλος μου δεν είναι να εισηγηθώ κάτι. Είναι να οργανώσω και να συντονίσω απλά μια συζήτηση, στην οποία θα συμμετέχετε εσείς και θα είναι πολύ μεγάλη χαρά μας, αν συμμετέχετε, όσον το δυνατόν περισσότεροι, αν είναι δυνατόν και όλοι και θα ακούσουμε τις απόψεις σας εκφρασμένες ελεύθερα, χωρίς να παρεμβαίνω και να κάνω παρατηρήσεις, παρά μόνο με την επισήμανση ότι πρέπει να είστε μέσα στη θεματολογία που πρέπει.

Η διαδικασία είναι η εξής: Θα πάρει το λόγο στην αρχή ο Εισηγητής Έφηβος Βουλευτής και θα έχει το λόγο για 8 λεπτά να παρουσιάσει τις θέσεις του πάνω στο συγκεκριμένο αντικείμενο και μετά θα πάρουν το λόγο όλοι όσοι εγγραφούν. Πώς μπορείτε να εγγραφείτε: Κατά τη διάρκεια ομιλίας του Εισηγητή θα γράψετε σε ένα χαρτί το όνομά σας και το Νομό από τον οποίο προέρχετε, θα το παραδώσετε στη γραμματεία για να καταρτιστεί ένας κατάλογος ομιλητών με τη σειρά που θα δώσετε το όνομά σας. Θα έχουμε πρωτομιλίες και δευτερολογίες. Κανονικά ο χρόνος κάθε ομιλητή είναι 4 λεπτά, όμως η ανοχή θα είναι αρκετή και θα εξαρτηθεί, βέβαια, από τον αριθμό των Εφήβων Βουλευτών που θα ζητήσουν το λόγο. Έχουμε τη σημερινή συνεδρίαση και την αυριανή συνεδρίαση. Σήμερα θα κάνουμε ενδιάμεσα μια μικρή διακοπή και αύριο θα ολοκληρώσουμε τις τοποθετήσεις και θα περάσουμε σε ψηφοφορίες. Λεπτομέρειες πάνω σ' αυτά θα πούμε και αργότερα.

Το λόγο πρώτα θα πάρει ο Εισηγητής, που έχει ορισθεί από την Επιτροπή του Προγράμματος και είναι ο Έφηβος Βουλευτής Ιωάννης Τσολάκης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΟΛΑΚΗΣ (Εισηγητής – Α΄ Αθήνας): Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, στη σημερινή καταναλωτική κοινωνία, όπου οι ανισότητες και η δολιοφθορά «βασιλεύουν», μέσα σε μια κοινωνία, η οποία «δείχνει» παγερά αδιάφορη το σκληρό της πρόσωπο, εκεί που η φωνή του πολίτη κλονίζεται και χάνεται μέσα στο πλήθος, η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων καλείται να δώσει απαντήσεις, να αντιπροσωπεύσει τη γνώμη του λαού και στη συγκεκριμένη περίπτωση την οπτική πλευρά των νέων, καθώς και να προβάλλει λύσεις στα άλυτα προβλήματα, τα οποία ταλαιπωρούν, διαβρώνουν και ξεθωριάζουν, τόσο τον κρατικό μηχανισμό, όσο και την κοινωνική τάξη σε άμεση συνάρτηση με την κοινωνία.

Επιπλέον, ο ρόλος της συγκεκριμένης επιτροπής είναι να θίξει θέματα, τα οποία διχάζουν και ίσως αποσιωπούνται ή παραγκωνίζονται, υπενθυμίζοντας στην

Κυβέρνηση τη χαλάρωση και την αποσύνθεση των αρμόδιων φορέων, αλλά και τους μηχανισμούς καταστολής και πρόληψης, οι οποίοι ολοένα και περισσότερο «μένουν» θαμμένοι κάτω από τα άτυπα και ανεκπλήρωτα σχέδια των κυβερνώντων κομμάτων.

Έτσι, γι' αυτό το λόγο, οφείλουμε ως έφηβοι και αργότερα ως ενεργοί πολίτες, να στιγματίσουμε τα μειονεκτήματα του τόπου μας, να εκφράσουμε τις ανησυχίες μας και φυσικά, να διαμορφώσουμε με τις απόψεις μας, όσο περισσότερο γίνεται, μια ακόμη καλύτερη πολιτική και πιθανόν ένα καλύτερο αύριο, βασισμένο σε μια ιδεολογία δικαιοσύνης και ισότητας, χωρίς διακρίσεις και φρούδες υποσχέσεις, εξασφαλίζοντας, μετέπειτα, μια άρτια και ορθή κοινωνία.

Παρόλα αυτά, την ευθύνη δε φέρει πάντα η Πολιτεία. Ένας παράγοντας που δημιουργεί τέτοια προβλήματα, δηλαδή προβλήματα που έχουν άμεση σχέση με την κοινωνία, είναι, σαφώς, η παθητική στάση των πολιτών, οι οποίοι αδιαφορούν, συνήθως, μπροστά στους κινδύνους που εγκυμονούν ή απλά εθελοτυφλούν. Ολοφάνερα, λοιπόν, δεν αρκούν μόνο οι κρατικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των δυσχερειών, καθότι κρίνεται αναγκαία η ενεργή και όχι ανενεργή συμμετοχή του πολίτη, σε συνδυασμό με την κατανόηση του, αποφεύγοντας πάντα τα γρήγορα και εύκολα συμπεράσματα.

Ακόμη, χιλιάδες έφηβοι, όπως κάθε φορά, ευαισθητοποιημένοι, παράλληλα με την αιδώς, το δίκαιο και την πολιτική αρετή, που τους διακρίνει, θέλησαν να εκφράσουν εκατοντάδες θέματα, τα οποία διαταράσσουν την κοινωνική τάξη και το κοινωνικό σύνολο και τα οποία αποτελούν απειλή για την ίδια την κοινωνία. Θέματα, όπως το δημογραφικό πρόβλημα - υπογεννητικότητα, ο ρατσισμός, ο αθλητισμός, καθώς και το μεγάλο γεγονός των Ολυμπιακών Αγώνων, η υγεία σε σωματικό και ψυχικό επίπεδο, η κοινωνική πρόνοια, η ασφάλιση, η βία και η εγκληματικότητα, όπως η κακοποίηση των γυναικών, η οικογένεια, οι ανθρώπινες σχέσεις, το κάπνισμα, το αλκοόλ, οι άστεγοι, η ανεργία, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, τα τροχαία ατυχήματα, η ευθανασία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, η ομοφυλοφιλία, οι αυτοκτονίες και βέβαια, οι προβληματισμοί των εφήβων, αλλά και γενικότερα ό,τι βλάπτει και αποδιοργανώνει την κοινωνία, ήταν μερικά από τα θέματα, που ασχολήθηκαν οι μαθητές που συμμετείχαν σ' αυτό το Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα.

Όμως, υπάρχει και ένα επιπρόσθετο θέμα, εξίσου σημαντικό με τα υπόλοιπα, το οποίο είναι τα ναρκωτικά, μια σύγχρονη μάλιστα, η οποία, κατά τα άλλα, αποτελεί μια πολύ μεγάλη επιχείρηση, καθώς ζούμε σε μια κοινωνία όπου οι ανθρώπινες αξίες παρακάμπτονται με ευκολία, λόγω οικονομικών συμφερόντων, τα οποία συνδέονται

με τα ναρκωτικά. Το κόστος του εγκλήματος, το κόστος της προσπάθειας επίλυσης του προβλήματος, το κόστος σε αναποτελεσματικότητα, το κόστος απλά σε ζωές, οι οποίες διάγονται κάτω από την παραλυτική επίδραση των ναρκωτικών, δεν μπορεί να υπολογιστεί. Ακριβώς, επειδή το θαύμα της ζωής είναι ανεκτίμητο, μολονότι σε άλλες χώρες η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη, το συγκεκριμένο πρόβλημα δεν παύει να απασχολεί την Ελλάδα, καθότι το φαινόμενο των ναρκωτικών παίρνει τρομακτικές διαστάσεις, εφόσον, ο καθένας μπορεί να τα βρει εύκολα, αρκεί να έχει μόνο τα χρήματα και χωρίς κανένα έλεγχο και ηθικό φραγμό, να τα αγοράσει.

Επίσης, το πρόβλημα, της ροπής των νέων στα ναρκωτικά, κατά βάση, είναι κοινωνιολογικό και οι ρίζες του βρίσκονται στη δομή και τη διάρθρωση αυτής της, φαινομενικά, κοινωνίας της αφθονίας. Οι σημερινοί νέοι αγωνίζονται να προσαρμοστούν σε ένα κοινωνικό σύστημα, γοργά μεταλλασσόμενο που τους παρέχει πληθωριστικά τα αγαθά, την άνεση, τον ειδικό ευδαιμονισμό. Τους έχει ανοίξει πλατιούς ορίζοντες για την απόκτηση και προέκταση της γνώσης και τους έχει δημιουργήσει την αίσθηση παντοδυναμίας και αυτοτέλειας του ανθρώπινου παράγοντα. Αυτή, λοιπόν, η ουτοπία της φαινομενικής υπερεπάρκειας αποδείχθηκε ότι δεν είναι αρκετή για να δώσει έναν νόημα ύπαρξης στα νέα άτομα, που αναζητούν την ταυτότητά τους και αγωνίζονται να αποκτήσουν εσωτερικές σταθερές, τη στιγμή που η ρευστότητα και η αβεβαιότητα είναι το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του λεγόμενου «πολιτισμένο κόσμου». Οι σημερινές κοινωνίες νοσούν και αυτό το αποδεικνύει καθημερινά ο αριθμός των νέων παιδιών, τα οποία πεθαίνουν από υπερβολική χρήση ναρκωτικών ή εγκλείονται στα κέντρα αποτοξίνωσης, σε μια προσπάθεια αποφυγής του «παραδείσου», που πίστευαν πως θα τους λυτρώσει και διαψεύστηκαν.

Οι σημερινοί νέοι ζώντας περιχαρακωμένοι στις απρόσωπες πολυάνθρωπες πόλεις, γεύονται τη μοναξιά και τον αλλοτριωτικό τους χαρακτήρα και δοκιμάζεται καθημερινά η ψυχική τους ισορροπία, δίχως να υπάρχει διέξοδος και πρόσβαση επικοινωνίας με τους συνανθρώπους τους. Απομονωμένοι και ανήμποροι μέσα στην κοινωνία, που έχει χάσει ιδεολογίες καιπίστεις και υποκρίνεται πώς έχει και τις δύο, νιώθουν την ανασφάλεια και τον αστικό υποκριτισμό, να τους δηλητηριάζει και να «λεκιάζει τα λευκά τους όνειρα». Η μόνη διέξοδος είναι η φυγή, η οποία για τους πιο πολλούς μεταφράζεται σε εξατομίκευση, σε εσωστρέφεια, εσωτερική συσπείρωση και λειτουργεί σαν μηχανισμός άμυνας ενάντια στον ανταγωνισμό και την ανασφάλεια, η οποία τους διακατέχει.

Καταφεύγοντας, δυστυχώς, στον κόσμο της εφιαλτικής αυτής «νιρβάνα», όχι μόνο τα προβλήματα δεν επιλύονται, αλλά αντίθετα αμβλύνονται, οι νέοι συνθλίβονται εσωτερικά, αποδιοργανώνονται ηθικά και η ψυχική τους εξάρτηση τους κάνει έρμια του βαθμού και, όπως χαρακτηριστικά λέει ο Πλωρίτης, «η απώλεια αυτοελέγχου, ο αποπροσανατολισμός, η θολωμένη κρίση συντελούν στην πλήρη ισοπέδωση του ατόμου, το οποίο απομακρύνεται από το περιβάλλον, χάνει την επαφή με τα δρώμενα, ενώ παράλληλα οδηγείται επώδυνα σε ένα ταξίδι, χωρίς επιστροφή, ένα ταξίδι που σκοτώνει».

Εξάλλου, και η πολιτεία διαπράττει ένα καθοριστικό λάθος. Δεν ενδιαφέρεται ποτέ να συμπαρασταθεί στον έφηβο έξω από το σχολείο και να τον βοηθήσει να οργανώσει δημιουργικά τον ελεύθερο του χρόνο. Δεν μερίμνησε ποτέ για τα εξωσχολικά του προβλήματα, για τις ανάγκες του και ιδιαίτερα για την ψυχαγωγία του. Οι πολιτιστικές κυψέλες οι οποίες στήνονται από τους ίδιους τους νέους στις συνοικίες και στην επαρχία και οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν σίγουρα μια λύση στο πρόβλημα του ελεύθερου χρόνου τους, δεν ενθαρρύνονται ούτε ηθικά ούτε υλικά από την πολιτεία και μαραζώνουν.

Παρόλη, όμως, την τραγωδία, υπάρχουν λύσεις. Γι' αυτό το λόγο, τα μέτρα που προτείνονται είναι προληπτικά, κατασταλτικά και μέτρα ιατρικής και κοινωνικής αντιμετώπισης των τοξικομανών.

Συγκεκριμένα, τα μέτρα αυτά αφορούν τη σωστή ενημέρωση και πληροφόρηση του κόσμου, την αποφασιστική παρέμβαση στους χώρους και τα μέσα, τα οποία προσφέρονται ή ευνοούν τη μύηση στα ναρκωτικά, τη στροφή της πολιτείας στην ανάγκη ουσιαστικής απάντησης στα μεγάλα θέματα της απασχόλησης, μόρφωσης, άθλησης και ψυχαγωγίας της νεολαίας με την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης, τη λήψη μέτρων σε πάρα πολλούς τομείς που αφορούν τη νεολαία. Απαιτείται, επίσης ο άμεσος κρατικός έλεγχος όλων των ναρκωτικών ουσιών, έστω και απλών φαρμάκων, η αναδιοργάνωση ριζικά της υπηρεσίας δίωξης, η θέσπιση καινούργιων νόμων, η αναμόρφωση όλης της σχετικής με τα ναρκωτικά νομοθεσίας, η δημιουργία ιατροψυχολογικών κέντρων, η δημιουργία κέντρων αποτοξίνωσης στα μεγάλα αστικά κέντρα, ο πραγματικός ρόλος των ιδιωτικών κλινικών, ο οποίος θα πρέπει να αποσαφηνιστεί, δηλαδή, ότι ο θετικός τους ρόλος δεν είναι μεγάλος, γιατί, εκτός του ότι απευθύνονται σε λίγους εύπορους, δεν διαθέτουν ούτε κατάλληλο περιβάλλον και εξοπλισμό ούτε εξειδικευμένο προσωπικό. Στεγάζουν την ανωνυμία ενός ποσοστού τοξικομανών, με μοναδικό στόχο το κέρδος. Επιπρόσθετα, η θεραπεία

θα πρέπει να είναι μια σύνθετη οργανωμένη κοινωνική διαδικασία και παρέμβαση και όχι μια επιφανειακή, συμπτωματική, μέ φάρμακα ή με περιορισμό αντιμετώπιση των πασχόντων.

Κάτω από αυτούς τους όρους η ολοκληρωτική απώλεια του νοήματος της ζωής καταντάει υπόθεση ορισμένων τυχαίων αρνητικών συγκυριών, οπότε και η αναζήτηση ατομικής λύσης και η καταφυγή στον κόσμο των ναρκωτικών γίνεται ένα πολύ πιθανό ενδεχόμενο, ενδεχόμενο από το οποίο μόνο μια βαθιά αναθεώρηση της τοποθέτησης του ατόμου και του συνόλου απέναντι στη ζωή μπορεί οριστικά να προφυλάξει. Αυτό, όμως, προϋποθέτει τη ριζική αλλαγή των δομών και της λειτουργίας της κοινωνίας.

Τέλος, όπως είπε και ο Μπλωντλαίρ «τα ναρκωτικά δεν μπορούν να προσφέρουν στο θιασώτη τους, τίποτα περισσότερο, από τον εαυτό του. Όπως όλες οι χάρες των ξεμοναχιασμένων, κάνουν το άτομο ανώφελο για την κοινωνία και την κοινωνία περιπτή για το άτομο. Οποίος δεν παραδέχεται τη ζωή και τους νόμους της και ζητάει γιατρεία έξω από την πραγματικότητα, πουλάει την ψυχή του».

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Σοφία Μιχαηλίδου.

ΣΟΦΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ (Νομός Ξάνθης): Θα ασχοληθώ με το θέμα του ρατσισμού, συνοπτικά. Ο ρατσισμός είναι ένα συχνό φαινόμενο στην Ελλάδα και απειλεί σημαντικά την ανάπτυξη υγείων σχέσεων, όσων διαμένουν σε αυτή τη χώρα. Ο φόβος για το άγνωστο και διαφορετικό, σε συνδυασμό με το φόβο της απόρριψης, μας οδηγεί σε κλειστές ομάδες και ο,τιδήποτε δεν ανήκει στην ομάδα μας το θεωρούμε κατώτερο και ασήμαντο, απορρίπτοντάς το. Νομίζουμε ότι, εάν μειώσουμε αυτόν που δεν ανήκει στην ομάδα μας, θα νοιώσουμε ικανοποίηση και αίσθηση ανωτερότητας. Όλη αυτή η απαράδεκτη συμπεριφορά οφείλεται αρχικά, και κατά κυριότερο λόγο, στην ελλιπή εκπαίδευση του μαθητή στο σχολείο.

Το σχολείο είναι το κέντρο διεύρυνσης των πνευματικών οριζόντων του μαθητή. Θα πρέπει εκτός από την εξέταση των μαθημάτων, να εξετάζονται και να διορθώνονται οι σχέσεις των μαθητών. Ίσως, κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης του να αντιλαμβάνεται το διαφορετικό και να προσπαθεί να το αφομοιώσει και όχι να το αποκόψει καταδικάζοντάς το. Αυτό είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί, αφού ακόμη και τα ίδια τα βιβλία και, κυρίως, τα ιστορικά μεταφέρουν από γενιά σε γενιά στερεότυπες αντιλήψεις, που αποτελούν εύφορο έδαφος για την ανάπτυξη του ρατσισμού. Έτσι, για να διεξαχθεί μια σωστή προσπάθεια για την εξάλειψη του ρατσισμού, θα πρέπει να

αλλάξουν τα βιβλία που προβάλλουν τις στερεότυπες αντιλήψεις. Εκτός από την εκπαίδευση, σημαντικό ρόλο παίζει και η έλλειψη σεμιναρίων για τους γονείς, μέσω των οποίων μπορεί να επιτευχθεί η σωστή και έγκυρη πληροφόρηση για την αποφυγή στερεότυπων αντιλήψεων.

Αν δοθούν σωστές βάσεις στους γονείς, μέσω των σεμιναρίων, σίγουρα το παιδί θα μεγαλώσει σε υγιές περιβάλλον, που περιλαμβάνει αντιλήψεις που θα υιοθετήσει από τους γονείς.

Ένας ακόμη λόγος που οδηγεί στο ρατσισμό, είναι τα Μ.Μ.Ε., τα οποία μέσω της παραπληροφόρησης οδηγούν στην ανάπτυξη του ρατσιστικού πνεύματος. Οι υποθέσεις που γίνονται, χωρίς απτά στοιχεία εις βάρος μειονοτήτων, είναι απαράδεκτες. Ειδικά, όταν προβάλλονται ως είδηση. Όταν γίνεται κάποια ληστεία, πιστεύουμε ότι σίγουρα το έχει κάνει αλλοδαπός. Όταν δημιουργούνται τέτοια περιστατικά, συνεχώς, οι ευθύνες πέφτουν πάνω τους και κατηγορούνται χωρίς αποδείξεις, στηριζόμενες σε κάποια υπόθεση. Θα πρέπει να σταματήσει όλο αυτό και να ληφθούν μέτρα, ώστε να καταργηθεί η παραπληροφόρηση και οι κατηγορίες χωρίς αποδείξεις. Δυστυχώς, στην εποχή μας, οι νέοι από πολύ μικρή ηλικία μαθαίνουν να ταπεινώνουν και να αποφεύγουν άτομα, που δεν ανήκουν στην ομάδα τους. Είμαι σίγουρη ότι με μεγάλη προσπάθεια και τη λήψη σωστών μέτρων, ο ρατσισμός μπορεί να καταπολεμηθεί, ακόμη και να εξαφανιστεί. Αν όλοι μαζί προσπαθήσουμε να τον εξαλείψουμε, θα το καταφέρουμε. Μπορεί να χρειάζεται χρόνος, όμως το αποτέλεσμα αξίζει όλη μας την προσπάθεια. Δεν γεννιόμαστε ρατσιστές, γινόμαστε.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Νικόλαος Χρυσόγελος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡΥΣΟΓΕΛΟΣ (Νομού Αττικής): Σκέψεις γύρω από τον κρυφό και φανερό ρατσισμό της κοινωνίας μας. Με αφορμή την περσινή γιορτή της 25^{ης} Μαρτίου, ήρθαν στην μνήμη μου τα γεγονότα της Νέας Μηχανιώνας, με τον Οδυσσέα και τη διαμάχη που ξέσπασε για το εάν θα κρατήσει ή όχι τη σημαία. Τα Μ.Μ.Ε. με αποσπασματικές απόψεις των κατοίκων και του Οδυσσέα, με παράθυρα επί παραθύρων και τις έντονες αντιπαραθέσεις των ομιλητών, διατηρούσαν το θέμα στην επικαιρότητα, ανεβάζοντας στα ύψη την τηλεθέαση.

Καθισμένοι αναπαυτικά στους καναπέδες και τις πολυθρόνες παρακολουθούσαμε αυτή την ιδιότυπη αρένα, μέσα από το γυαλί. Όλη αυτή η συζήτηση και ο χαμός που έγινε τότε, μου προκάλεσε μια στυφή γεύση, ένα αίσθημα απογοήτευσης και πολλά ερωτηματικά. Αυτό συνέβη, επειδή προσπάθησα να δω την

πραγματικότητα μέσα από τα μάτια και των δύο πλευρών. Από τη μία πλευρά έβλεπα ένα παιδί, που θεωρούσε τιμή του, αξιοποιώντας τους νόμους του ελληνικού σχολείου, να γίνει σημαιοφόρος. Δεν έφταιγε σε τίποτα ο Οδυσσεάς, επειδή γεννήθηκε καλός μαθητής. Από την άλλη, έβλεπα τους κατοίκους της Νέας Μηχανιώνας, με την πίκρα της χρονίζουσας οικονομικής δυσπραγίας και το αίσθημα της κρατικής εγκατάλειψης, να μην μπορούν να δεχθούν με τίποτα το γεγονός ότι ο γιος ενός οικονομικού μετανάστη, που τον θεωρούσαν συνυπεύθυνο για την αυξημένη ανεργία της περιοχής τους, όχι μόνο να επιβιώνει, αλλά να αριστεύει και να χρίζεται σημαιοφόρος. Η ανεργία, οι οικονομικές δυσκολίες, οι φοβίες και οι ανασφάλειες για το παρόν και το μέλλον, αλλά και η έλλειψη εμπιστοσύνης στους θεσμούς και την κοινωνική πρόνοια του κράτους, μπορούν να μετατρέψουν τους πρώην φιλήσυχους πολίτες σε φανατικούς ρατσιστές.

Ο ρατσισμός δεν θεωρώ ότι είναι υπόθεση μόνο των ενηλίκων. Στις έντονα ανταγωνιστικές κοινωνίες που ζούμε, είναι ένα θηρίο που μπαίνει και φωλιάζει μέσα μας, στις πιο τρυφερές ηλικίες και μπορεί κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες να μας δείξει τα νύχια και τα δόντια του και το απαίσιο πρόσωπό του. Για διαφορετικούς λόγους ο καθένας μας μπορεί να εμφανίσει ρατσιστική συμπεριφορά, όταν αφήσει τον υφέρποντα ρατσισμό του να γιγαντωθεί. Όσο λιγότερο γνωρίζεις τον διαφορετικό από εσένα άνθρωπο, τόσο προκαλείται ο υφέρπων ρατσισμός.

Τα διάφορα ρατσιστικού τύπου περιστατικά με οδηγούν σε κάποια συμπεράσματα. Πρώτον, σηκώνει κεφάλι ο ρατσισμός, που έτσι και αλλιώς υπολανθάνει μέσα μας, όταν νοιώσουμε σοβαρή απειλή δικαιολογημένη ή αδικαιολόγητη από κάποιους που νομίζουμε ότι είναι διαφορετικοί από εμάς. Δεύτερον, ο ρατσισμός γίνεται όλο και πιο έντονος, όσο πιο μεγάλη είναι η άγνοια μας για τους διαφορετικούς που τον προκαλούν. Θεωρώ πιο επικίνδυνο στη δική μας κοινωνία όχι τον ακραίο και άγριο ρατσισμό ναζιστικού τύπου, που μάλλον δεν έχει οπαδούς στη χώρα μας, αλλά τον ύπουλο και καθημερινό, που βλέπει ως εχθρούς εκείνους που μας μοιάζουν περισσότερο και θυμίζουν ένα πρόσφατο παρελθόν μιζέριας και καταγωγής που θέλουμε να ξεχάσουμε. Δε βλέπω άλλη λύση από τη βαθιά καλλιέργεια του λαού και ιδιαίτερα των νέων ανθρώπων, μέσω μιας ανθρωπιστικής και αντιρατσιστικής παιδείας, που θα καλλιεργεί την ισότητα, την ειρήνη, τη συνύπαρξη, την υπευθυνότητα, τον σεβασμό, την ανεκτικότητα, την αγάπη για το συνάνθρωπο και τον εαυτό μας, μέσω της αυτογνωσίας. Μόνο αυτή μπορεί να ελευθερώσει τον άνθρωπο από τις δυνάμεις που τον καταπιέζουν στα τυφλά και δεν

του επιτρέπουν να αξιοποιήσει το θείο δώρο που διαθέτει, τον ορθό του λόγο. Δεν φτάνουν όλα αυτά, εάν η πολιτεία δεν πάρει τα κατάλληλα μέτρα με ορθολογικό τρόπο, για να αντιμετωπίσει τα ποικίλα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που ταλαιπωρούν τους Έλληνες και τους αλλοδαπούς οικονομικούς μετανάστες. Οφείλει να αποκαταστήσει κοινωνικά και επαγγελματικά μετανάστες και λαθρομετανάστες, χωρίς όμως να βλάπτονται τα συμφέροντα των αυτοχθόνων. Έτσι, ο Έλληνας δεν θα νοιώθει ανασφαλής στον τόπο του και θα μπορούμε κάποια στιγμή να αντικαταστήσουμε το σαρκαστικό αφορισμό του τύπου, «δύο πράγματα μισώ στον κόσμο, τον ρατσισμό και τους μαύρους». Σήμερα, όπου μαύρους, γράφε Αλβανούς. Εύχομαι οι έντονες και συγκινητικές μνήμες από τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες να εξαφανίσουν τα σκοτάδια ρατσισμού και ξενοφοβίας από τους σύγχρονους Έλληνες, να τους θυμίζουν ότι είναι απόγονοι και συνεχιστές των σπουδαίων εκείνων Ελλήνων, που μέσα από τον ξένιο Δία θεοποίησαν και λάτρεψαν τη φιλοξενία.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Αφροδίτη Χατζηπαναγή.

ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΧΑΤΖΗΠΑΝΑΓΗ (Κύπρος): Αγαπητή κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θέλω να σας ευχαριστήσω για την ευκαιρία που μου δώσατε να βρίσκομαι εδώ στη Βουλή των Εφήβων. Το θέμα που με απασχολεί, είναι τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Είμαι μια κοπέλα 16 ετών και διασχίζω μαζί με την οικογένειά μου αυτό το δύσκολο αγώνα, κουβαλώντας ακόμα και τον δικό μου σταυρό, διότι είμαι και εγώ μια κοπέλα με ειδικές ανάγκες. Έχω δεξιά ημιπληγία από τη μέρα που γεννήθηκα. Μέσα από το δικό μου πρόβλημα, θα ήθελα να σας δώσω κάποιες προτάσεις – λύσεις για να βοηθηθούν όλα αυτά τα άτομα, που βρίσκονται στη δική μου θέση. Θα μπορούσαν να κατασκευαστούν διάδρομοι που να διασχίζουν όλη την παραλία. Στην Κύπρο, τα άτομα με αναπηρικό καροτσάκι, δεν μπορούν να πάνε στην παραλία για να κολυμπήσουν ή να διασκεδάσουν. Στους δημόσιους χώρους να υπάρχουν τουαλέτες για άτομα με ειδικές ανάγκες και να είναι καθαρές όπως στην Κύπρο. Να υπάρχουν χώροι στάθμευσης για τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Στους Παραολυμπιακούς Αγώνες να δίνουν μεγαλύτερη σημασία, γιατί τα άτομα με ειδικές ανάγκες αγωνίζονται με ψυχή και πάθος.

Ο θεσμός του Ραδιομαραθώνιου που γίνεται στην Κύπρο έχει καταντήσει μέσο προβολής κάποιων «επιφανών» και δεν επικεντρώνεται στην ουσία του προβλήματος, που είναι να βοηθούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, να παίρνουν περισσότερα χρήματα

και να μπορούν να κάνουν εγχειρήσεις και ό,τι άλλο χρειαστεί. Ελπίζω να έχετε καταλάβει ότι εμείς θέλουμε ίσα δικαιώματα και να μας βλέπετε με ένα διαφορετικό μάτι και όχι σαν άτομα ενός κατώτερου Θεού.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Αθηνά Παπαδοπούλου.

ΑΘΗΝΑ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Δράμας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές. Θέλω να ευχαριστήσω τους υπεύθυνους του προγράμματος «Βουλή των Εφήβων», για την ευκαιρία που δόθηκε σε εμένα και τους υπόλοιπους συμμαθητές μου, να πούμε για αυτά που μας προβληματίζουν.

Το πρόβλημα το οποίο με απασχολεί είναι η ανεργία. Σαν έφηβοι και εμείς βιώνουμε μια σημαντική περίοδο της ζωής μας, τώρα αρχίζει να κρίνεται το μέλλον μας, τώρα θα κρατήσουμε δυναμικά τη ζωή στα χέρια μας, τώρα θα βάλουμε και το δικό μας λιθαράκι για ένα καινούριο αύριο, ελπίζοντας ότι θα ζήσουμε ειρηνικά χωρίς βία και εγκληματικότητα. Θα ήθελα να συνδέσω την ανεργία με το χωριό. Η ανεργία δεν είναι σπάνιο φαινόμενο, έχει πάρει τεράστιες διαστάσεις. Ζω στο Κάτω Νευροκόπι, όπου είναι γνωστό για τις «πολικές του θερμοκρασίες» το χειμώνα, παρόλα αυτά οι άνθρωποι προσπαθούν να είναι ζεστοί, αν και υπάρχουν αρκετά προβλήματα. Όσον αφορά τις εγκαταστάσεις δεν έχουμε κανένα πρόβλημα. Όπως γνωρίζετε, το Νευροκόπι είναι αγροτική περιοχή. Το 50% του πληθυσμού ασχολείται με την καλλιέργεια της πατάτας. Ο πολύτιμος καρπός συμπυκνώνει το μόχθο, την αγωνία και την ελπίδα του παραγωγού, ο οποίος βασίζεται σε αυτόν για το εισόδημά του. Και εδώ είναι το πρόβλημα. Η τιμή της πατάτας αγγίζει τα 20 λεπτά. Πώς μια πολύτεκνη οικογένεια θα τα φέρει εις πέρας; Πώς θα μεγαλώσει τα παιδιά της; Ο αγρότης πληρώνεται μία φορά το χρόνο, κάθε Σεπτέμβρη, και αυτό, αν πουλήσει τις πατάτες.

Συχνά τα παιδιά στερούνται αρκετά πράγματα ... Ας πάρουμε ένα ζωντανό παράδειγμα, την οικογένειά μου, η οποία αποτελείται από πέντε μέλη. Ο πατέρας μου είναι αγρότης. Η μητέρα μου καθαρίστρια σε νηπιαγωγεία και παίρνει 115 ευρώ το μήνα με 13 ένσημα το μήνα. Πώς είναι δυνατόν, να τα βγάλουμε πέρα με τόσα λίγα χρήματα, ενώ οι ανάγκες μας όλο και περισσότερο αυξάνονται; Συχνά οι γονείς μου μαλώνουν για το οικονομικό. Νιώθω άσχημα, γιατί δεν έχουμε χρήματα να πληρώσουμε ούτε καν τα φροντιστήρια. Λυπάμαι γι' αυτήν την κατάσταση. Οι περισσότερες οικογένειες μαλώνουν και ίσως αυτό δημιουργήσει ψυχολογικά προβλήματα στα παιδιά. Από το κοντινό μου περιβάλλον 3 άτομα είναι άνεργα.

Φανταστείτε, τι επικρατεί σε όλο το Λεκανοπέδιο και πόσο μάλλον στην Ελλάδα. Οι πολιτικοί, λυπάμαι που το λέω, σε θυμούνται κάθε τέσσερα χρόνια, γεμάτοι υποσχέσεις και κανείς δε ρωτά πώς περνάμε. Έχει ξεχαστεί η αγροτική περιφέρεια. Πέρσι οι αγρότες έκλεισαν το δρόμο για ένα κομμάτι ψωμί, για να μεγαλώσουν τα παιδιά τους και να γίνουν καλλιεργημένοι πολίτες με συνείδηση και ενδιαφέρον για τα κοινά. Ακόμη και σήμερα, βλέποντας τις ειδήσεις, οι αγρότες θέλουν να πάρουν τις επιδοτήσεις τους πίσω. Βοηθήστε τους Έλληνες αγρότες, ανήκουν και αυτοί στην Ελλάδα. Και μετά αναρωτιούνται, γιατί οι νέοι των χωριών πάνε στις πόλεις. Γιατί στο χωριό ο κόσμος πεινάει. Δεν υπάρχουν δουλειές και αυτές που υπάρχουν έχουν χαμηλό μισθό, που ούτε για το πρώτο δεκαπενθήμερο φτάνουν.

Εγώ, σαν νέα, θέλω να φύγω από το χωριό, όχι γιατί δεν το αγαπώ, αλλά γιατί δεν μου προσφέρει αυτά που θα έπρεπε. Το αγαπώ, όμως, γιατί είναι ο τόπος μου, το χώμα που πατώ είναι μέρος της Ελλάδας, αλλά θέλω να φύγω για ένα καλύτερο αύριο, νέα ζωή με όνειρα, δημιουργίες, ευτυχία και φιλοδοξίες που δε θέλω να γκρεμιστούν. Δε θέλω μόνο λόγια, αλλά πράξεις, έργα, ενδιαφέρον και ζωή γεμάτη ενέργεια. Θέλω να βλέπω ανθρώπους ευτυχισμένους. Ζητάω πολλά; Μόνο να βοηθήσετε και την επαρχία και αυτή θα σας το ανταποδώσει. Γιατί είμαστε μια ενωμένη Ελλάδα, ένας άρρηκτος κρίκος. Για να περιοριστεί η έκταση του προβλήματος, έχω καταγράψει τα εξής: σωστή ενημέρωση για το Σ.Ε.Π., μείωση του ωραρίου, αύξηση της σύνταξης, αύξηση της τιμής της πατάτας, μείωση του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης, μονιμοποίηση ατόμων που έχουν πολύτεκνη οικογένεια, ανάπτυξη πόρων για τον τουρισμό, απαγόρευση εισαγόμενων προϊόντων και αύξηση επιδόματος ανεργίας. Ελπίζω οι προτάσεις μου, και των άλλων παιδιών, να υλοποιηθούν, εφόσον είναι λογικά δυνατές. Πρέπει να προσπαθήσουμε όλοι για ένα καλύτερο αύριο.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Αγγελική Σχοινά.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΧΟΙΝΑ (Νομός Αχαΐας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θα μιλήσω γενικά για την Ελλάδα βασισμένη σε ένα κείμενο του Γιάννη Ρίτσου, τη Ρωμιοσύνη. «Αυτά τα δέντρα δε βολεύονται με λιγότερο ουρανό, αυτές οι πέτρες δε βολεύονται κάτου απ' τα ξένα βήματα, αυτά τα πρόσωπα δε βολεύονται παρά μόνο στον ήλιο, αυτές οι καρδιές δε βολεύονται παρά μόνο στο δίκαιο». Λόγια απλά, λιτά, γεμάτα αγάπη. Λόγια που μαρτυρούν τον εθνικό μας εγωισμό, που προδίδουν το δεσμό του Έλληνα με τη γη. Λόγια που κυλούν σαν

ρυάκια, ξεκινούν απ' τον Όλυμπο, κρύβονται μέσα σε μαρμάρινα σώματα και καταλήγουν στις καρδιές μας, λόγια που δυστυχώς ξεθωριάζουν σαν παλιές φωτογραφίες. Και εμείς; Εμείς που ησυχάζουμε, που δεν ξαγρυπνάμε, που δεν παλεύουμε, εμείς οι Νεοέλληνες που, όσο κι αν δε θέλουμε να το παραδεχτούμε, όλοι σκοτώνουμε κάθε μέρα ένα κομμάτι του εαυτού μας, όλοι πουλάμε φτηνά το όραμα, αυτών που ύμνησε ο Γιάννης Ρίτσος.

Μια ματιά στην Ελλάδα του σήμερα, ένας κόμπος στο λαιμό. Δε χρειάζεται κανείς να ψάξει πολύ. Φαίνεται στα βεβηλωμένα αγάλματα, στις πλατείες. Χαραγμένες, γραμμένες λέξεις φτηνές, που ματώνουν τα περήφανα σώματα. Δεν είναι απαραίτητο να είναι κάποιος ειδικός, για να παρατηρήσει τα τόσα άδεια βλέμματα στα σχολεία.

Ο ουρανός μας λιγοστεύει, καθώς όλο και περισσότερο κλεινόμαστε στη ρουτίνα του σήμερα. Καθώς, όλο και περισσότερο στηρίζουμε τις ζωές μας σε κάποιους άλλους, επειδή πιστεύουμε ότι δεν είμαστε αρκετοί ή ικανοί να αλλάξουμε αυτά που μας ενοχλούν. Γινόμαστε ίδιοι με ξένα βήματα, γιατί μας πείθουν ότι είναι ανώτερα.

Το ένδοξο αλωνάκι μας βουτιέται στο γκρίζο. Το κράτος απέχει, η εξουσία μεταφράζεται σε ευρώ, ο διάλογος, σε λογομαχία μεταξύ κάποιων κομμάτων, επέρχεται ο διχασμός, ο φανατισμός του λαού χωρίς λόγο, καλλιεργούνται αισθήματα αντιπαράθεσης και τοποθετούνται κομματικές ταμπέλες. Έτσι ο κόσμος χάνει το νόημα, τον ενδιαφέρει η νίκη.

Μα για ποια νίκη μιλάμε; Αφού όλοι χάνουμε έτσι. Αφού όλοι μαζί είμαστε, όλοι το ίδιο πρέπει να θέλουμε. Αναλώνονται οι Έλληνες στα καφενεία, σε προεκλογικά μαγειρέματα, σε πολιτικές συζητήσεις. Χαραμίζουν την ενέργεια και την ιδιοφυία τους οι πολιτικοί για να κερδίσουν ψήφους, ενώ θα μπορούσαν να δημιουργήσουν υπέροχα πράγματα αν επιδίδονταν στο έργο τους.

Όλα αυτά συμφέρουν τους δυνατούς, τους ξένους, αυτούς που ελέγχουν τον κόσμο με τα όπλα, που καθορίζουν την τύχη κάθε λαού.

Τους συμφέρουν, γιατί κατά βάθος αυτό το κομματάκι γης τους φοβίζει. Η μικρή μας Ελλάδα παράγει μεγάλες αξίες, μεγάλους ανθρώπους, αυτό μόνο δεν μπορούν να ελέγξουν και απ' αυτό μόνο μπορούν να νιώσουν απειλημένοι. Έτσι μπολιάζουν το λαό μας με διχόνοια για να ξεχνιέται, έτσι επιβάλλουν ύπουλα τα πρότυπά τους για να βυθίσουν τους νέους στην απάθεια. Έτσι αρπάζουν λαίμαργα τα ταλέντα μας.

Η απελπισία όμως και η αποδοχή της κατάστασης δεν ταιριάζουν σ' αυτό το λαό. Η λύση δεν είναι απλή, αλλά είναι στα χέρια όλων μας. Είναι ευθύνη όλων μας. Πρέπει να ξυπνήσουμε από τη νάρκη, στην οποία μας έβαλαν να ενωθούμε, να επαναστατήσουμε, να φτιάξουμε μια καλύτερη Ελλάδα, γιατί μπορούμε.

Το πρόβλημα όμως είναι μια αλυσιδωτή αντίδραση, φταίει η παιδεία, για την παιδεία φταίει η πολιτική, για τους πολιτικούς φταίει ο λαός, για το λαό φταίει η παιδεία, και έτσι ο κύκλος κλείνει και φυλακίζει όλο το χάος που δημιουργεί.

Η ευθύνη ξεκινά από το λαό, που ενώ έχει στα χέρια του όλη την εξουσία του, το έχει ξεχάσει και έχει αφεθεί στη χειραγώγηση του. Κάθε πολίτης πρέπει να ψηφίζει με συνείδηση και όχι με συμφέρον. Κάθε πολιτικός πρέπει να αισθάνεται την ευθύνη που έχει απέναντι στην ιστορία, απέναντι σ' αυτούς που θυσιάστηκαν για να υπάρχει σήμερα η Ελλάδα, απέναντι σε έναν λαό που υποφέρει. Κάθε Βουλή θα πρέπει να συνεργάζεται, ο στόχος εξάλλου είναι κοινός. Κάθε νέος θα πρέπει να έχει όνειρα, να μην στρατεύεται σε παρατάξεις, να μη βάζει σε καλούπια τα θέλω του, να μην τα χρωματίζει. Κάθε εκπαιδευτικός οφείλει να διασφαλίζει όλα τα παραπάνω.

Μια αναφορά στην χώρα Ελλάδα του χτες, μια ματιά στην λυπημένη Ελλάδα του σήμερα και μια κρυφή ελπίδα για την Ελλάδα του αύριο.

Όλοι πάσχουν από την ίδια ασθένεια, είναι ζήτημα εθνικό, αναβλύζει μέσα μας το πάθος για κάτι καλύτερο, κάτι ανώτερο και κάτι που να αρμόζει στο ένδοξο χτες. Η κληρονομιά μας βαριά, ίσως ασήκωτη, το χρέος μας είναι μεγάλο και εμείς φαντάζουμε πολύ μικροί απέναντι σε όλα αυτά.

Είναι ώρα, καθένας από εμάς να κάνει ένα βήμα μπροστά. Από τον πιο «σπουδαίο», μέχρι τον πιο «ασήμαντο». Ήρθε η ώρα να ενωθούμε. Μόνο έτσι θα βάλουμε τέλος σε αυτόν τον πνευματικό μεσαίωνα που διανύουμε. Έτσι μόνο θα αφυπνίσουμε ό,τι πιο ωραίο, μεγάλο και αληθινό, κοιμάται μέσα μας.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Σγουράκη.

ΜΑΡΙΑ ΣΓΟΥΡΑΚΗ (Νομός Ηρακλείου): Άλλος για εθελοντισμό; «Εγώ μόνος μου θ' αλλάξω τον κόσμο. Αν ο κόσμος δεν αλλάξει, φταίω εγώ.» Ν.Καζαντζάκης

Το περασμένο καλοκαίρι, η χώρα μας διοργάνωσε το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός και οι άνθρωποι που εργάστηκαν γι αυτό εθελοντικά, έκαναν πραγματικά μια αξιόλογη προσπάθεια και τέλος ανταμείφθηκαν με το ζεστότερο χειροκρότημα του κόσμου, αλλά και το θαυμασμό όλων μας. Τα κίνητρα των εθελοντών ήταν διάφορα.

Άλλοι εργάστηκαν για την εμπειρία, άλλοι για να φτιάξουν ένα επαγγελματικό βιογραφικό, που να τους βοηθήσει στην εύρεση εργασίας, άλλους τους άγγιξε η ολυμπιακή ιδέα, ενώ άλλοι ήθελαν να κερδίσουν λίγα χρήματα και να παρακολουθήσουν ένα ολυμπιακό άθλημα.

Μετά τους αγώνες βέβαια λέξεις, όπως «εθελοντής, εθελοντισμός, προσφορά στο κοινωνικό σύνολο», έπαψαν να χρησιμοποιούνται. Όλοι συγχέουν τον εθελοντισμό πλέον με τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Κι αφού τελείωσαν, γιατί ν' ασχοληθούμε εμείς πάλι; Οι δημοσιογράφοι έπαψαν πια να το προβάλλουν και οι άνθρωποι να το σκέφτονται.

Οι αιτίες πολλές και λογικοφανείς: δεν έχω χρόνο, δεν έχω ενημερωθεί, δε θ' αλλάξει τίποτα κ.α. Κατά τα άλλα, η ζωή κυλά φυσιολογικά. Οι άνθρωποι διαμαρτύρονται για τα σκουπίδια, που δε μαζεύουν οι υπάλληλοι του δήμου, για τα αδέσποτα ζώα που ασυνείδητοι εγκαταλείπουν, για τα παιδιά που σε κάποιες περιοχές του δήμου δεν πηγαίνουν σχολείο, για τις τέχνες που περιορίζονται, γιατί τα παιδιά τους έχουν προσκολληθεί στην τηλεόραση και δεν έχουν άλλα ενδιαφέροντα, γιατί δεν έχουν βοήθεια, γιατί τους έχουν εγκαταλείψει. Για όλα αυτά φυσικά φταίει ο δήμος και οι υπάλληλοι, που δεν κάνουν σωστά τη δουλειά τους. Εμείς, όπως λέμε, τους πληρώνουμε κι από 'κει και πέρα πρέπει να κάνουν ό,τι είναι δυνατόν για να μας ευχαριστήσουν.

Οι μαθητές, βέβαια, ευαισθητοποιούνται. Δυστυχώς, όμως, η ευαισθησία αυτή περιορίζεται στο μάθημα της έκθεσης. Έχουν πολλούς προβληματισμούς, όμως επειδή έχουν και τηλεόραση να δουν, και πανελλήνιες να γράψουν και θέλουν να βολεύονται συνεχώς, αδυνατούν να την κάνουν πράξη. Το σχολείο, λένε οι ειδικοί, δημιουργήθηκε πρώτα για να κάνει τον αυριανό πολίτη ενεργό κι ύστερα για να του δώσει τις γνώσεις που θα του είναι απαραίτητες για μια δουλειά στο μέλλον. Το σχολείο, λένε οι μαθητές, έχει καταφέρει ακριβώς το αντίθετο.

Αλήθεια, τι εννοούμε με την έννοια ενεργός πολίτης; Είναι ένας άνθρωπος που έχει βρει τη δουλειά του, έκανε την οικογένεια του και τώρα έχει αποκτήσει μια ευτυχισμένοι και ήρεμη ζωή, αλλά μετά δεν ενδιαφέρεται για τίποτα, επειδή είναι φιλήσυχος, και δε θέλει να φθείρεται με τα κοινά; Αν αυτό είναι το καλύτερο, τότε έχει φτάσει στο τελευταίο σκαλί της μιζέριας. Η ενέργεια, φίλοι μου, απαιτεί και πράξη, που λείπει σήμερα ή έχει αντικατασταθεί από τις ρητορείες, τις συνεχείς κατηγορίες, τη φλυαρία και λόγια αγάπης. Μόνο ένας εθελοντής που έχει αφιερώσει το χρόνο του σε κάτι είναι σε θέση να καταλάβει την ειρωνεία και τα ψεύτικα λόγια.

Την επόμενη φορά, λοιπόν, που κάποιος θα κάνει δημοσκόπηση για τα προβλήματα αυτού του τόπου και ρωτήσει τους πολίτες, «τις ππαιεί», ας τους ρωτήσει αν έχουν κάνει κάτι αυτοί για να βοηθήσουν. Και τότε ένα ελάχιστο ποσοστό, που πραγματικά αξίζει το θαυμασμό όλων μας, θ' απαντήσει θετικά. Αυτοί είναι οι ενεργοί πολίτες που ευαισθητοποιούνται και πολλές φορές χωρίς καμιά υποστήριξη, νοιάζονται για τους γύρω τους. Ναι, εμείς οι Έλληνες είμαστε μοντέρνοι. Αλλά μόνο για τη νυχτερινή ζωή και το τετράδιο της έκθεσης. Ε, φυσικά. Εξάλλου, ποιος θα ήθελε να δουλεύει χωρίς χρήματα;

Λένε πως, όταν ο άνθρωπος παραμελεί τον κόσμο, κάποια στιγμή θα τον παραμελήσουν όλοι. Και, δυστυχώς, η χώρα μας είναι από τις τελευταίες σε εθελοντική κοινωνική προσφορά, σε σχέση με άλλες χώρες της ευρωπαϊκής ένωσης. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η πλειοψηφία των Ελλήνων να βρίσκεται σε μόνιμη αδράνεια, σε πλήρη αδιαφορία και σε μια παθητική στάση, για ό,τι συμβαίνει γύρω του. Πέρυσι, νομίζω, είχε μπει ένα θέμα έκθεσης για τ' αδέσποτα που ξάφνιασε τους μαθητές, γιατί δεν έβρισκαν τρόπο να το αναπτύξουν. Αλήθεια, δεν καταλαβαίνω πώς οι μαθητές μπορούν και μιλούν για τα πιο άσχετα και δύσκολα θέματα, επειδή απλώς έχουν πάρει τυποποιημένες σημειώσεις και δεν ξέρουν τίποτα για ένα θέμα που βρίσκεται μπροστά στην πόρτα τους. Οτιδήποτε χρειάζεται ευστροφία και ευαισθησία. Κι αυτά τα παρέχει ο εθελοντισμός.

Προτείνω, λοιπόν, τη δημιουργία εθελοντικών ομάδων από μαθητές με την υποστήριξη του σχολείου, που οφείλει να τους ενημερώνει γι' αυτό το θέμα, να τους δίνει ενημερωτικά φυλλάδια για τα προβλήματα της κάθε περιοχής και τις εθελοντικές ομάδες που μπορούν να γίνουν. Δεν υποστηρίζω, βέβαια, ότι οι εθελοντές θα πρέπει να κάνουν τη δουλειά των υπαλλήλων του δήμου, αλλά να αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες που δεν ανήκουν στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του δήμου.

Μπορούν να γίνουν εθελοντικές ομάδες για την καθαριότητα, καθώς είναι αδύνατο οι υπάλληλοι να ανταπεξέλθουν καθαρίζοντας όλες τις περιοχές ενός δήμου. Μόνο αν ο ίδιος ο άνθρωπος καταλάβει πόση δουλειά απαιτείται για να καθαριστεί μια περιοχή, μόνο τότε θα διστάσει να ξαναπετάξει ασυνείδητα τα σκουπίδια του στο δρόμο. Σήμερα έχουν αχρηστευτεί πάρκα και οικόπεδα, αληθινές εστίες μικροβίων, που δίπλα τους υπάρχουν κατοικημένες περιοχές.

Επίσης, ευαισθητοποιημένοι και ζωόφιλοι μαθητές μπορούν να εργαστούν εθελοντικά σε κυνοκομεία της περιοχής, γιατί με την προσφορά τους θα βελτιώσουν τις συνθήκες για τα ζώα, που είναι अपαράδεκτες και πολλά σκυλιά καθημερινά

πεθαίνουν από πείνα και δίψα, αφού τα εθελοντικά χέρια δεν αρκούν. Ας καλύψουμε λοιπόν την αδίστακτη συμπεριφορά των βάρβαρων που τα εγκαταλείπουν, με τη δική μας ευσυνειδησία. Εξάλλου δεν είναι φταίξιμο των σκύλων ο «εγκλεισμός» τους, ώστε να τιμωρούνται με το χειρότερο θάνατο.

Εθελοντικές οργανώσεις μπορούν να γίνουν και μέσα στο σχολικό κτήριο. Οι μαθητές θα έχουν τη δυνατότητα ν' ασχοληθούν με τα προβλήματα των νέων και τα σφάλματα τους, όπως τα ναρκωτικά, την απροσεξία τους στους δρόμους και την κακή οδική κυκλοφορία, που βυθίζει στο κλάμα χιλιάδες οικογένειες και φίλους ή τις αρνητικές συνέπειες του καπνίσματος. Σε ομιλίες που θα γίνονται σε ενδοσχολικές ώρες ή με την αφορμή κάποιας σχολικής γιορτής, με τη σύμφωνη γνώμη της διεύθυνσης των σχολείων, θα μπορούν να παρουσιάζουν οι μαθητές την προσπάθειά τους και να μιλήσουν και άνθρωποι που έχουν ζήσει αυτούς τους εφιάλτες. Μπορούν ακόμα και να παρακολουθούν μαθήματα πρώτων βοηθειών, που σίγουρα θα χρειαστούν σε κάποια στιγμή της ζωής μας. Ή την παρουσίαση βιβλίων και τις έρευνες για παλιές παραδόσεις και έθιμα της ιδιαίτερης πατρίδας τους. Έτσι οι μαθητές, και ιδιαίτερα εκείνοι που ζούμε σε μεγαλουπόλεις, θα έρθουμε πιο κοντά στην ύπαιθρο και τη φύση που έχουμε παραμελήσει τα τελευταία χρόνια. Ή ακόμα μπορούν να ιδρυθούν θεατρικές ομάδες που θα γίνονται είτε στο σχολείο, είτε με την παραχώρηση κάποιου θεάτρου και θα μπορούν να το παρακολουθήσουν γονείς και μαθητές. Και για να έχει ενδιαφέρον και προσοχή, καλό θα ήταν να βραβεύονται τα σχολεία που εργάστηκαν περισσότερο στο πνεύμα του εθελοντισμού. Όσοι έχουν δημοσιογραφικά ενδιαφέροντα, θα μπορούσαν να γράφουν άρθρα που να δημοσιεύονται σε εφημερίδες.

Επίσης, μαθητές με αθλητικά ενδιαφέροντα μπορούν να προσφέρουν εθελοντική εργασία σε γήπεδα, με αντίτιμο τη δωρεάν είσοδο τους σε διάφορους αγώνες.

Και θα μπορούσαν να γίνουν κι άλλες ομάδες, που θα ήταν αδύνατο να απαριθμήσω αυτή τη στιγμή. Το μόνο που ξέρω είναι, πως όλοι, όσοι προβληματίζονται, με οποιοσδήποτε λέξεις, με οποιοδήποτε τρόπο, έχουν πάντα τον ίδιο στόχο: Πώς θα γίνει καλύτερος αυτός ο κόσμος. Κόσμος, όμως, είμαστε εμείς. Κι εμείς τον οδηγούμε στο καλό και στο αντίθετο του. Το θέμα είναι να αλλάξουμε εμείς. Κι ένας άνθρωπος αλλάζει προς το καλύτερο, όταν σταματήσει να πιστεύει πως είναι ο καλύτερος. Όταν δραστηριοποιείται, όταν ενεργεί, όταν νοιάζεται, όταν προσπαθεί. Το ανθρώπινο γένος δεν πρέπει να περνά από αφορισμούς, αλλά από θαυμασμό. Ναι, ανθρώπινο έργο είναι η καταστροφή του κόσμου, αλλά και η σωτηρία του πάλι έργο του ανθρώπου γίνεται.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Ρετζέκα.

ΜΑΡΙΑ ΡΕΤΖΕΚΑ (Νομός Λακωνίας): Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, είμαι μαθήτρια του Ενιαίου Λυκείου Νεάπολης Λακωνίας και θα ήθελα σας μιλήσω για ένα θέμα που κυριαρχεί στην εποχή μας, τον κοινωνικό ρατσισμό, όχι μόνο στις μεγάλες πόλεις, αλλά και στην περιφέρεια. Όχι για τον κοινωνικό ρατσισμό, όσον αφορά τους μεγάλους, αλλά ειδικότερα την ρατσιστική συμπεριφορά απέναντι στα παιδιά.

Τα προβλήματα, που συναντώ καθημερινά στο σχολείο μου, είναι αρκετά για να με κάνουν να ρωτώ: Σε τι έχουν φταίξει αυτά τα παιδιά, από άλλες χώρες, ώστε να δέχονται τα κακόβουλα σχόλια και προσβολές των συμμαθητών μου; Αυτά τα παιδιά που ήρθαν στη χώρα μας, αναζητώντας μια λύση στα προβλήματά τους, ψάχνοντας τρόπους για να αρχίσουν τη ζωή τους από την αρχή, βλέπουν τελικά τις προσδοκίες τους και τα όνειρά τους να καταρρίπτονται συνεχώς.

Η έλλειψη ουσιαστικής παιδείας, τα στερεότυπα και οι προκαταλήψεις είναι μερικές από τις αιτίες που οι οικονομικοί πρόσφυγες έχουν να αντιμετωπίσουν. Εμείς θα έπρεπε να γνωρίζουμε, περισσότερο από τον κάθε λαό, τι σημαίνει να ξενιτεύεσαι από τη χώρα σου, εξαιτίας οικονομικών και κοινωνικοπολιτικών προβλημάτων, γιατί το ζήσαμε τις προηγούμενες δεκαετίες. Πώς δεν μπορούμε να αναγνωρίσουμε σ' αυτούς τους ανθρώπους και ειδικά στα παιδιά το δικαίωμα στη διαφορετικότητα; Τους φορτώνουμε ευθύνες για την όξυνση της βίας και της εγκληματικότητας, αφού οι στατιστικές στη χώρα μας συμπίπτουν με αυτή την άποψη. Έχουμε αναρωτηθεί ποτέ, αν εμείς είμαστε αυτοί που τους οδηγούμε με τη στάση μας σε παραβατική συμπεριφορά;

Πολλές φορές τους στερούμε τα πιο θεμελιώδη δικαιώματά τους, την ελευθερία, την εκπαίδευση, τη σωματική ακεραιότητα, την περίθαλψη και την κοινωνική ασφάλιση. Η αύξηση του μεταναστευτικού ρεύματος ενισχύει την ξеноφοβία μας, όμως, η συμπεριφορά μας απέναντί τους είναι αδικαιολόγητη. Πρέπει να τους σεβαστούμε και να οργανωθούμε ως κράτος και κοινωνία, να συνυπάρξουμε, εφ' όσον αυτό είναι απαραίτητο. Μπορούμε άραγε, να το πετύχουμε;

Είναι αναγκαίο η εκπαίδευση, που διδάσκει την ανθρωπιά σε όλους τους συνανθρώπους μας, είτε με αντιρατσιστικά κείμενα στα βιβλία είτε με ειδικές τάξεις, να βοηθούν τα παιδιά των μεταναστών, στην εκμάθηση της γλώσσας μας. Σημαντική

είναι η προσφορά των Μ.Μ.Ε., που θα πρέπει να καυτηριάζουν κάθε μορφή ρατσισμού.

Πολλοί είναι εκείνοι που εκμεταλλεύονται οικονομικά τους μετανάστες, επειδή αποτελούν φθηνά εργατικά χέρια. Αυτοί οι εργοδότες πρέπει να τιμωρούνται. Εμείς, ως απλοί πολίτες, δεν αρκεί να συμμετέχουμε σε αντιρατσιστικές εκδηλώσεις. Αποτελεί αναγκαιότητα το κράτος να προστατεύει τους αλλοδαπούς, να τους δίνει άδειες παραμονής και εργασίας και να τους ενισχύει οικονομικά.

Καλό θα ήταν να δημιουργηθεί ένας Οργανισμός κοινωνικής ενσωμάτωσης των μεταναστών, για να μην υπάρχουν προβλήματα προσαρμογής στη χώρα μας. Βέβαια, δεν φθάνει, εμείς ως Έλληνες, να δείχνουμε ανοχή, συντροφικότητα και κατανόηση, αλλά πρέπει και εκείνοι να σέβονται τη χώρα που τους φιλοξενεί. Μόνο έτσι θα αμυνθούμε και ίσως μια μέρα ο κοινωνικός ρατσισμός, που είναι από τα πιο έντονα φαινόμενα στη χώρα μας, να μειωθεί. Αρκεί να προσπαθήσουμε όλοι, χωρίς να φοβόμαστε πως θα χάσουμε την πολιτισμική μας ταυτότητα.

Ευχαριστώ.

Στο σημείο αυτό προσήλθαν στην Αίθουσα η Πρόεδρος της Βουλής κυρία Άννα Μπενάκη – Ψαρούδα και ο Γενικός Γραμματέας της Βουλής κ. Γεώργιος Καραμπατζός.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Καλωσορίζουμε την κυρία Πρόεδρο της Βουλής και τον κ. Γενικό Γραμματέα.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνα Στογιάννη.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΤΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Λάρισας): Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, εκπροσωπώ το Ενιαίο Λύκειο Γόνων και το θέμα μου είναι η ανεργία.

Θα αναφέρω τις επιπτώσεις της, μέσα από μια προσωπική εμπειρία. Μεγάλωσα μέσα σε μια οικογένεια που αποτελείται από τρία μέλη, εμένα, την αδελφή μου και τη μητέρα μου. Πριν από ένα χρόνο, περίπου, το εργοστάσιο που εργαζόταν η μητέρα μου αναγκάστηκε να κάνει μείωση προσωπικού, επειδή δεν πήγαινε καλά. Έτσι η μητέρα μου, μη βρίσκοντας δουλειά στο εσωτερικό, αναγκάστηκε να βγει έξω. Μείναμε χωρία τέσσερις μήνες περίπου. Βλέποντας όλα αυτά που περάσαμε, απελπίζομαι, γιατί σκέφτομαι πόσες οικογένειες αναγκάζονται να φθάσουν σ' αυτό το σημείο. Τα χρόνια περνάνε και αντί να πολλαπλασιάζονται οι δουλειές, τα εργοστάσια μειώνονται.

Προβληματίζομαι πώς εμείς οι νέοι θα μπορέσουμε να ασκήσουμε το επάγγελμα που μας ενδιαφέρει, καθώς οι θέσεις εργασίας είναι ελάχιστες και οι ενδιαφερόμενοι πολλοί. Η ανεργία έχει κάποιες αρνητικές συνέπειες στον άνθρωπο που την βιώνει, του δημιουργεί ανασφάλεια, άγχος, ψυχική εξουθένωση, μιζέρια, γεννά συστήματα μειονεξίας, εσωστρέφειας, αλλά και απογοήτευσης.

Γεννά αισθήματα εσωστρέφειας, επειδή ο νέος δεν μπορεί να πραγματοποιήσει τα όνειρά του. Τελικά, για να ξεφύγει από όλα αυτά, στρέφεται στα ναρκωτικά, τον αλκοολισμό και το περιθώριο. Επίσης, διαπιστώνονται συνέπειες και ως προς την κοινωνία. Επικρατεί κοινωνική αποξένωση και απομόνωση. Ο νέος αδιαφορεί για τα πολιτικά και κοινωνικά δρώμενα. Αυξάνεται η βία, η εγκληματικότητα, η αναρχία και ο ρατσισμός. Μειώνεται η μόρφωση του νέου ανθρώπου. Ονειρεύομαι ότι αυτή η κατάσταση που επικρατεί, θα καταφέρουμε να την ελέγξουμε και να την αντιμετωπίσουμε σύντομα, ώστε οι νέοι που θα έρχονται στη ζωή να θέτουν στόχους και να προβληματίζονται οι επόμενοι. Οι νέοι πρέπει να ενδιαφέρονται για τα πολιτικά και κοινωνικά προβλήματα της χώρας μας. Προτείνω να πάψουν να κλείνουν επιχειρήσεις, αλλά να γίνονται επενδύσεις όλο και περισσότερες, ώστε να προσλαμβάνουν περισσότερους ανθρώπους και φυσικά να εργάζονται με έναν ικανοποιητικό μισθό, αλλά και με τις σωστές συνθήκες εργασίας. Επιπρόσθετα, θα πρέπει να απαγορευτεί η μεταφορά των επιχειρήσεων σε άλλα κράτη, όπου τα εργατικά χέρια είναι πολύ φθηνότερα, γιατί, αν συνεχιστεί αυτή η κατάσταση, η χώρα μας θα καταστραφεί τελείως οικονομικά. Οι θέσεις εργασίας θα πρέπει να αυξηθούν σε όλες τις ειδικότητες, ώστε ο νέος να καταφέρει να ασκεί το επάγγελμα που τον «γεμίζει» και όχι εκείνο που του προσφέρει περισσότερα χρήματα.

Αυτές είναι οι σκέψεις, οι απόψεις, οι φόβοι και οι λύσεις που προτείνω. Εύχομαι να βρεθεί μία λύση το συντομότερο, γιατί η οικονομία της χώρας μας κινδυνεύει.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Έφηβος Βουλευτής Αθανασία Παπαθανασίου έχει το λόγο.

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ (Νομός Σερρών): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, ενώ ζούμε σε μία σύγχρονη εποχή που τα δικαιώματα των παιδιών αναγνωρίστηκαν με τη διακήρυξη του ΟΗΕ από το 1956, αναφέρονται περιπτώσεις εκμετάλλευσης ανήλικων ατόμων.

Τα παιδιά δέχονται τη σωματική και την ψυχολογική κακοποίηση, ακόμη και από το πιο οικείο τους περιβάλλον, την οικογένειά τους. Η κακοποίηση αυτή, ακόμη και με τη μορφή της χειροδικίας, οφείλεται, αρχικά, στα ψυχολογικά προβλήματα που οι

γονείς αντιμετωπίζουν, καθώς αυτοί προσπαθούν να εκτονώσουν τα απωθημένα τους στα παιδιά τους. Μία ακόμη αιτία για την κακοποίηση των παιδιών είναι το χαμηλό επίπεδο μόρφωσης των γονέων, οι οποίοι αγνοούν την ψυχολογία των παιδιών τους σε μια τόσο ευαίσθητη ηλικία και είτε τα καταπιέζουν είτε αδιαφορούν γι' αυτά. Βέβαια και η οικονομική δυσχέρεια της οικογένειας μπορεί να οδηγήσει τους γονείς στο να στερήσουν από τα παιδιά τους πράγματα που τους είναι απαραίτητα για να ζήσουν ή και να τα μετατρέψουν σε παιδιά των φαναριών. Εκτός από τους κόλπους της οικογένειας, η καταπάτηση των δικαιωμάτων των παιδιών συνεχίζεται και στο χώρο της εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, καταπατείται το δικαίωμα για δωρεάν παιδεία, αρχικά, λόγω της ανεπάρκειας ευκαιριών μόρφωσης στην επαρχία.

Επίσης, οι χειρωνακτικές εργασίες, με τις οποίες πολλοί νέοι ασχολούνται, απαιτούν πολύωρη απασχόληση και δεν αφήνουν περιθώρια για μελέτη. Όμως και σε περιπτώσεις όπου τα παιδιά πηγαίνουν στο σχολείο, το εκπαιδευτικό σύστημα είναι είτε καταπιεστικό είτε παρωχημένο είτε μεροληπτικό σε βάρος κάποιων μειονοτικών ομάδων, με αποτέλεσμα να αποθαρρύνουν πολλούς μαθητές. Παράλληλα, οι μαθησιακές δυσκολίες δεν επιτρέπουν στους μαθητές να μορφωθούν, καθώς δεν υπάρχουν αρκετά σχολεία για παιδιά με δυσκολίες στη μάθηση. Αξίζει, όμως, να αναφερθούν και περιπτώσεις που τις συναντάμε στα ιδρύματα, όπου τα παιδιά στερούνται το δικαίωμά τους να αναπτύξουν μία υγιή προσωπικότητα. Ανήλικοι, που κατά κύριο λόγο έμειναν ορφανοί, εγκαταλελειμμένοι από τις οικογένειες τους, καταλήγουν σε ιδρύματα. Η ζωή τους εκεί είναι δύσκολη και η κακομεταχείριση που υφίστανται διαταράσσει τον εσωτερικό τους κόσμο. Γίνονται εσωστρεφή και αποκτούν προβλήματα επικοινωνίας με τους γύρω τους.

Ακόμη, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις που έρχονται στο φως και αφορούν σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων ή και εμπόριο παιδιών, μέσω των ιδρυμάτων, με σκοπό είτε να πουλήσουν τα όργανά τους είτε να τα εκμεταλλευθούν. Το μαρτύριο, όμως, των παιδιών δεν τελειώνει εδώ. Πολλές είναι οι περιπτώσεις που έρχονται στο φως της δημοσιότητας και αφορούν το εμπόριο λευκής σαρκός ανηλίκων. Η πλειοψηφία αυτών γίνεται μέσω του διαδικτύου, καθώς δεν υφίσταται κανέναν έλεγχο. Έτσι, οι επιτήδειοι εκμεταλλεύονται αυτή την αναρχία και την ασυδοσία και κερδοσκοπούν εις βάρος των εφήβων.

Κύριος υπεύθυνος για τη σκληρή πραγματικότητα που βιώνουν οι έφηβοι είναι η πολιτεία και γι' αυτό οφείλει να προσλάβει κοινωνικούς λειτουργούς και κρατικούς ψυχολόγους, οι οποίοι θα βοηθούν τους γονείς στη σωστή ανατροφή των παιδιών

τους. Επιπλέον, αναγκαία είναι η δημιουργία σχολείων για αναλφάβητους νέους, καθώς και νυχτερινών σχολείων, με σκοπό την επιμόρφωση όσων εγκατέλειψαν το σχολείο. Αυξημένη θα πρέπει να είναι η κρατική μέριμνα όσον αφορά τη δημιουργία σχολείων για παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, ώστε να ενταχθούν ομαλά στην κοινωνία. Συνεχής θα πρέπει να είναι ο έλεγχος των εργαζομένων στα ιδρύματα για τη διασφάλιση υγιούς διαβίωσης των παιδιών σ' αυτά. Η πολιτεία οφείλει ακόμη να αρχίσει να ελέγχει το διαδίκτυο, αλλά και να επιβάλλει αυστηρές ποινές σε όσους απαγάγουν παιδιά και τα οδηγούν στην παιδική πορνεία. Το σχολείο μπορεί να βοηθήσει στη μείωση περιπτώσεων καταπάτησης των δικαιωμάτων των ανηλίκων, προσφέροντας, εκτός από την επιμόρφωση των νέων και τμήματα για την επιμόρφωση των γονέων σε θέματα που αφορούν την ανατροφή των παιδιών τους. Αν το σχολείο γίνει χώρος αισθητικής παιδείας, ταυτόχρονα, θα ενθαρρύνει τους μαθητές να συνεχίσουν την εκπαίδευση. Δεν πρέπει να λησμονούμε, όμως, και τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες, στα οποία οι καθηγητές οφείλουν να δώσουν ιδιαίτερη φροντίδα και βοήθεια. Εξίσου αναγκαία είναι η ύπαρξη ψυχολόγων στα σχολεία για τη βοήθεια όσων αντιμετωπίζουν προβλήματα, αλλά και για τη δημιουργία ομάδων, που θα ασχολούνται με τις τέχνες και το περιβάλλον για ομαλή ένταξη στην κοινωνία.

Όλοι πρέπει να γνωρίζουν ότι τα παιδιά δεν είναι ιδιοκτησία κανενός. Δεν ανήκουν, παρά στη μελλοντική τους ελευθερία.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Η Έφηβος Βουλευτής Γεωργία Μανέ έχει το λόγο.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΝΕ (Νομός Χαλκιδικής): Αγαπητή κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, «κάποιος πρέπει να μας εξηγήσει πως είμαστε όλοι ίδιοι», αναφέρει σε άρθρο του ο Νίκος Δήμου. Με αυτή τη φράση εντοπίζει μία από τις βασικότερες αιτίες του ρατσισμού.

Το γεγονός ότι οι άλλοι άνθρωποι είναι διαφορετικοί από εμάς, δε σημαίνει ότι αυτοί είναι και κατώτεροι. Όλοι είναι ίσοι και θα έπρεπε να έχουν τα ίδια δικαιώματα. Ωστόσο, το φαινόμενο του ρατσισμού δεν παύει να υφίσταται. Οι ρατσιστικές θεωρίες ασκούν μεγάλη επιρροή, η οποία είναι παράγοντας ανταγωνισμού είτε των μελών μιας κοινωνίας είτε των χωρών, σε διεθνές επίπεδο.

Ρατσιστικές οργανώσεις δρουν σε πολλά σημεία του πλανήτη. Άνθρωποι σε όλο τον κόσμο συμπεριφέρονται ρατσιστικά, συνειδητά ή ασυνείδητα. Ο έμφυτος εγωισμός οδηγεί το άτομο σε προσπάθεια ανάπτυξης και προβολής. Όταν ισοπεδώνεται κάθε

διαφορετικό στοιχείο και απορρίπτεται, τότε η διαδικασία απόκτησης ταυτότητας, μετατρέπεται σε ανάγκη για αυτοεπιβεβαίωση.

Οι ρατσιστικές αντιλήψεις που κάνουν λόγο για πολιτισμική, πνευματική, οικονομική υπεροχή και ανωτερότητα των ισχυρότερων, αποτελούν επινοήσεις εκείνων που θέλουν να δικαιολογήσουν την εκμεταλλευτική τους διάθεση, να ηθικοποιήσουν την ανηθικότητα και να καταργήσουν κάθε έννοια του πολιτισμού, εγκαθιδρύοντας στην ιστορία το ωμό δίκαιο του ισχυρού. Με τον τρόπο αυτό, επιχειρούν να απομονώσουν και να εξοντώσουν τις επικίνδυνες για την καθεστηκυία τάξη ομάδες. Έτσι, ο ρατσισμός οδηγεί στην παραβίαση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Άλλες αιτίες που οδηγούν στο ρατσισμό, είναι τα στερεότυπα μιας κοινωνίας, οι προκαταλήψεις, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο, η ανασφάλεια και η άγνοια.

Εύκολα οι απαίδευτοι άνθρωποι ακολουθούν δόγματα και στερεότυπες αντιλήψεις, αφού δε διαθέτουν κριτική ικανότητα, ώστε να αναζητήσουν την αλήθεια, πέρα από τα επιφαινόμενα. Είναι γεγονός, άλλωστε, ότι το φαινόμενο των διακρίσεων οδηγεί στην έξαρση φαινόμενων υποδούλωσης, σε στερεότυπα και προκαταλήψεις. Το άτομο αποδέχεται σκοταδιστικές απόψεις, με αποτέλεσμα την παρακώλυση της κριτικής σκέψης. Έτσι, περιέρχεται σε κατάσταση πνευματικής ανελευθερίας και ανωριμότητας. Η έλλειψη κριτικής ικανότητας, καθιστά τους ανθρώπους θύματα χειραγώγησης. Με τον τρόπο αυτό ο ρατσισμός υπονομεύει τη Δημοκρατία, προσβάλλει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και υποσκάπτει την ειρήνη. Η άρνηση του φαινόμενου αυτού είναι πια επιτακτική ανάγκη. Κατά τη γνώμη μου, αφετηρία για την εξάλειψή του οφείλει να γίνει η Παιδεία. Η ανθρωπιστική παιδεία, με την καλλιέργεια του σεβασμού, τη μετάδοση ηθικών και κοινωνικών αξιών, όπως η ισότητα, η ειρηνική συνύπαρξη, η υπευθυνότητα, η αγάπη, η ελευθερία, συντελεί στην άμβλυνση του ρατσισμού.

Επιπλέον, είναι αναγκαία η επέμβαση των διεθνών οργανισμών για να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη και να καταπολεμήσουν τις ρατσιστικές τάσεις. Τα ΜΜΕ οφείλουν να στηλιτεύουν το ρατσισμό, με ντοκιμαντέρ, ρεπορτάζ, συζητήσεις και αναλύσεις του φαινομένου, ευαισθητοποιώντας τους πολίτες να συνειδητοποιήσουν πόσο υποβιβάζει την ανθρώπινη υπόσταση και προσωπικότητα η ρατσιστική αντιμετώπιση ατόμων, κοινωνικών ομάδων και λαών.

Στην αντιμετώπιση του ρατσισμού μπορούμε να συμβάλλουμε κι εμείς οι νέοι. Πίσω από το χρώμα, τη φυλή, την εθνικότητα, τη θρησκεία, το φύλο, κρύβεται ένας

άνθρωπος ίδιος με εμάς. Σε μια κοινωνία που ο ρατσισμός είναι «δικαίωμα» ορισμένων, καμία ανθρώπινη ομάδα δεν είναι απολύτως ασφαλής. Το «δικαίωμα» εύκολα μπορεί να επεκταθεί από την μια ομάδα στην άλλη, που έχει σίγουρα ιδιαιτερότητες με την πρώτη. Ο θύτης μπορεί με την αλλαγή των συνθηκών να γίνει θύμα και το αντίστροφο. Συνεπώς, για να εξασφαλίσουμε στο μέλλον ένα κόσμο χωρίς διακρίσεις οποιασδήποτε μορφής, απαιτείται από όλους μια δηκτικότητα, ευφυΐα, μεγαλοψυχία στη διαμόρφωση μιας πολυπολιτισμικής κοινότητας ανοιχτής και ευπροσάρμοστης, χωρίς όρια, αλλά με όρους κοινά αποδεκτούς.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Χριστίνα Παλαιολόγου.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ (Νομός Βοιωτίας): Διάλεξα να μιλήσω για το ρατσισμό, ένα φαινόμενο που έζησα προσωπικά πριν κάποια χρόνια, όταν αντιμετώπισα μια δύσκολη ασθένεια. Στην κοινωνία είναι πολύ συχνό και έντονο το φαινόμενο του ρατσισμού. Ρατσισμός είναι η κοινωνική ή πολιτική πρακτική διακρίσεων σε βάρος φυλών, ομάδων, προσώπων, με συνέπεια την ανάπτυξη αισθήματος υπεροχής και ανωτερότητας, καθώς και τη μεροληπτική αντιμετώπιση των ατόμων αυτών. Άμεση σχέση με το ρατσισμό έχει ο εθνικισμός, καθώς τις περισσότερες φορές οδηγούνται στο ρατσισμό άτομα με έντονο το εθνικιστικό φρόνημα. Ο ρατσισμός στις μέρες μας εντοπίζεται κυρίως απέναντι σε άτομα με ειδικές ανάγκες, σε άρρωστα άτομα, σε ομοφυλόφιλους, σε ναρκομανείς, παρανομούντες και πρώην παρανομούντες κ.λ.π.. Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί ο επιπλέον ρατσισμός που εκδηλώνεται σε ανθρώπους του τρίτου κόσμου. Απ' όλα τα παραπάνω παραδείγματα συνειδητοποιούμε με μεγάλη λύπη πώς πολλά άτομα περιθωριοποιούνται χωρίς λόγο, μόνο και μόνο επειδή κάποιοι πιστεύουν ότι είναι ανώτεροι. Στον κόσμο μας, όμως, όλοι είναι ίσοι.

Οι άνθρωποι φαίνεται να αρνούνται την «ένταξη» τους στο ρατσισμό, όταν αποδίδεται στους ίδιους, ωστόσο δεν διστάζουν να εντάξουν άλλους στα πλαίσια αυτού του φαινομένου. Τα αίτια του ρατσισμού ποικίλουν και ορισμένα από αυτά είναι ανατροφή από πλευράς οικογένειας, οι ιδέες που μεταδίδονται μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος, το χαμηλό επίπεδο παιδείας, που ευνοεί απουσία κριτικής ικανότητας, η ανεργία και τα άλυτα κοινωνικό – οικονομικά προβλήματα που δημιουργούν ρατσιστικές συμπεριφορές, απέναντι σε άτομα άλλης φυλής ή εθνικότητας, καθώς επίσης αναπτύσσουν ξеноφοβικά σύνδρομα γηγενών πληθυσμών. Άλλα αίτια που συμβάλλουν στην ανάπτυξη του ρατσισμού είναι η

ατομική και συλλογική ασφάλεια, διάφοροι οικονομικοί παράγοντες, καθώς και η παγκοσμιοποίηση, στα πλαίσια της οποίας οι λαοί αναγκάστηκαν να συνυπάρξουν βίαια και απότομα.

Ο ρατσισμός έχει πολλές αρνητικές συνέπειες. Αρχικά, στον οικονομικό τομέα επικρατεί οικονομική εκμετάλλευση των αδυνάτων από τους ισχυρούς και έτσι έχουμε χαμηλά ημερομίσθια, ανασφάλιστη εργασία αλλοδαπών κ.λ.π.. Επίσης, σε πολιτικό επίπεδο επηρεάζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, η ελευθερία και η ανεξιθρησκία. Επιπλέον, ο ρατσισμός επιδρά αρνητικά στις ψυχές των ανθρώπων, καθώς δημιουργεί αισθήματα φόβου, ανασφάλειας, απαισιοδοξίας και το σημαντικότερο οδηγεί σε συγκρούσεις και πριμοδοτεί τη βία. Με την εκδήλωση του ρατσισμού – εθνικισμού υπονομεύονται οι σχέσεις μεταξύ των κρατών και δημιουργείται κίνδυνος για την ειρηνική συνύπαρξη και συνεργασία των λαών.

Πρέπει επιτέλους όλοι να αποβάλλουμε τα ρατσιστικά αισθήματα και να συνειδητοποιήσουμε πως όλοι είναι άνθρωποι και έχουν τα ίδια δικαιώματα με εμάς. Στις μέρες μας οι κοινωνικές σχέσεις και οι δεσμοί μεταξύ των ατόμων έχουν εκλείψει, καθώς κανείς δεν έχει ελεύθερο χρόνο για ανάπτυξη σχέσεων εξαιτίας του έντονου ρυθμού ζωής. Έτσι, ο καθένας είναι απομονωμένος, αποξενωμένος και δύσκολα μπορεί να ενταχθεί σε κάποιο σύνολο. Ο ρατσισμός πρέπει να εξαφανιστεί εντελώς και οριστικά και αυτό μπορεί να επιτευχθεί με πολλούς τρόπους: Το εκπαιδευτικό σύστημα έχει καθήκον να παρέχει στους νέους διαπολιτισμική παιδεία. Η οικογένεια πρέπει να αναθρέψει τους απογόνους της απαλλαγμένη από κάθε είδους ρατσιστική αντίληψη. Κυβερνητικοί και μη κυβερνητικοί παράγοντες οφείλουν να συνδράμουν σ' αυτό, ενημερώνοντας επαρκώς και σωστά τους πολίτες για τις άσχημες επιπτώσεις του ρατσισμού στη ζωή μας. Επιπλέον η δημοκρατία με τη διεύρυνσή της μπορεί να συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην αποτίναξη του ζυγού του ρατσισμού, καθώς αυτή η διεύρυνσή της οδηγεί στην εμπέδωση της αξίας, της δικαιοσύνης και των ίσων δικαιωμάτων. Εάν όλοι μαζί συμπράξουμε στην επίλυση των ήδη υπαρχόντων προβλημάτων, τότε θα κατορθώσουμε να αποδυναμώσουμε τη ρατσιστική προπαγάνδα.

Εμείς οι μαθητές από την πλευρά μας οφείλουμε να ευαισθητοποιηθούμε και να οργανώσουμε συστηματικά όλοι μαζί τον αγώνα για την ειρήνη, την ομόνοια και την ισότητα. Μπορούμε κάλλιστα να δημιουργήσουμε διάφορες οργανώσεις, σε συνεργασία με τους καθηγητές, κάποιους σχετικούς συλλόγους ή ακόμη και με τη βοήθεια του δήμου, αφού συγκεντρώσουμε υλικό για να δείξουμε την υπάρχουσα

κατάσταση, τις άσχημες για όλους συνέπειές της. Επιπλέον, το σχολείο από την πλευρά του θα μπορούσε να διοργανώνει συχνά ανταλλαγές μαθητών με χώρες του υπόλοιπου κόσμου, ώστε να δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές, ήδη από μικρή ηλικία να γνωρίζουν νέους στόχους, πολιτισμούς, γλώσσες, ήθη και έθιμα και να επεκτείνουν τους ορίζοντες και τις αντιλήψεις τους. Οι γονείς έχουν υποχρέωση να στηρίζουν θερμά αυτές τις κινήσεις και δραστηριότητες των παιδιών τους και να τα ενθαρρύνουν.

Πρέπει, λοιπόν, όλοι μαζί να είμαστε ενωμένοι, ώστε να ζούμε ειρηνικά στον ίδιο κόσμο, εφόσον είμαστε άνθρωποι ευαίσθητοι με δικαίωμα στην ευτυχία και στη ζωή, γιατί όπως λέει ο μεγάλος μας ποιητής Βάρναλης «Δεν λέω πως φταις μόνο εσύ, αλλά φταις κι εσύ λιγάκι».

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Γεωργία Σωτηροπούλου.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Βοιωτίας): Στην ομιλία μου θα εκφράσω τους προβληματισμούς μου, όσον αφορά δύο διαφορετικούς τρόπους του φαινομένου της αντιμετώπισης της ανεργίας, όπως το εξετάζουν δύο διαφορετικοί φορείς από τη μεριά του ο καθένας. Από τη μια είναι η πολιτεία, η οποία προσπαθεί να περιορίσει το πρόβλημα σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, διευρύνοντας το ωράριο λειτουργίας των καταστημάτων, σε μια προσπάθεια να δημιουργήσει περισσότερες θέσεις εργασίας. Μια τέτοιου είδους κίνηση όμως, διογκώνει περισσότερο το πρόβλημα, καθώς δεν το χτυπά στη ρίζα του, αλλά το καλύπτει επιφανειακά. Αυτή η αντιμετώπιση δημιουργεί καινούργια δεδομένα χωρίς να υπάρχουν οι κατάλληλες προϋποθέσεις. Τα καινούργια δεδομένα είναι ότι τα καταστήματα υποχρεούνται να λειτουργούν περισσότερες ημέρες και ώρες την εβδομάδα.

Αυτό συνεπάγεται την αύξηση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού και των εξόδων συντήρησης των επιχειρήσεων.

Αν λάβουμε υπόψη μας τις υπάρχουσες προϋποθέσεις που αναφέρονται σε μια πόλη με μικρό πληθυσμό και με χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα, που αδυνατεί να «κινήσει» το χρήμα στην ίδια του την πόλη, συμπεραίνουμε ότι οι επιχειρήσεις θα λειτουργούν με τα ίδια έσοδα, μόνο που θα μοιράζονται σε περισσότερες ημέρες και ώρες δουλειάς, ενώ τα έξοδα θα αυξηθούν, με αποτέλεσμα πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις να μην αντέξουν τις πιέσεις που τους ασκούν οι μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων και να κλείσουν, ανοίγοντας ταυτόχρονα όλο και περισσότερο την ψαλίδα των κοινωνικών ανισοτήτων, οι φτωχοί φτωχότεροι και οι πλούσιοι πλουσιότεροι, αντί να προοδεύουν ακόμα περισσότερη οπισθοδρόμηση, φτάνοντας το

σημείο - ίσως είναι λίγο υπερβολικό - να ζήσουμε τις άσχημες μέρες του γνωστού Κραχ που εξελίχθηκε το 1930 στην Αμερική.

Εξετάζοντας, όμως, το θέμα της ανεργίας από τη μεριά των ανέργων συμπεραίνω ότι αντί να αυξηθούν οι θέσεις απασχόλησης, αυξάνονται οι θέσεις ημιαπασχόλησης, καθώς μια επιχείρηση δεν μπορεί να απασχολεί όλους τους υπαλλήλους της σε πλήρες ωράριο. Υπάρχει και κίνδυνος να τεθεί σε ίδια απασχόληση προσωπικό που απασχολούνται μέχρι στιγμής πλήρως, οδηγώντας το να βρει δεύτερη δουλειά. Εάν, λοιπόν, κάθε εργαζόμενος καταλαμβάνει δύο θέσεις τουλάχιστον, τότε γίνεται κατανοητό ότι το πρόβλημα της ανεργίας διευρύνεται, παρά περιορίζεται.

Είναι φανερό ότι οι επιπτώσεις αυτής της αλλαγής είναι πολύπλευρες, ειδικά για τους επιχειρηματίες. Έχω τη δυνατότητα να αναφερθώ σε αυτές, καθώς επηρεάζουν άμεσα ένα οικογενειακό περιβάλλον σαν το δικό μου. Εάν εφαρμοστεί ένα τέτοιο μέτρο, η επικοινωνία μεταξύ των μελών μιας οικογένειας σαν τη δική μου, για παράδειγμα, θα χαθεί παντελώς. Μετατρέπονται έτσι οι καταστηματαρχες σε ανθρώπους, χωρίς προσωπική και κοινωνική ζωή και μέσα στο άγχος, καταστρέφοντας πρώτα την ψυχική τους και έπειτα τη σωματική υγεία τους.

Πέρα απ' όλα αυτά, δεν θα δήλωνε άραγε μια τέτοια εφαρμογή έλλειψη σεβασμού απέναντι στους αγώνες που γενιές και γενιές εργαζομένων έχουν δώσει για να κατακτήσουν και να κατοχυρώσουν εργασιακά δικαιώματα που, σήμερα βέβαια, φαντάζουν σε εμάς τους νεότερους, τουλάχιστον, αυτονόητα; Αυτονόητη - ή ίσως να μου πείτε - είναι και η απάντηση σ' αυτό το καθόλα ρητορικό ερώτημα.

Πάνω στο θέμα του διευρυμένου ωραρίου θα πρότεινα, λοιπόν, να δοθεί ελαστικότητα στους εμπορικούς συλλόγους κάθε πόλης, ώστε να ορίζουν εκείνοι, πόσες ώρες μπορεί το αγοραστικό κοινό της περιοχής τους να κρατήσει τα μαγαζιά ανοιχτά. Διότι δεν μπορεί να συγκριθεί ο κόσμος που κατακλύζει τα τουριστικά θέρετρα και τις μεγαλουπόλεις με αυτόν της υπόλοιπης υπαίθρου. Τι σχέση μπορεί να έχει η Λιβαδειά με την Αθήνα, η Θήβα με την Μύκονο και το Καρπενήσι με Θεσσαλονίκη; Παρόλα αυτά δεν υπάρχει δυσκολία εφαρμογής αυτού του μέτρου, καθώς είναι δίκοππο μαχαίρι τη στιγμή που ο ανταγωνισμός και η εξάρτηση των γειτονικών πόλεων είναι τεράστια. Όταν υπάρχει, δηλαδή, φόβος να τραβήξει πελάτες η μια πόλη από την άλλη, αν τα καταστήματα της είναι περισσότερες ώρες ανοικτά.

Γι' αυτό πρέπει οι εμπορικοί σύλλογοι κάθε περιοχής να δραστηριοποιηθούν με αφίσες, φείγ βολάν, διαφημίσεις, προκηρύξεις, ώστε να ευαισθητοποιήσουν και να

παροτρύνουν όλους τους συμπολίτες τους να μην αφήσουν τα χρήματά τους σε ανθρώπους, οι οποίοι δεν πρόκειται να τους τα ανταποδώσουν με κάποιο τρόπο. Να δημιουργηθεί έτσι ένα κλίμα αλληλεγγύης με άξονα πάντα την ευγενή άμιλλα, χωρίς να καταφεύγουμε σε ακραία σημεία φανατισμού και μίσους. Στο χέρι των εμπορικών συλλόγων, επίσης, είναι η δημιουργία επιτροπών ελέγχου των καταστημάτων, όσον αφορά την τήρηση της πρέπουσας δεοντολογίας, δηλαδή, να ελέγχουν, αν οι τιμές κυμαίνονται σε φυσιολογικά επίπεδα και η ποιότητα που παρέχεται είναι κατάλληλη για τους καταναλωτές.

Συμπληρωματικά, το κράτος από τη μεριά του έχει τη δυνατότητα να περάσει φοροελαφρύνσεις των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, εφόσον οι επιχειρήσεις συμβάλλουν αποτελεσματικά στη μείωση της ανεργίας, προσλαμβάνοντας επιπλέον προσωπικό. Εκτός αυτού, έχει τον τρόπο να δημιουργήσει νέα ταμεία από όπου θα χορηγούνται επιδόματα σε όσους είναι ημιαπασχολούμενοι, ώστε να τους δοθεί ένα κίνητρο να μην καταφεύγουν στην πόλη και να μένουν έτσι περισσότερες θέσεις κενές για τους υπόλοιπους ανέργους.

Από την άλλη, όμως, μεριά η τοπική αυτοδιοίκηση αυτή τη φορά επιχειρεί να αμβλύνει το πρόβλημα της ανεργίας και να βελτιώσει τη δυσχερή οικονομική κατάσταση των κατοίκων της, αναλαμβάνοντας να οργανώσει ένα τμήμα μιας πανεπιστημιακής σχολής στη Λιβαδειά, για να αυξηθεί ο πληθυσμός, να ανανεωθεί το καταναλωτικό κοινό και να ανυψωθεί το γόητρο της πόλης. Όλοι οι πολίτες της Λιβαδειάς βλέπουν το πανεπιστήμιο ως πνεύμονα ικανό να τους επιτρέψει μια οικονομική «ανάσα», καθώς έτσι θα μπορέσουν να νοικιάσουν τα διαμερίσματα τους, να πουλήσουν τα προϊόντα τους και να σερβίρουν πιο πολλά ποτά.

Με το ίδιο σκεπτικό, δυστυχώς, ενεργούν και οι τοπικοί φορείς στις περισσότερες επαρχιακές πόλεις της Ελλάδας, πράγμα που επιφέρει ποικίλες συνέπειες. Σχετικά με τον τομέα της ποιότητας των σπουδών, παρατηρείται ότι υπάρχουν αρκετοί δήμοι που δεν έχουν προετοιμάσει πλήρως τις εγκαταστάσεις των σχολών τους, με αποτέλεσμα να μην πληρούνται οι προδιαγραφές, όσον αφορά κτήρια, επιστημονικό υλικό, καθηγητές και να υποβαθμίζεται το πτυχίο, προκαλώντας μάλιστα και δυσφήμιση της πόλης. Το αποτέλεσμα, λοιπόν, είναι ένα πτυχίο χωρίς επιστημονικό κύρος και χωρίς αντίκρισμα στην αγορά εργασίας, όπως πολλά άλλα όμοιά του.

Αυτές οι συνθήκες έχουν αντίκτυπο στον τομέα της ανεργίας, καθώς η χώρα μας έχει γεμίσει με πτυχιούχους νέους πολίτες, οι οποίοι, αντί να αναζητούν να

απασχοληθούν έστω σε κάποια χειρωνακτική εργασία, αποφασίζουν να περνούν τις ώρες τους άσκοπα τις καφετέριες, εφόσον όλοι ενδιαφέρονται μόνο για δουλειά γραφείου. Το θεωρούν υποτιμητικό, βέβαια, να αγνοήσουν τα διπλώματά τους, κάνοντας τη δουλειά του γεωργού ή του οικοδόμου, προτιμούν να αγνοήσουν, όμως, ότι αυτά τα επαγγέλματα μπορούν να είναι αρκετά προσοδοφόρα.

Αν αναρωτηθεί κανείς και ψάξει βαθιά και τις συνθήκες που έχουν οδηγήσει τη χώρα μας σε όλα της τα προβλήματα θα διαπιστώσει με λύπη ότι η νοοτροπία του Έλληνα είναι η αυτοκαταστροφή του.

Κανείς δεν ανεβαίνει στην εξουσία με όραμα να ηγηθεί της χώρας για να τη βγάλει από το αδιέξοδο και, όσοι αρχικά έχουν κάποιο όραμα στη συνέχεια υποτάσσονται στο υπάρχον κλίμα και χάνουν κάθε δεοντολογία που μέχρι εκείνη τη στιγμή υπηρετούσαν. Δεν το ζητά, φυσικά, κανείς να γίνουν οι φύλακες - άρχοντες, δηλαδή, οι φιλόσοφοι στο μύθο του Πλάτωνα για την ιδανική πολιτεία, την Καλλίπολη. Να επιστρέψουν τα χρήματα, που ανήκουν στο λαό, με έργα ζητάμε. Γιατί τι περισσότερο χρειάζεται η Ελλάδα μας από νοικοκυροσύνη;

Ποτέ δεν είναι αργά.

Φυσικά, εμείς οι νέοι δεν είμαστε άμοιροι ευθυνών, ώστε να περιμένουμε τα πάντα από τους άλλους. Είμαστε πάντα διατεθειμένοι με τη σωστή καθοδήγηση να συμβάλουμε όσο μπορούμε και με όλες μας τις δυνάμεις στο χτίσιμο ενός μέλλοντος που αν μη τι άλλο είναι το δικό μας.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αικατερίνη Τσιούμα.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΣΙΟΥΜΑ (Νομός Ευρυτανίας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές βρίσκομαι σήμερα εδώ γιατί αρχικά εξέφρασα τις σκέψεις και τις προτάσεις μου σχετικά με το καθημερινό σταυρό που κουβαλούν τα άτομα με ειδικές ανάγκες. Ωστόσο, με ξάφνιασε το γεγονός ότι στα θέματα της ομάδας μας δεν υπήρξαν αρκετές προτάσεις, σχετικά με το θέμα της κοινωνικής ομάδας εκείνης στην οποία εντάσσονται τα ηλικιωμένα άτομα. Γι' αυτό σήμερα θέλησα, όχι να σας παρουσιάσω τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι παππούδες και γιαγιάδες μας στις μέρες μας, γιατί είναι γνωστά, αλλά μιλώντας εν συντομία για αυτούς να διατυπώσω μερικές σκέψεις μου.

Όλοι μας, λοιπόν, γνωρίζουμε τις κακουχίες τις οποίες έζησαν και κατάφεραν με τη συμβολή τους να κατοχυρωθούν και στην Ελλάδα τα δικαιώματα για τον άνθρωπο, τον πολίτη, τον εργάτη, τον γονέα. Παρόλα αυτά, σήμερα, ενώ θα έπρεπε

να περνούν τα τελευταία χρόνια της ζωής τους σε ένα ζεστό οικογενειακό περιβάλλον και να απολαμβάνουν τα γηρατεία τους ξεκούραστα και ξέγνοιαστα, αρκετοί αναγκάζονται να δουλεύουν, μιας και μια «λιτή» σύνταξη δεν αρκεί ούτε καν για τα φάρμακα τους - πόσο μάλλον για το καθημερινό τραπέζι, ή να αφήνουν ένα πνιχτό βογκητό πόνου και μοναξιάς να βγει από το στόμα τους στο κρύο κρεβάτι ενός άθλιου γηροκομείου. Από την άλλη πλευρά, βρίσκονται ηλικιωμένοι που μένουν αποκλεισμένοι από τα μεγάλα νοσοκομεία, στο χωριό, στο νησί και γενικά στην επαρχία. Αυτοί, μέχρι τώρα, πάλευαν όπως ήξεραν να κάνουν ανέκαθεν αν και δεν τα πολυκατάφερναν. Φέτος, όμως, με τόσες αυξήσεις και προσαυξήσεις παντού, πως θα βγει ο χειμώνας; Φυσικά, κάπου εδώ πρέπει να επισημάνουμε και τις λαμπρές εξαιρέσεις, όπου ηλικιωμένοι - υψηλότερου οικονομικού επιπέδου - ζουν με περισσότερες ανέσεις, χωρίς να έχουν ανάγκη τα «ελέη διακονίας».

Επομένως, η καθημερινότητα της τρίτης ηλικίας είναι υψίστης σημασίας και χρήζει άμεσης αντιμετώπισης, αφού μοιάζει δυσβάστακτη στα κουρασμένα και ρυτιδιασμένα τους πρόσωπα. Οι προτάσεις μου, λοιπόν, είναι οι εξής:

Δημιουργία περισσότερων δημοσίων οίκων ευγηρίας. Περισσότερο προσωπικό στους οίκους ευγηρίας. Εντατικοί έλεγχοι στους οίκους ευγηρίας (κτίρια, τρόφιμα, συνθήκες υγιεινής) ώστε να είναι πραγματικές μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων. Πρόσληψη προσωπικού σε αρμόδιους φορείς που φροντίζουν για ελέγχους στα γηροκομεία (νομαρχίες, δήμοι), αφού υπάρχουν αρκετές κενές θέσεις. Οικονομικά κίνητρα σε οικογένειες που φροντίζουν και συντηρούν ηλικιωμένα άτομα. Τα προγράμματα «Βοήθεια στο Σπίτι» είναι ωφέλιμα, αλλά πρέπει να υιοθετηθούν από όλους τους δήμους. Περισσότερες ευκαιρίες για εκδρομές αναψυχής και ψυχαγωγίας χαμηλής προσωπικής επιβάρυνσης, αν όχι δωρεάν, μέσω των ΚΑΠΗ. Φθηνά εισιτήρια στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Δωρεάν περίθαλψη και μικρότερη οικονομική συμμετοχή στην αγορά φαρμάκων. Προτεραιότητα σε δημόσιες υπηρεσίες, τράπεζες και μέσα μεταφοράς. Δωρεάν είσοδο σε αρχαιολογικούς χώρους, καλλιτεχνικές εκθέσεις και μουσεία. Διαμόρφωση περισσότερων χώρων με κλιματισμό για τις καυτές καλοκαιρινές ημέρες. Κρατική μέριμνα σε περίπτωση θανάτου κάποιου φτωχού ηλικιωμένου χωρίς συγγενείς. Επισκέψεις από κρατικούς ψυχολόγους στο σπίτι, γιατί κάποιοι αισθάνονται μη παραγωγικοί και περιθωριοποιημένοι και μελαγχολούν. Κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, ακόμη και μετά τη συνταξιοδότηση, αφού, μέσω αυτών, μπορούν να μεταδώσουν την εμπειρία και τις συμβουλές τους. Αυστηρές ποινές και πρόστιμα σε όσους τους εκμεταλλεύονται. Κατάργηση Φ.Π.Α στα προϊόντα

πρώτης ανάγκης για τους ηλικιωμένους. Αύξηση συντάξεων των χαμηλοσυνταξιούχων. Η κατώτερη αγροτική σύνταξη να διαμορφώνεται στα 400 ευρώ. Καθιέρωση του ΕΚΑΣ σε όλες ανεξαιρέτως τις χαμηλές συντάξεις κάτω των 600 ευρώ. Ύπαρξη γιατρού καθημερινά σε όλα τα χωριά και τα νησιά. Όσον αφορά, τέλος, την εκπαίδευση να ενταχθεί ενότητα στα σχολικά μαθήματα, για το σεβασμό και τον πραγματικό ανθρωπισμό που οφείλουμε στους σοφούς παππούδες.

Επομένως, αυτό το χρόνιο κοινωνικό και πολιτικό πρόβλημα μπορεί να αντιμετωπιστεί, αν εφαρμοστεί μια ορθή μεθοδολογία, βασισμένη στην ιδέα ότι όλοι κάποτε θα γεράσουμε και στο φόβο ότι, ίσως, έχουμε την ίδια μοίρα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μελλομένη Τσακιρίδου.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΤΣΑΚΙΡΙΔΟΥ (Νομός Πέλλας): Έφηβοι Βουλευτές, το θέμα στο οποίο θα αναφερθώ, είναι για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες και η αντιμετώπιση τους από την κοινωνία. Ως αδελφή ενός παιδιού με σύνδρομο Down, είμαι σε θέση να γνωρίζω τις δυσκολίες που υπάρχουν για την ανατροφή ενός τέτοιου ατόμου, τόσο για το ίδιο, όσο και για την οικογένεια του. Οι δυσκολίες αυτές γίνονται εντονότερες, όταν δεν υπάρχει ανάλογη υποστήριξη από την πολιτεία. Αν και όλοι οι Βουλευτές διαλαλούν πως πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε σαν φυσιολογικά άτομα, ωστόσο αυτά τα παιδιά ζουν καθημερινά το αίσθημα της απομόνωσης. Ο αδελφός μου αυτή τη στιγμή φοιτά στη Β΄ Γυμνασίου και η πολύ ικανοποιητική εξέλιξη του οφείλεται αποκλειστικά και μόνο στους γονείς μου. Διότι, παρόλο που έχουν υπερφορτωμένο ωράριο, επί ώρες ασχολούνται υπομονετικά μαζί του. Μέχρι τώρα, προσέλαβαν πάνω από έξι δασκάλους για τη βελτίωση του, από την πρώτη κιόλας δημοτικού, αλλά, δυστυχώς, δεν υπήρχε καμία εξέλιξη. Ξέρετε, γιατί γίνεται αυτό; Διότι κανείς από αυτούς δεν είχε τις απαιτούμενες γνώσεις για να αντιμετωπίσει ένα τέτοιο παιδί. Δυστυχώς, όμως, δεν είναι μόνο ο Μάνος που τα βιώνει όλα αυτά, αλλά και άλλα 21 παιδιά στο νομό Πέλλας και πόσα ακόμα σε όλη την Ελλάδα. Κανένα από τα σχολεία δεν είναι στελεχωμένα από τους κατάλληλους παιδαγωγούς. Διορίζονται εκπαιδευτικοί, χωρίς να έχουν κάνει μεταπτυχιακά πάνω στην ειδικότητα της ειδικής αγωγής. Αυτοί που διορίζονται σε τέτοιες θέσεις, έχουν κάνει μόνο μερικά σεμινάρια. Γιατί, λοιπόν, δεν κάνει κάτι για αυτό η πολιτεία; Σας αναφέρω ενδεικτικά, ότι στα Γιαννιτσά δεν υπάρχει γυμνάσιο για παιδιά με ειδικές ικανότητες. Το μόνο που έχουμε είναι ένα τμήμα ένταξης.

Για ποιο λόγο, λοιπόν, στερούν οι εκάστοτε κυβερνήσεις το δικαίωμα σε αυτά τα παιδιά να εξελιχθούν και να διαπαιδαγωγηθούν όσο γίνεται, ώστε να μπορούν να πάρουν κάποιο πτυχίο και αργότερα να εργαστούν; Όμως, το μόνο που ξέρουν πολύ καλά να κάνουν οι κύριοι Βουλευτές είναι να μιλούν για την οικονομική και όχι μόνο ανάπτυξη της χώρας. Η εξέλιξη μιας χώρας φαίνεται από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τους αδύναμους πολίτες. Η δική μας χώρα, δυστυχώς, δεν ξέρει να κάνει κάτι τέτοιο. Θα σας αναφέρω πως πραγματική ανάπτυξη έχουν άλλες χώρες της Ε.Ε., όπως η Γερμανία κ.λπ.. Η χώρα αυτή φροντίζει για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες να μορφωθούν, τους εξασφαλίζει πτυχίο, δουλειά και φυσικά σωστή αντιμετώπιση από την κοινωνία. Θα σας αναφέρω τα οικονομικά οφέλη που θα έχουν, εάν βοηθήσουν τα παιδιά με ειδικές ανάγκες οι κύριοι Βουλευτές. Αν τους δώσουν τη δυνατότητα να δουλεύουν, δεν θα τους χορηγείται το μηνιαίο επίδομα, χωρίς αυτά να προσφέρουν κάποιο έργο. Ενώ έτσι και έργο θα προσφέρουν και τα έσοδα της χώρας δεν θα μειώνονται.

Τα μέτρα που πρέπει λοιπόν να λάβει το κράτος για τα παιδιά αυτά είναι να διαπαιδαγωγούνται στα σχολεία από αρμόδιους παιδαγωγούς και όχι από άτομα που έχουν περιορισμένες ή και καθόλου γνώσεις για το αντικείμενο αυτό. Επίσης, τα υπόλοιπα άτομα της κοινωνίας μας θα πρέπει να έχουν κάποιες στοιχειώδεις γνώσεις για τα παιδιά αυτά από μικρή ηλικία, ώστε μεγαλώνοντας να τους συμπεριφέρονται με το σωστό τρόπο και όχι όπως γίνεται σήμερα που, λόγω της άγνοιας που υπάρχει, η συμπεριφορά τους χαρακτηρίζεται επιεικώς απαράδεκτη. Επίσης, το πιο σημαντικό πιστεύω που μπορεί να χορηγήσει η πολιτεία μας σε αυτά τα άτομα, είναι η δημιουργία σχολείων αποκλειστικά και μόνο για αυτά, τα οποία θα τους εξασφαλίζουν εργασία για το μέλλον.

Κάθε φορά που κοιτάζω τον αδελφό μου, βλέπω στα μάτια του ένα γιατί. Γιατί μου συμπεριφέρονται με αυτό τον τρόπο, γιατί δεν με δέχονται στις παρέες τους; Εγώ όσο και να προσπαθώ και όσο και να προσπαθήσω στο μέλλον, δεν θα μπορέσω ποτέ να του απαντήσω σε αυτό το ερώτημα. Δεν ξέρω, αν θα μπορέσουν να το απαντήσουν οι κύριοι Βουλευτές. Ευχή μου είναι όλα αυτά που ακούστηκαν, να εφαρμοστούν, όσο το δυνατόν γρηγορότερα και περισσότερα, έτσι ώστε όχι μόνο ο αδελφός μου, αλλά και τα υπόλοιπα παιδιά όλης της Ελλάδας να μπορέσουν να κοιτούν το μέλλον με αισιοδοξία και όχι μόνο με απαισιοδοξία, όπως γίνεται σήμερα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ελένη Μπινιάρη.

ΕΛΕΝΗ ΜΠΙΝΙΑΡΗ (Νομός Βοιωτίας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, Έφηβοι Βουλευτές, τα φαινόμενα βίας στα γήπεδα δεν είναι κάτι καινούργιο ούτε στην Ελλάδα ούτε στον υπόλοιπο κόσμο. Δεν είναι το γήπεδο χώρος για όλους μας. Εκεί τον πρώτο λόγο, αν όχι και τον τελευταίο, έχουν οι αφηνιασμένοι οπαδοί των ομάδων. Αυτοί μπορούν να κάθονται εκεί, για να βρίζουν και να καταστρέφουν, να απειλούν ζωές και να πληγώνουν θανάσιμα. Εκατοντάδες φορές έχουμε παρακολουθήσει εικόνες συμπλοκών, καταστροφών και συγκρούσεων αντιπάλων ομάδων οπαδών, οι οποίες πάντα τελειώνουν με την αργοπορημένη παρέμβαση των αστυνομικών δυνάμεων, με συνέπεια τα γήπεδα να μετατρέπονται σε πεδία μάχης. Χρόνια τώρα αυτή η κατάσταση επικρατεί στα ελληνικά γήπεδα, χωρίς να αλλάζει απολύτως τίποτα.

Οι διοικήσεις των ΠΑΕ, η αστυνομία και η πολιτεία γυρίζουν γύρω από τα τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα, σαν το σκύλο, που μάταια προσπαθεί να πιάσει την ουρά του. Δυστυχώς, αυτό που κυριαρχεί, είναι η υποκρισία, αφού όλοι γνωρίζουν το πρόβλημα και το πώς μπορεί να αντιμετωπισθεί, αλλά δεν κάνουν τίποτα. Σηκώνουν τα χέρια ψηλά, κάνουν βαρύγδουπες δηλώσεις και αφήνουν το δηλητήριο της βίας να δηλητηριάζει το λαϊκότερο άθλημα, το πιο αγαπημένο σπόρ των ανθρώπων.

Κάθε μέρα γινόμαστε μάρτυρες απίστευτων τραγελαφικών καταστάσεων. Για παράδειγμα, είμαστε στην 4^η αγωνιστική ΑΕΚ – ΠΑΟ, πέφτει το ξύλο της χροιάς και κάνουν την εμφάνιση τους «ιπτάμενα» καθίσματα, φωτοβολίδες και κάθε λογής αντικείμενα. Το χειρότερο από όλα, όμως, ήταν πως στη διάρκεια των εκτεταμένων επεισοδίων η αστυνομία παρακολουθούσε τα τεκταινόμενα, σφυρίζοντας αδιάφορα και αφήνοντας τους βάνδαλους να διακοσμήσουν ξανά το γήπεδο. Θα σκεφτούμε, γιατί οι αστυνομικοί να μπουκνάν ανάμεσα στους αλλόφρονες οπαδούς, θέτοντας σε κίνδυνο τη σωματική τους ακεραιότητα; Γιατί καλώς ή κακώς αυτή είναι η δουλειά τους τη συγκεκριμένη στιγμή, να περιφρουρούν την τάξη και να προστατεύουν τους απλούς φιλάθλους από τους χουλιγκάνους ταραξίες.

Το ποτήρι της βίας έχει ξεχειλίσει από καιρό, ώστε να αναρωτιέται κανείς, πότε θα παρθούν κάποια ουσιαστικά μέτρα καταπολέμησης του φαινομένου; Αντί να αδιαφορούμε όλοι, πολιτεία, αθλητικοί φορείς, φίλαθλοι, οφείλουμε να σκεφτούμε, να αντιληφθούμε και να δράσουμε. Τα μέτρα που πάρθηκαν μέχρι σήμερα ήταν μέτρα καταστολής. Είναι γνωστοί οι περιορισμοί πώλησης εισιτηρίων. Είναι γνωστές οι εικόνες των κενών κερκίδων με τους αστυνομικούς να χωρίζουν τα δύο εμπόλεμα στρατόπεδα. Είναι γνωστές οι απαγορεύσεις μετακινήσεων θεατών. Το ίδιο, όμως, γνωστή είναι κι η αναποτελεσματικότητά τους. Είναι αληθινό, όσο και τραγικό στη

χώρα που γεννήθηκε η Ολυμπιακή Ιδέα να υπάρχει η ανάγκη Ολυμπιακής Παιδείας. Τα ιδεώδη του αθλητισμού, ο σεβασμός στον αντίπαλο, η αποδοχή της ήττας, όμως, δεν γεννιούνται, αλλά διδάσκονται. Είναι αναγκαίο, λοιπόν, να υπάρξει παρέμβαση μέσα από το μάθημα της φυσικής αγωγής στα σχολεία, για να καλλιεργηθεί στη νεολαία μας το φίλαθλο πνεύμα. Η κυβέρνηση οφείλει να θεσπίσει άμεσα μέτρα και υποχρεώσεις προς τις διοικήσεις που να βοηθούν την καλλιέργεια του φίλαθλου πνεύματος (π.χ. αξιοποίηση πρωταθλητών, παιδαγωγικές συναντήσεις μαθητών).

Η πραγματική, όμως, λύση είναι να ακολουθήσουμε το αγγλικό παράδειγμα, τα ονομαστικά εισιτήρια. Τα κακοποιά και ταραχοποιά στοιχεία θα απομονωθούν άμεσα με αυτή την αντιμετώπιση. Όπως παντού, έτσι και τα ελληνικά γήπεδα προσφέρουν μια εξαιρετική ευκαιρία. Τη δυνατότητα σε χιλιάδες νέους να ενσωματωθούν κοινωνικά σε κάποιο σύνολο με τις λιγότερες δυνατές διαπιστεύσεις. Αρκεί ένα σλόγκαν όπως π.χ. «θρύλε θεέ μου» για να αποκτήσει ο καθένας μας οικογένεια. Για να αποκτήσει ομοϊδεάτες. Για να γίνει αποδεκτός σε ένα κλαμπ με κοινούς στόχους, αλλά φορέας και μαχητής μιας ιδέας. Δυστυχώς, όμως η ελληνική κοινωνία έχει αποδεχθεί σήμερα αδιαμαρτύρητα το γεγονός ότι κανένας δεν μπορεί να παρακολουθήσει ένα αγώνα ντέρμπι στο ποδόσφαιρο ή στο μπάσκετ, χωρίς να κινδυνεύσει η σωματική του ακεραιότητα. Ίσως, όμως, το πιο ανησυχητικό είναι πως κινδυνεύει να αποδεχθεί το ίδιο αδιαμαρτύρητα τη αυξανόμενη βία στα γήπεδα, σαν μια νέα πραγματικότητα στο χώρο του αθλητισμού. Το μέλλον διαγράφεται ανησυχητικό, όσο το αντιμετωπίζουμε με την αδράνειά μας.

Τέλος, ας ξεχάσουμε τα παραμυθάκια του στιλ οι Έλληνες οπαδοί είναι από τη φύση τους παθιασμένοι, γιατί και στην Ευρώπη οι ίδιοι οπαδοί είναι που υποστηρίζουν την ομάδα τους και τη βοηθάνε πιο παθιασμένα, αλλά στο γήπεδο δεν πέφτει ούτε χαρτομάντηλο.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Βασιλική Φούντα.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΦΟΥΝΤΑ (Αττική): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε και αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, θα ήθελα να αναφερθώ σε ένα πρόβλημα που με έχει συγκινήσει προσωπικά, στους άστεγους. Όποιος έχει επιχειρήσει να περπατήσει σε κεντρικούς δρόμους της Αθήνας, θα έχει ανακαλύψει την καταθλιπτική μιζέρια, μέσα στην οποία επιβιώνουν κάποιοι άνθρωποι. Όμως, επειδή σε αυτή την πόλη μαζευτήκαμε πολλοί, η αγάπη μας για το συνάνθρωπο έχει, δυστυχώς, εκλείψει. Μάλιστα δεν είναι λίγες οι φορές που αναρωτιέμαι, αν βρίσκομαι σε τριτοκοσμική χώρα, καθώς αντικρίζω,

κυρίως, ηλικιωμένους ανθρώπους να ψάχνουν λαίμαργα στα σκουπίδια για φαγητό. Δεν κατηγορώ την πολιτεία. Πρώτα – πρώτα τον εαυτό μου κατηγορώ, διότι είχα πετάξει στα σκουπίδια το φαγητό, που θα ήταν ευλογία για κάποιον άλλο. Τον εαυτό μου κατηγορώ που αφήνει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια να εξευτελίζεται μπροστά στα μάτια του και δεν κάνει τίποτα πέρα από το να πετάξει δύο κέρματα και να μείνει ήσυχος με τη συνείδηση του. Δεν θα ήθελα να αναφερθώ στις αιτίες, κάνοντας το λάθος να πέσω σε κοινοτυπίες.

Τις αιτίες όλοι τις γνωρίζουμε. Θα ήθελα να προτείνω ένα πρόγραμμα επανακατοίκησης εγκαταλειμμένων περιοχών από άστεγους. Όλοι γνωρίζουμε ότι τις τελευταίες δεκαετίες, λόγω της αστυφιλίας, πολλά χωριά έχουν ερημώσει. Θα μπορούσε, λοιπόν, το κράτος σε πολύ χαμηλή τιμή να αγοράσει τα εναπομείναντα σπίτια και με ελάχιστες επισκευές να τα δωρίσει σε άστεγες οικογένειες. Μάλιστα, δεν θα απαιτούνταν ιδιαίτερες υποδομές, καθώς τα περισσότερα χωριά διαθέτουν σχολεία, εκκλησίες κ.λπ.. Οι άστεγοι θα μπορούσαν να ασχοληθούν με τη γεωργία, τη κτηνοτροφία και με τον καιρό να αποκτήσουν αυτονομία και αυτάρκεια. Ταυτόχρονα, το κράτος θα τους παρείχε χρηματική και ψυχολογική στήριξη έως ότου να καταφέρουν να ανεξαρτητοποιηθούν. Την προσπάθεια θα μπορούσε να στηρίξει η Εκκλησία μα και ο απλός κόσμος με δωρεές ή καταθέτοντας χρήματα σε κάποιους λογαριασμούς και αγοράζοντας τα προϊόντα τους.

Ανεξάρτητα, όμως, από το πρόγραμμα θα ήθελα να απευθυνθώ σε σας για να τονίσω πώς τις ευθύνες για κάθε κοινωνικό πρόβλημα δεν τις φέρει μόνο η πολιτεία. Σίγουρα μερίδιο ευθύνης έχουμε και εμείς ως ζωντανά κύτταρα της κοινωνίας. Το θέμα είναι τι κάνουμε γι' αυτό και τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό. Πιστέψτε με, ο καθένας ξεχωριστά μα και όλοι μαζί, μπορούμε να κάνουμε πάρα πολλά. Αρκεί να ψάξουμε μέσα μας να βρούμε αυτό που μας έκανε άξιους να ονομαζόμαστε άνθρωποι, αρκεί να αφήσουμε κατά μέρος τις προσωπικές φιλοδοξίες, τον εγωισμό και την ιδιοτέλεια, που χαρακτηρίζει τους καιρούς μας και να συνειδητοποιήσουμε πόσο έχει αλλοτριωθεί η ψυχή μας από αυτό το αναίτιο μίσος. Δεν είναι λύση η αδιαφορία. Αν βλέπεις να καίγεται το σπίτι του γείτονα, θα έρθει και η σειρά σου. Ας μην περιμένουμε να έρθει η σειρά μας, ας προβληματιστούμε. Ας μην κάνουμε τα λάθη που έκαναν οι προηγούμενες γενιές και ας σταθούμε αντάξιοι της κληρονομιάς και του πολιτισμού μας.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Δέσποινα - Μαρία Μαστροκώστα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ – ΜΑΡΙΑ ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑ (Β΄ Αθήνας): Η εφηβεία είναι το μεταβατικό στάδιο από την παιδική ηλικία στην ώριμη ζωή. Χρονικά, συμπίπτει με την περίοδο, που το παιδί φοιτά στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δηλαδή, στα χρόνια του γυμνασίου και λυκείου. Στα πλαίσια αυτά παρατηρούνται εκδηλώσεις επιθετικότητας και κακεντρέχειας προς τους συμμαθητές και φίλους του και επιπλέον γίνεται, ιδιαίτερα, ευαίσθητο.

Αυτό, μπορεί να γίνει κατανοητό μέσα από ένα προσωπικό μου βίωμα. Από τη μικρή μου ηλικία υπήρξα θύμα ρατσιστικής αντιμετώπισης. Μπαίνοντας στην εφηβεία και εισερχόμενη στο γυμνάσιο, τα πράγματα γίνονται, ακόμα, πιο δυσάρεστα, καθώς στα 45΄ λεπτά του μαθήματος, η λέξη χοντρή γίνεται για μένα σημείο κατατεθέν. Ο εφιάλτης μου είναι η ώρα του διαλείμματος, κατά την οποία αναγκάζομαι να περιφέρομαι σε όλο το σχολείο, για να δίνω τάχα την εντύπωση ότι ψάχνω τις ανύπαρκτες φίλες μου. Μέσα στην παιδική μου αθωότητα συνειδητοποιώ ότι ένα παιδί 12 και 15 χρόνων μπορεί να γίνει πολύ σκληρό με τους συνομήλικούς του, χωρίς να διστάζει να πληγώσει τους άλλους, κερδίζοντας τη χαρά της αυτοεπιβεβαίωσης. Είναι ολοφάνερο, ότι επισημαίνοντας σε καθημερινή βάση το πρόβλημα, που έχει ο άλλος, το μόνο που κερδίζει ο κατηγορός του είναι η ικανοποίηση ότι τον μειώνει ακόμα περισσότερο, κερδίζοντας βαθμούς προσωπικής υπεροχής. Το ερώτημα μέσα σε όλα αυτά είναι ποιός ήταν ο ρόλος των καθηγητών μου, απέναντι σ' αυτή την κατάσταση. Προφανώς, έλαμπαν δια της απουσίας τους.

Ανάλογα βιώματα έχουν τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες. Ας μην ξεχνάμε ότι η δυσλεξία έχει αρχίσει να παίρνει τεράστιες διαστάσεις στην εποχή μας. Έτσι, το τραύλισμα του συμμαθητή εύκολα διακωμωδείται, όπως και η αδυναμία του να συγχρονιστεί με την υπόλοιπη τάξη. Μάλιστα, αν ο καθηγητής κάνει το λάθος, πράγμα που γίνεται συχνά, να εκνευριστεί με τη δυσκολία γραφής και έκφρασης ενός δυσλεκτικού μαθητή και να το επισημάνει ενώπιον των υπολοίπων μαθητών, τότε η περιφρόνηση και ο εξευτελισμός χαίρουν της συμπαράστασης αυτού που έχει την εξουσία, του καθηγητή. Κάτι ανάλογο συμβαίνει με τους «αδύναμους» μαθητές. Αυτοί, που είναι αδιάφοροι ή έχουν χάσει την πορεία της μαθητικής τους ζωής, τις λεγόμενες βάσεις στα μαθήματα και παραπαίουν μεταξύ γνώσης και άγνοιας, γίνονται αντικείμενο χλευασμού και αμείλικτης επίκρισης από τους καθηγητές.

Βέβαια, δεν θα πρέπει να διαφεύγει της προσοχής το φαινόμενο των τελευταίων χρόνων, δηλαδή, η είσοδος οικογενειών από διάφορα μέρη του κόσμου, οι οποίες εγκαθίστανται στην Ελλάδα και στέλνουν τα παιδιά τους στα ελληνικά σχολεία. Οι

λεγόμενες μειονότητες δεν γίνονται εύκολα αποδεκτές από τα Ελληνόπουλα. Ειδικά, στις εθνικές επτετείες οι αριστούχοι μαθητές αλλοδαποί γίνονται βορά στο στόμα γονέων και παιδιών, που υπερασπίζονται την ελληνική τους ιθαγένεια, χωρίς να ξέρουν και οι ίδιοι το λόγο.

Μέσα σε τέτοιες σκληρές συνθήκες σχολικής διαβίωσης είναι πολύ εύκολο ο έφηβος να χάσει την ψυχική του ηρεμία και ισορροπία και από ένα χαρούμενο και συγκροτημένο παιδί να μετατραπεί σε ένα καταθλιπτικό και γεμάτο φοβίες νέο. Μπροστά σε τέτοια κατάσταση, που απειλεί την ψυχοσωματική ισορροπία του εφήβου, είναι αδύνατον οι φορείς κοινωνικοποίησης να μείνουν αδρανείς και αδιάφοροι. Αντιθέτως, καλούνται να αναλάβουν δράση για να προλάβουν οποιαδήποτε επιζήμια αντίδραση. Πιο συγκεκριμένα οι γονείς και το οικογενειακό περιβάλλον, που πλαισιώνουν τον έφηβο, οφείλουν να συζητούν τις όποιες ανασφάλειές του και να τον καθοδηγούν σε σωστές λύσεις. Άλλωστε, κανείς δεν γεννιέται τέλειος και γι' αυτό κανένας δεν θα πρέπει να αισθάνεται άσχημα με τον εαυτό του. Καταλυτική είναι η παρουσία και επίδραση των δασκάλων και καθηγητών. Συμπεριφερόμενοι και εκείνοι σωστά απέναντι στις παρεκτροπές, όχι μόνο βοηθούν στην σύμπνοια της τάξης, αλλά και επιτυγχάνουν τη διαμόρφωση χαρακτήρων.

Εν κατακλείδι, μιλώντας από την ευαίσθητη ηλικία ενός εφήβου με προσωπικά προβλήματα συμπεριφοράς, θα ήθελα να επισημάνω ότι η εφηβεία είναι το λιγότερο προγραμματισμένο κομμάτι του ταξιδιού της ζωής. Εκείνο, που χρειαζόμαστε όλοι εμείς οι έφηβοι, είναι συνεπιβάτες ικανούς να μας βοηθήσουν στη δύσκολη πορεία, για να βρούμε τον εαυτό μας, έτσι ώστε η άφιξη στην ενήλικη ζωή να γίνει, όσο γίνεται πιο ομαλά. Τα απότομα φρεναρίσματα και οι καθορισμένες διαδρομές δεν αφήνουν εμάς τους ταξιδιώτες να γευτούμε τη χαρά της ωρίμανσης, αλλά πάντα μας βάζουν στο πειρασμό του εκτροχιασμού.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Φωτεινή Μπαλιάν.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΜΠΑΛΙΑΝ (Νομός Έβρου): Είμαι μαθήτρια του 2^{ου} ΤΕΕ Αλεξανδρούπολης. Το θέμα που με απασχολεί είναι ο ρατσισμός. Έχω έρθει από την Αρμενία και ζω στην Ελλάδα 13 χρόνια. Έχω βιώσει έντονα το ρατσισμό στα παιδικά μου χρόνια.

Δεν είναι εύκολο να είναι κανείς διαφορετικός, ιδίως, όταν είναι παιδί. Ήμουν μόλις 5 ετών όταν αναγκάστηκα να αντιμετωπίσω κατάματα το ρατσισμό. Σαν παιδί ούτε ήξερα, ούτε με ενδιέφεραν οι πολλές διαφορές μας, αυτό, όμως, δεν ισχύει και για

αυτούς που ήταν γύρω μου, που σαν παιδιά δεν μπορούσαν να κρίνουν, οπότε ήταν επηρεασμένα από τους μεγάλους. Συνήθιζαν να κολλάνε ταμπέλες, όπως «ρωσοπόντιοι», « βρωμομετανάστες, γιατί δεν τα μαζεύετε να πάτε από κει που ήλθατε;» . Ποτέ δεν καταλάβαινα την πραγματική σημασία αυτών των λέξεων και κάθε φορά έκλαιγα και αναρωτιόμουν το γιατί . Έχουν περάσει χρόνια και, όμως, κάθε φορά που τα θυμάμαι, νιώθω οργή και θυμό που καταστράφηκαν τα αθώα παιδικά μου χρόνια. Αυτά που έχω βιώσει, έχουν αφήσει βαθιά αποτυπώματα στην ψυχή μου. Είναι διαφορετικά, όταν ζεις το ρατσισμό και διαφορετικά, όταν απλά τον διαβάζεις. Η θεωρία του ρατσισμού δέχεται κάθε είδους φυλετικές διακρίσεις, οι οποίες μπορούν να είναι προς άτομα με διαφορετικό χρώμα, διαφορετική θρησκεία ή κάποια ασθένεια, που μπορεί να έχουν και γενικά την εξωτερική εμφάνιση. Όλα όσα ειπώθηκαν μέχρι εδώ, αφορούν τον αποκλεισμό του άλλου. Δεν αρκούν για να εξηγήσουμε, γιατί αυτός ο αποκλεισμός γίνεται διάκριση, περιφρόνηση, απομόνωση και τελικά μίσος.

Έντονη επίδραση είχε το σχολείο, πριν τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο με τη βοήθεια της θρησκείας και κορυφωνόταν με το μάθημα της ιστορίας. Η ιστορία ήταν, κυρίως, πολιτική, ήταν ιστορία πολέμων, που έκανε φανατικούς εχθρούς. Τέτοια ιστορία διαμορφώνει στην παιδική ψυχή, απόψεις, όπως το ότι οι άλλοι λαοί και, κυρίως, οι γειτονικοί είναι αδιάφοροι, εχθρικοί, εμπρός σε μας τιποτένιοι, απολίτιστοι, αρπαχτικοί, γεμάτοι ελαττώματα και κακίες. Εχθροί φανατικοί, που έπρεπε να λείψουν από το πρόσωπο της γης, για να ζήσουμε εμείς.

Η Ελλάδα είναι χώρα φιλειρηνική και φιλόξενη, γι' αυτό δέχεται μεγάλο αριθμό μεταναστών με αποτέλεσμα να βρεθεί με ένα δυσανάλογο για τον πληθυσμό της αριθμό οικονομικών μεταναστών. Ο αριθμός τους ξεπερνά το 10% του πληθυσμού της. Άρα, η Ελλάδα έχει λόγο πιο πολύ από κάθε άλλη χώρα να ασχοληθεί ουσιαστικά με το φαινόμενο του ρατσισμού και την αντιμετώπιση του. Μέσα αντιμετώπισης του ρατσισμού μπορεί να είναι ο αθλητισμός, τα ΜΜΕ, αλλά και μέσω των καλλιτεχνών και επιστημόνων.

Το πρόβλημα είναι σύνθετο και όσο η πολιτεία δεν θα το αντιμετωπίζει πολύπλευρα και σοβαρά, όσο και πιο πολύ θα παρακολουθούμε αντιπαλότητες και βιαιότητες ανάμεσα στους μετανάστες και στις κοινωνίες που τους δέχονται, ακόμα και τις πιο φιλόξενες. Μη ξεχνάμε ότι η Ελλάδα είναι εκείνη που, λόγω θέσεως και λόγω της δημοκρατικής της ευαισθησίας, είναι το όνειρο πολλών ασφαλισμένων ανθρώπων. Ας μην γίνει εφιάλτης τους και ας ελπίσουμε σε ένα πολιτισμό ανοικτό στη διαφορετικότητα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνος Μυτάκης.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΥΤΑΚΗΣ (Β΄ Αθηνών): Θα μιλήσω για τα ναρκωτικά, γιατί στην εποχή μας το μείζον πρόβλημα είναι τα ναρκωτικά, καθώς και η ιδιαίτερη έξαρση τους στους νέους της χώρας μας. Η διακίνηση των ναρκωτικών παρατηρείται σε πολλούς χώρους, όπως στα μπαρ, τις καφετέριες, στα νεανικά στέκια και στα συνήθη μέρη διακίνησης των ναρκωτικών. Το πιο δυσάρεστο είναι ότι τα ναρκωτικά έχουν διεισδύσει και σε χώρους, που βρίσκονται παιδιά, δηλαδή, σε σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το φαινόμενο είναι έντονο στους νομούς Κοζάνης, Φλώρινας, στο Δήμο Αθηναίων και συγκεκριμένα στην περιοχή της Ομόνοιας και στο Πεδίον του Άρεως, καθώς και σ΄ άλλες πόλεις της επαρχίας.

Γιατί άραγε ένα άτομο καταλήγει στα ναρκωτικά; Ένας άνθρωπος μπορεί απλά να καταλήξει στα ναρκωτικά από μοναξιά, ή από άγχος. Επίσης, πολλοί άνθρωποι βρίσκουν λύση στα ναρκωτικά, όταν έχουν οικογενειακά προβλήματα και προσωπικά αδιέξοδα. Οι κακές συναναστροφές, αλλά και η περιέργεια μπορούν εξίσου εύκολα να οδηγήσουν ένα άτομο σε αυτές τις ουσίες. Καλό θα ήταν να έχουμε αυτοπεποίθηση και δύναμη να αντιστεκόμαστε, γιατί χωρίς τα χαρακτηριστικά αυτά είναι πολύ πιθανό να μπουκωθούν τα ναρκωτικά στη ζωή μας. Στη σημερινή εποχή η ελευθερία των νέων είναι ανεξέλεγκτη και η διακίνηση των ναρκωτικών πολύ εύκολη. Δεν υπάρχει σωστή ενημέρωση από την οικογένεια και το σχολείο, ενώ η πολιτεία δεν ενδιαφέρεται, όσο θα έπρεπε. Η αστυνομία δεν είναι τόσο αυστηρή σε αυτό το θέμα. Τέλος, η ανεργία και τα οικονομικά προβλήματα είναι δύο ακόμη λόγοι για την ώθηση του ατόμου σε αυτό το επίπεδο. Όλες οι παραπάνω αιτίες έχουν ως συνέπεια τη βία, την εγκληματικότητα, την πορνεία και το θάνατο. Το άτομο απομονώνεται κοινωνικά, η οικογένειά του έρχεται σε τραγική θέση και δημιουργούνται επαγγελματικά και οικογενειακά προβλήματα, καθώς και κίνδυνος να προσβληθεί από AIDS. Ευτυχώς υπάρχουν προτάσεις για να μειωθεί το φαινόμενο των ναρκωτικών. Πρέπει να υπάρχει καλύτερη ενημέρωση από ειδικούς στα σχολεία και να δημιουργηθούν συμβουλευτικοί σταθμοί για ψυχολογική υποστήριξη. Οι ποινές στους εμπόρους θα πρέπει να είναι βαριές, ενώ τα ναρκωτικά δεν πρέπει να αποποινοικοποιηθούν. Πρέπει να δημιουργηθούν περισσότερα και σωστά οργανωμένα Κέντρα Απεξάρτησης. Στα σχολεία καλό θα ήταν να υπάρχει διακριτική αστυνόμευση και η αστυνομία να ενισχύσει το Σώμα Δίωξης Ναρκωτικών. Απαραίτητη κρίνεται η ισχυρή αστυνόμευση των συνόρων για την πάταξη της εισαγωγής και της λαθρεμπορίας. Πρέπει να γίνονται επισκέψεις μαθητών

σε Κέντρα Αποτοξίνωσης και να δημιουργηθούν περισσότερα αθλητικά και πολιτιστικά κέντρα.

Τέλος, θα πρέπει να δεχόμαστε τα εξαρτημένα άτομα, να συζητάμε μαζί τους και να τους δείχνουμε αγάπη, γιατί είναι ασθενείς.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνα Σταυροπούλου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Β΄ Αθήνας): Φοιτώ στο 3^ο Λύκειο Αγ. Δημητρίου της Αθήνας. Το πρόβλημα των ναρκωτικών μπορεί στη χώρα μας να μην έχει τις διαστάσεις που καταλαμβάνει σε άλλες χώρες του εξωτερικού, δεν παύει, όμως, να οξύνεται ανησυχητικά με την πάροδο του χρόνου. Στην εποχή μας πλέον φτάσαμε στο σημείο να παραδεχόμαστε όλοι πως τα ναρκωτικά είναι η μάστιγα της κοινωνίας και όχι μόνο. Όπως λένε και οι μεγάλοι «τα ναρκωτικά σκοτώνουν τα παιδιά μας». Επομένως, πρέπει εμείς οι ίδιοι, οι νέοι, οι έφηβοι να ασχοληθούμε με το πρόβλημα των ναρκωτικών που χαλκιδεύει τη ζωή και ευνουχίζει τη σωστή ψυχική και σωματική υγεία του ανθρώπου. Θεωρώ πως αν μπορεί κάποιος να δώσει τις πιο σωστές λύσεις για την καταπολέμηση του προβλήματος είμαστε εμείς, γιατί ο κίνδυνος ελοχεύει κυρίως γύρω από εμάς και τα ναρκωτικά διακινούνται ελεύθερα στους δικούς μας χώρους διασκέδαση, και πιστεύω ότι δεν είναι λίγοι από εμάς που έχουν υπάρξει αυτόπτες μάρτυρες αγοραπωλησιών σε πλατείες, έξω από καφετέριες και κλάμπ. Ας πούμε λοιπόν σε όλους ότι αυτό που πρέπει να γίνει είναι να πάψει πλέον το κράτος να εθελουφλεί και να αδιαφορεί για το θέμα. Να μεριμνήσει για τη δημιουργία νέων άρτιων κέντρων απεξάρτησης και να φροντίσει για την επαγγελματική αποκατάσταση των απεξαρτημένων. Η αστυνομία να αυξήσει αισθητά την αστυνόμευση στις επικίνδυνες περιοχές, να πάψει να κυνηγά μανιωδώς τους χρήστες αφήνοντας ανενόχλητους τους εμπόρους. Τέλος, να εξαλείψει τη διαφθορά που την κατακλύζει έχοντας φτάσει μάλιστα στο έσχατο σημείο εξευτελισμού του ατόμου, επιτρέποντας τη διακίνηση ναρκωτικών ακόμα και μέσα στις φυλακές, δημιουργώντας έτσι νέους χρήστες και βαποράκια με αντάλλαγμα υψηλά χρηματικά ποσά. Δυστυχώς, όλα αυτά τα μέτρα είναι κοινό μυστικό. Όλοι ξέρουμε πως, αν πραγματοποιηθούν, θα βοηθήσουν σε μεγάλο βαθμό στην πάταξη των ναρκωτικών. Όμως, κανείς δεν τα λέει, κανείς δεν τα προτείνει. Ίσως, γιατί όλοι γνωρίζουμε πως τεράστια οικονομικά συμφέροντα κρύβονται πίσω από τα ναρκωτικά.

Γι' αυτό, λοιπόν, παιδιά εμείς, επειδή, ίσως, τα ναρκωτικά να μη σταματήσουν ποτέ να μας σκοτώνουν ελεύθερα, ας δείξουμε, τουλάχιστον, συμπόνοια, ανθρωπιά,

κατανόηση και, κυρίως, αγάπη σε όποιον άνθρωπο συναντήσουμε να πεθαίνει καθημερινά ψυχικώς και σωματικώς από τον λευκό θάνατο. Ας μην επιτρέψουμε στην άκαρδη κοινωνία να μας αλλοιώσει τόσο, ώστε, όντας μεγάλοι σε λίγα χρόνια, να καταδικάζουμε και να περιθωριοποιούμε αυθαίρετα αυτούς τους ανθρώπους, αποκαλώντας τους γεμάτοι μνησικακία «πρεζόνια και αλήτες», οι οποίοι δεν είναι τίποτε άλλο από άτυχοι, άρρωστοι, και, δυστυχώς, άνθρωποι πλάι στον Άδη. Όπως είχε πει και ο Παύλος Σιδηρόπουλος, πριν φύγει από τη ζωή από την ίδια ακριβώς αιτία : «κάποιος έγραψε σε ένα τοίχο, η ζωή είναι για τους νέους. Τα ναρκωτικά, όμως, δεν ξέρουν γράμματα».

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ιφιγένεια Μπουργιέζη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΜΠΟΥΡΓΙΕΖΗ (Νομός Ζακύνθου): Έφηβοι Βουλευτές, την ομιλία μου θα αφιερώσω στην Άντζελα, που μας άφησε νωρίς. Τα τροχαία δυστυχήματα είναι γεγονός. Με την πάροδο του χρόνου, όλο και πιο συχνά ανθρώπινες ψυχές αφήνουν την τελευταία τους πνοή στο δρόμο. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια έχουν παρατηρηθεί και μαζικές «σφαγές», κυρίως, νέων παιδιών. Οι αιτίες αυτού του φαινομένου πηγάζουν από την αδιαφορία που δείχνει άνθρωπος για την ίδια του την ύπαρξη. Η σοβαρότητα, λοιπόν, αυτού του γεγονότος επιβάλλει την πραγματοποίηση των προτάσεων αντιμετώπισής του, προκειμένου να σταματήσει να παίρνει και άλλες ζωές η «σύγχρονη γκιλοτίνα», ο δρόμος. Θα ήθελα να ξεκινήσω με μια προσωπική φρικτή εμπειρία μου, που σημάδεψε τη ζωή μου και με έκανε να σκεφτώ διαφορετικά.

Είναι πολλές φορές που συλλογίζομαι πόσο πολύ πόνεσε η νεολαία της Ζακύνθου και κυρίως η τρίτη τάξη του 1^{ου} Ενιαίου Λυκείου, όταν στις 7 Μαΐου του 2004, παραμονές των πανελληνίων μαθητικών εξετάσεων, ήρθε αντιμετώπιση με την πιο σκληρή δοκιμασία του ανθρώπου, τον τραγικό θάνατο της 17χρονης Άντζελας, μαθήτριας του προαναφερθέντος σχολείου, σε τροχαίο δυστύχημα. Ήταν η αδελφή μου, με τα δρακρυσμένα κόκκινα μάτια της και το κατάσπρω πρόσωπό της, όταν μου ανακοίνωσε εκείνο το μεσημέρι, ότι η συμμαθήτριά της και φίλη της σκοτώθηκε ακαριαία, το ίδιο πρωινό. Θυμάμαι, ότι ακόμα και τότε, όταν μέσα σε λυγμούς μου τα έλεγε όλα αυτά, ήλπιζε ότι κάποιο λάθος θα είχε συμβεί. Όχι δεν γίνεται. Δεν μπορεί. Είναι αδύνατον...! Μονολογούσε. Ο πόνος της ήταν τόσο μεγάλος, που φαινόταν ότι δεν μπορούσε να τον αντέξει, θα λύγιζε. Και όμως, άντεξε. Ήταν και αυτή μαζί με τους υπόλοιπους συμμαθητές της, ντυμένοι όλοι τους στα λευκά και κρατώντας ένα κατακόκκινο τριαντάφυλλο, όταν έμπαιναν στο ιερό ναό της Μητρόπολης, για να

συναντήσουν τη συνομήλικη φίλη τους, για τελευταία φορά. Είχαν, ακόμη, μαζί τους το πανό της ονειρεμένης, όπως κάποτε έλεγαν, 7ήμερης εκδρομής τους, το οποίο η ίδια η Άντζελα είχε ζωγραφίσει. Ήθελαν να την αποχαιρετήσουν, θυμίζοντάς της τις χαρούμενες στιγμές που πέρασαν όλοι μαζί, μόλις λίγες μέρες πριν.... Ο θλιβερός χαμός της Άντζελας, ενός γνωστού μου προσώπου και ο επακόλουθος αβάσταχτος πόνος, που προκάλεσε όχι μόνο στις τρυφερές ψυχές των συμμαθητών της, αλλά και στους γονείς και στο μικρό αδελφάκι της, που άφησε πίσω, με οδηγεί στη διαπίστωση και στην αποδοχή της θέσης: Είναι άδικο αθώες ψυχές να σκοτώνονται στους δρόμους. Αυτή η άποψη έχει κυριεύσει το μυαλό μου. Μου φαίνεται αδιανόητο το ότι σήμερα, στην εποχή της ραγδαίας προόδου της τεχνολογίας και της επιστήμης, ανθρώπινες ψυχές φεύγουν τόσο εύκολα από τη ζωή.

Μαθαίνοντας, όλο και πιο συχνά, νέα περιστατικά τροχαίων δυστυχημάτων, αρχίζω να πιστεύω ότι οι χαμοί αυτοί είναι η «νέμεσις» για την ύβρη, που διέπραξε ο άνθρωπος. Η ύβρη αυτή δεν είναι άλλη από την αδιαφορία που επέδειξε για τους όρους και τις συνθήκες διαμόρφωσης της ανθρώπινης ζωής. Έδωσε μεγαλύτερο βάρος και προσοχή στους δρόμους και τα οχήματα; Ενδιαφέρθηκε για καλύτερα και γρηγορότερα αυτοκίνητα, για καλύτερους δρόμους, προκειμένου να μην αντιμετωπίσουν τα τροχοφόρα κανένα πρόβλημα; Οργάνωσε τις πόλεις του ως ένα ταυτόχρονα υπαρκτό και αύλο δίκτυο οικονομικών σχέσεων; Φορτηγά, λεωφορεία, αυτοκίνητα μεταφέρουν προϊόντα και ανθρώπους με έναν αέναο ρυθμό, από τον οποίο πολλές φορές λείπει το νόημα. Οι πόλεις, εδώ και καιρό, όπως λένε και οι ποιητές, είναι άξενες για τα έμψυχα όντα, οικείες για τις μηχανές. Άλλωστε, γενικότερα, θα λέγαμε ότι η ανθρώπινη ζωή έχει πάψει στη συνείδησή μας να λειτουργεί ως αυταξία. Να, λοιπόν, ποια είναι η βασικότερη αιτία των τροχαίων.

Τα οδυνηρά περιστατικά που πραγματοποιούνται στους δρόμους πρέπει να μας παρακινήσουν, ώστε να προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε τη σημερινή κατάσταση. Αρχικά, κρίνεται αναγκαία η άμεση λήψη μέτρων από τους υπεύθυνους φορείς. Στη Βουλή, δηλαδή, θα ήταν καλό να ψηφιστεί ένα πιο σύγχρονο νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο, φυσικά, να τηρείται, ώστε να προφυλάσσει από κάθε είδους κίνδυνο τον πολίτη. Ακόμη, οι κάτοχοι της εξουσίας οφείλουν να ασκούν πιο συστηματικό έλεγχο στο οδικό δίκτυο. Έτσι, θα αποφεύγονται φαινόμενα παρανομίας και παραβλέψεις των οδικών κανόνων.

Επιπλέον, θα επέφερε σίγουρα θετικά αποτελέσματα η ευρεία χρήση από εμάς των μέσων μαζικής μεταφοράς. Έτσι, θα μειωθεί ο αριθμός των αυτοκινήτων, ενώ

παράλληλα οι πόλεις θα μπορέσουν να αναπνεύσουν, απαλλαγμένες από το τόσο βαρύ φορτίο των αυτοκινήτων. Δεν θα είναι πια, λοιπόν, τόσο επικίνδυνες και θα επιτρέπουν την περισσότερο ξέγνοιαστη κυκλοφορία των πεζών.

Πέρα από τα άμεσα μέτρα που πρέπει να ληφθούν, μακροπρόθεσμα, επιθυμούμε άλλη ποιότητα ζωής. Επιζητάμε πόλεις για τους ανθρώπους που έχουν σήμερα αποξενωθεί και όχι για τα υλικά ανθρώπινα δημιουργήματα, τα αυτοκίνητα. Επιθυμούμε παιδικές χαρές και άφθονο πράσινο, ώστε τόσο τα παιδιά, όσο και οι μεγάλοι να έρθουν σε επαφή με τη φύση. Η κίνηση αυτή πρέπει να είναι αποτέλεσμα ωρίμανσης και φρόνησης. Συνειδητά, θα θέλαμε το πράσινο, γιατί θα έχουμε πρώτα αναγνωρίσει την τεράστια αξία του.

Επίσης, ο άνθρωπος θα πρέπει να αποκτήσει την κατάλληλη παιδεία, την οποία, σαφώς, θα επιδείξει και στο δρόμο. Κρίνεται απαραίτητο να καταλάβει ότι με την κατοχή ενός εύκολου διπλώματος που δεν το αξίζει, δεν κερδίζει τίποτα. Αν προκαλέσει κάποιο δυστύχημα, οι ερινύες θα στοιχειώνουν για πάντα τη ζωή του. Είναι, λοιπόν, αναγκαίο να συνειδητοποιήσει ο κάθε πολίτης την ευθύνη του ως οδηγός και ως προς τον εαυτό του και ως προς τους συνανθρώπους του.

Τέλος, ο άνθρωπος θα πρέπει να επαναπροσδιορίσει ώριμα και υπεύθυνα τις αξίες και τα ιδανικά που οφείλει να υπηρετεί και να πρεσβεύει ως ανθρώπινο όν. Θα πρέπει, επιτέλους, να καταλάβει τη μικροζωία των υλικών αγαθών και την αξία της ζωής. Επομένως, συνειδητοποιούμε ότι είναι κάθε άλλο παρά αμελητέο, ο άνθρωπος εκ νέου να αναζητήσει το νόημα της ύπαρξης και στη συνέχεια να αλλάξει στάση απέναντι στη ζωή. Συνεπώς, θα πρέπει όλοι μας να πάψουμε να παρασυρόμαστε από τις Σειρήνες που ηχούν καθημερινά πλάι μας, να ξυπνήσουμε και να συνειδητοποιήσουμε ότι η ανθρώπινη ζωή είναι αξία. Τον Μάιο του 2004 μια ανθρώπινη ψυχή, γεμάτη όνειρα και ελπίδες για το μέλλον, έφυγε. Ας μην αφήσουμε να μας εγκαταλείψουν και άλλες.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής, Χριστόδουλος Παπαβαρνάβας.

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΠΑΠΑΒΑΡΝΑΒΑΣ (Κύπρος): Ένα σοβαρό πρόβλημα που πλήττει τα τελευταία χρόνια το χώρο της εκπαίδευσης, είναι το φαινόμενο «bullying», το οποίο έχει ανησυχήσει δασκάλους, γονείς και μαθητές. Έρευνες δείχνουν πως το φαινόμενο αυτό έχει ως επακόλουθο την πρόκληση ψυχολογικών προβλημάτων, κατάθλιψης, άγχους και κατά συνέπεια την δια βίου περιθωριοποίηση. Τα παιδιά αυτά

σε κάποια περίοδο της σχολικής τους ζωής έχουν εμπλακεί σε περιπτώσεις θυματοποίησης εντός και εκτός σχολικού χώρου.

Ο όρος «bullying» πρωτοεμφανίστηκε για να περιγράψει το σύνολο των διαδικασιών εκφοβισμού, παρενόχλησης και συστηματικής θυματοποίησης μαθητών, κυρίως, αδύναμων από συνομήλικους τους. Χαρακτηριστικό του φαινομένου αυτού είναι η πρόκληση σωματικού και ψυχικού πόνου με συνειδητή πρόθεση τραυματισμού, εξευτελισμού και επιβολής. Η αξιολόγηση του βαθμού και του είδους του φαινομένου επιτυγχάνεται κατ' εξοχήν από εκτιμήσεις των γονέων, των εκπαιδευτικών και των συμβούλων του κάθε σχολείου και από άλλους ενήλικους του στενού οικογενειακού περιβάλλοντος του παιδιού, καθώς επίσης και από συνομήλικούς του. Δυστυχώς, η αξιολόγηση αυτή δεν έχει το βάθος και τη δέουσα έκταση, ανάλογη με τη σοβαρότητα του προβλήματος. Σύμφωνα με έρευνα που έγινε με χρήση ερωτηματολογίων αναφοράς, διεξάγονται τα ακόλουθα συμπεράσματα: Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται εντονότερο σε μαθητές δημοτικού και γυμνασίου, σε μικρότερες ηλικίες, αλλά, δυστυχώς, φαίνεται να εκδηλώνεται και σε μαθητές του Λυκείου, σε μεγαλύτερες ηλικίες, με λιγότερες, όμως, αυτοαναφορές περιστατικών. Επιπλέον, όσον αφορά το φύλο, τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια έχουν την ίδια πιθανότητα. Αυτό που διαφέρει είναι το είδος της θυματοποίησης, αφού τα αγόρια εμπλέκονται σε ανοιχτές σωματικές επιθέσεις, ενώ τα κορίτσια είναι θύματα, κυρίως, λεκτικών και έμμεσων μορφών παρενόχλησης. Οι ενέργειες αντιμετώπισης στοχεύουν κυρίως, στην πρόληψη και εξάλειψη του φαινομένου «bullying», στην απόκτηση νέων επιθυμητών ευγενικών τάσεων κοινωνικής συμπεριφοράς και βασίζεται στην ενεργή δράση και δραστηριοποίηση της κοινωνίας, της πολιτείας, του σχολείου και στην άσκηση αποτελεσματικού ελέγχου από τους φορείς.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ουσιαστική αντιμετώπιση του προβλήματος εκτός από την ευαισθητοποίηση απέναντί του είναι η ενεργός συμμετοχή των εκπαιδευτικών και γονέων στην εξασφάλιση γόνιμης διαπαιδαγώγησης που θα στοχεύει στην αλλαγή συμπεριφοράς. Στη διαμόρφωση μιας υγιούς και ολοκληρωμένης προσωπικότητας με αυτοσεβασμό και αλληλοσεβασμό. Επιπλέον, αναγκαία είναι και η διαμόρφωση στρατηγικής ενάντια στις πρακτικές θυματοποίησης με επιβολή μη σωματικών κυρώσεων για την παραβίαση κανόνων, αλλά και η προσφορά στήριξης και προστασίας στα θύματα, τόσο από γονείς και δασκάλους, όσο και από συμμαθητές, ώστε τα θύματα να αποκτήσουν μεταξύ άλλων την εκτίμηση των υπολοίπων, αμυντικές στρατηγικές και ικανότητα δημιουργίας φιλικών σχέσεων.

Ωστόσο, για να γίνει αυτό εφικτό πρέπει πρώτα να ενημερωθούν οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί που το αγνοούν, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν αποτελεσματικότερα στην καταπολέμηση του φαινομένου. Επίσης, οι γονείς πρέπει να φροντίσουν για την υγιή διαπαιδαγώγηση του παιδιού τους στο χώρο του σπιτιού από τη βρεφική ηλικία για να αποφευχθεί εμφάνιση επιθετικής συμπεριφοράς στο μέλλον.

Εν κατακλείδι, το φαινόμενο «bullying» αποτελεί ένα από τα σοβαρότερα και πιο επικίνδυνα προβλήματα που αμαυρώνουν το διαπαιδαγωγικό ρόλο της κοινωνίας γενικότερα και ειδικότερα του σχολείου, ο οποίος οφείλει να μην περιορίζεται μόνον στην παροχή γνώσεων στους μαθητές, αλλά παράλληλα επιβάλλεται να προσφέρει αγωγή και κανόνες καλής συμπεριφοράς προς το κοινωνικό σύνολο. Το φαινόμενο της κοινωνικής απομόνωσης του εκφοβισμού, της βίαιης παρενόχλησης και των επιθετικών ενεργειών στο σχολικό χώρο δεν απειλεί μόνο τους μαθητές αλλά ολόκληρη την κοινωνία, γιατί οι σημερινοί μαθητές είναι οι αυριανοί πολίτες. Για το λόγο αυτό, είναι ηθικό καθήκον όλων μας, πολιτείας, κοινωνίας, οικογένειας και σχολείου να συμβάλλουμε ενεργά στην απάμβλυνση του προβλήματος, διότι το δικαίωμα για μία καλύτερη κοινωνία είναι δικαίωμα όλων και των ψυχικά και σωματικά εύρωστων, αλλά και, κυρίως, των ψυχικά και σωματικά αδύναμων.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ελένη Μπίκου.

ΕΛΕΝΗ ΜΠΙΚΟΥ (Α΄ Θεσσαλονίκης): Αγαπητή κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, μέσα απ' το εκπαιδευτικό αυτό πρόγραμμα μου δίνεται η δυνατότητα να σας εκθέσω ένα από τα προβλήματα που δεν απασχολεί μόνο την ομιλήτρια αλλά και χιλιάδες άλλους νέους. Και αυτό δεν είναι άλλο από το κάπνισμα και τις ολέθριες συνέπειες στην υγεία των ανθρώπων και, κυρίως, των νέων ανθρώπων. Αφορμή έχω πάρει από τα συχνά δημοσιεύματα του τύπου, όπου η χώρα μας φαίνεται να βρίσκεται στις πρώτες θέσεις της Ε.Ε. στο θέμα αυτό.

Σκοπός μου είναι να προβληματιστούμε, ώστε να βρεθεί κάποια λύση που να εξαλείφει ή τουλάχιστον να μειώνει το πρόβλημα. Το κάπνισμα είναι μία ανοιχτή πληγή σε πολλά γυμνάσια και λύκεια της χώρας μας. Κάποτε οι μαθητές κάπνιζαν κρυφά, τώρα καπνίζουν παντού. Εάν δεχτούμε τη σημερινή κατάσταση, χωρίς να αντιδράσουμε, τότε οι μαθητές θα καπνίζουν και μέσα στις τάξεις, πράγμα που γίνεται ήδη στα ΑΕΙ. Αυτό, βέβαια, θεωρείται μοντερνισμός. Είναι, κατά την άποψη μερικών, η ελεύθερη έκφραση του ατόμου. Οι καθηγητές και οι προϊστάμενοι παραμένουν αδρανείς. Μερικοί λένε ότι το φαινόμενο αυτό είναι κάτι το φυσιολογικό και επομένως

πρέπει να το αφήσουμε να πάρει το δρόμο του. Έτσι κάπως θα χαρακτηρίζαμε την κατάσταση που επικρατεί στους χώρους των σχολείων, σχετικά με το κάπνισμα.

Είναι ανάγκη, όμως, να αντιληφθούμε τις οδυνηρές συνέπειες του καπνίσματος. Η υγεία των παιδιών υπονομεύεται, αφού είναι σίγουρο και επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι το κάπνισμα συνδέεται με ορισμένες αρρώστιες. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι σε ένα συμμαθητή μου, ενώ περνούσε μία γρίπη, δημιουργήθηκαν εντονότερα προβλήματα και καθώς συνέχιζε το κάπνισμα, το αποτέλεσμα ήταν να οδηγηθεί στο χειρουργείο. Αυτό είχε σαν συνέπεια την απομάκρυνση του ίδιου από το σχολείο, όσο και τα προβλήματα που του δημιουργήθηκαν μετέπειτα. Είναι θα έλεγε κανείς ένα από τα καθημερινά βιώματά μου. Με προβληματίζει και με κάνει να αναρωτιέμαι, αν πραγματικά οι έφηβοι καπνιστές γνωρίζουν το δρόμο στον οποίο τους οδηγεί το τσιγάρο.

Απ' την άλλη πλευρά τα θύματα είναι οι μικρότεροι μαθητές. Αυτοί μιμούνται τους μεγαλύτερους. Θέλουν να νιώσουν μεγάλοι και έτσι οι σχολικοί χώροι μεταβάλλονται σε εστίες καπνίσματος κάτω απ' τα βλέμματα των ανήμπορων να αντιδράσουν δασκάλων. Όσοι από εμάς δεν καπνίζουν, θεωρούνται οπισθοδρομικοί, με αποτέλεσμα να οδηγούνται και αυτοί συνειδητά ή ασυνείδητα στην κατεύθυνση αυτή. Η κατάσταση είναι απαράδεκτη, μειώνει το κύρος των σχολείων, όσο και την αξιοπρέπεια της πολιτείας και των ίδιων των μαθητών.

Γι' αυτό απαιτείται συστηματική και μακροπρόθεσμα αποτελεσματική αντιμετώπισή της. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να αρχίσει μια αντικαπνιστική αγωγή από το δημοτικό, κιάλας, η οποία θα συνεχίζεται στο γυμνάσιο και το λύκειο. Η αγωγή αυτή, βέβαια, είναι ανάγκη να ασκείται από ειδικούς επιστήμονες, γιατρούς, ψυχολόγους και άλλους. Πιστεύω ότι εμείς, οι μαθητές, αν γνωρίζουμε με συστηματική, σύγχρονη και εποπτική διδασκαλία τα δεινά του καπνίσματος, θα αποφεύγουμε τις δελεαστικές παγίδες σε όλη μας τη ζωή. Τίποτε δε θα μπορεί να μας παρασύρει, αφού θα είμαστε καλά ενημερωμένοι και συνεπώς, θα ενεργούμε συνειδητά. Εξάλλου, η μέθοδος αυτή έχει δοκιμαστεί με επιτυχία στις σκανδιναβικές χώρες. Για παράδειγμα, στη Σουηδία, ασκείται αυτό το είδος αγωγής από το δημοτικό σχολείο μέχρι το λύκειο. Τα αποτελέσματα είναι γνωστά. Οι μαθητές που καπνίζουν σ' αυτή τη χώρα, είναι λιγότεροι απ' ό,τι στην Ελλάδα, παρόλο που το κάπνισμα εκεί γίνεται ελεύθερα, ενώ εδώ απαγορεύεται.

Ας αρχίσει και στη χώρα μας, λοιπόν, η εκστρατεία εναντίον του καπνίσματος σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Να απαγορευτεί το κάπνισμα στους σχολικούς

χώρους και οι καθηγητές να αποφεύγουν να καπνίζουν ενώπιον των μαθητών. Παράλληλα, θα πρέπει να εγκαταλείψουμε την παλαιά και άγονη επιχειρηματολογία, ότι το κάπνισμα είναι ηθικά μεμπτό και επομένως, οι μαθητές που καπνίζουν, είναι κακοί μαθητές. Η νοοτροπία αυτή γνωρίζουμε ότι έφερε αρνητικά αποτελέσματα, γιατί τροφοδότησε και τροφοδοτεί εκείνους από εμάς, που έχουν την ψυχική γενναιότητα να αγνοούν τις φθηνές ηθικολογίες, με τις οποίες οι μεγάλοι θέλουν να μας υποτάσσουν και να ενεργούν ελεύθερα.

Θα πρέπει, λοιπόν, να βάλουμε το πρόβλημα στη σωστή του φάση. Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι το κάπνισμα είναι θέμα υγείας. Ηθικά είναι ουδέτερο. Γι' αυτό και το σχολείο θα πρέπει να πάρει μέτρα, για να μας προστατέψει από την ανθυγιεινή αυτή συνήθεια. Όμως, και η πολιτεία θα πρέπει να απαγορεύσει το κάπνισμα όχι μόνο στους κλειστούς και τους δημόσιους χώρους, αλλά και σε ιδιωτικούς και τα καταστήματα, ίσως, ακόμα και τους δρόμους.

Τέλος, είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι ακόμη και μέσα στην οικογένεια, για να καπνίζει ένα μέλος της, θα πρέπει να υπάρχει και η άδεια της ίδιας της οικογένειας. Είναι θέμα δημοκρατίας και αξιοπρέπειας.

Καταλήγοντας, θα ήθελα να επισημάνω την ευθύνη όλων μας. Χρειάζεται δράση, δυναμική πρωτοβουλία, αποφασιστικότητα και ωριμότητα, όχι επιπολαιότητα, ανευθυνότητα και εφησυχασμός, αλλά επαγρύπνηση και εγρήγορση για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Η αδιαφορία και η αναβλητικότητα περιπλέκουν και επιδεινώνουν την κατάσταση, δημιουργώντας αδιέξοδο και ανυπέρβλητα εμπόδια στην εξεύρεση λύσεων. Επομένως, το κάπνισμα πρέπει να το σταματήσουμε. Βλάπτει την υγεία μας και υπονομεύει το μέλλον μας, το μέλλον της ίδιας της χώρας μας.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύωντης Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μαρία Πουλιτσίδου.

ΜΑΡΙΑ ΠΟΥΛΙΤΣΙΔΟΥ (Νομός Σερρών): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, έφηβοι Βουλευτές, με αφορμή την αγορά νέου οχήματος για το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι» του Δήμου Σερρών, βρίσκομαι σήμερα εδώ για να σας ενημερώσω και να σας προβληματίσω πάνω σε ένα θέμα, που αφορά μια συγκεκριμένη μερίδα ατόμων, τα άτομα που συνδέονται με τη σοφία, τη σύνεση και την προνοητικότητα, τα άτομα που αποτελούν φορείς της παράδοσης, της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και του γόνιμου αντιλόγου στις ιδέες των νέων, τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι η θέση των ηλικιωμένων στη σημερινή κοινωνία έχει υποβιβαστεί. Τα αίτια είναι, κυρίως, κοινωνικά: Η κρίση του θεσμού της οικογένειας που βιώνεται μέσα από την έλλειψη συνοχής των μελών της και η ανταγωνιστική, εκμεταλλευτική και αποθησαυριστική δομή της κοινωνίας μας, στην οποία τα πάντα μεταφράζονται σε χρήμα. Το σήμα κατατεθέν της κοινωνίας μας «ο χρόνος είναι χρήμα» έχει σφραγίσει ανεξίτηλα το πνεύμα και τις ψυχές των νέων ατόμων. Οι ηλικιωμένοι που δεν μπορούν να συμμορφωθούν με τους γρήγορους ρυθμούς της ολοένα εξελισσόμενης κοινωνίας μας, τοποθετούνται στο περιθώριο της ζωής, ως άτομα που δεν έχουν τίποτα να προσφέρουν. Και σαν να μην έφταναν όλα αυτά, έρχεται να επιδεινώσει το συναισθηματικό αδιέξοδο και τον κοινωνικό αποκλεισμό που βιώνουν αυτά τα άτομα, η συνταξιοδότηση. Καταλαμβάνονται από το σύνδρομο της εγκατάλειψης, στερούνται τη χαρά της δημιουργίας και υφίστανται απώλεια γοήτρου, δύναμης και εξουσίας, οδηγούνται στη μοναξιά και την αποξένωση, αρνούμενοι να επικοινωνήσουν με τους γύρω τους. Κλείνονται ή τους κλείνουν σε ένα απρόσωπο ίδρυμα, χωρίς τη θαλπωρή των ανθρώπινων σχέσεων, με αποτέλεσμα να κυριεύονται από διπλό γήρας, βιολογικό και ψυχικό. Η μικρή σύνταξη των περισσότερων ηλικιωμένων τους αναγκάζει να ζουν κάτω από άθλιες συνθήκες, μέσα στην πενία, καταλήγοντας σε διάφορους δημόσιους χώρους ή ακόμα χειρότερα στα παγκάκια των πάρκων, με κατεστραμμένα ρούχα, μάτια «σβησμένα» και πρόσωπα απελπισμένα και μοιρολατρικά, χωρίς καμία διάθεση για την επαναπόκτηση της χαμένης τους ευτυχίας, έχοντας μείνει μόνο η ανάμνηση του εαυτού τους, η στάχτη από αυτό που κάποτε ήταν φλόγα.

Αγαπητοί μου συνάδελφοι, η πρόοδος των νέων γίνεται πιο ώριμη και πιο ασφαλής, όταν συναντά την υγιή και θετική συμβολή των ωρίμων, που γνωρίζει να αντιστέκεται στην άβουλη ορμή τους. Τότε μόνο κάθε καινούργια κατάκτηση των νέων λαμποκοπά σαν ώριμος καρπός. Η πρόοδος, λοιπόν, και η συντήρηση συνθέτουν τη ζωή του πνεύματος, ασφαλίζουν την εσωτερική συνοχή και την αδιάκοπη ανανέωσή του, καθώς, όταν ξεχνάμε το παρελθόν, κάθε πρόοδος είναι μάταιη και αιωρούμαστε με τις ρίζες στον αέρα. Δεν υπάρχει, επομένως, μεγαλύτερη ωφέλεια για τους νέους από τη γόνιμη, δημιουργική και εποικοδομητική πάλη του αντιλόγου τους με το λόγο των ωρίμων, γεγονός που συμβάλλει στη διάπλαση της προσωπικότητάς τους. Εξάλλου, μην ξεχνάμε, ότι η τραγωδία της ζωής είναι ότι μας δίνει γνώσεις, αφού πρώτα μας έχει στερήσει τη νεότητα. Μήπως είναι καιρός να αλλάξουμε τρόπο σκέψης και συμπεριφοράς απέναντι στους ηλικιωμένους; Ήδη, στο Νομό Σερρών έχουν γίνει

ικανοποιητικές προσπάθειες για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος. Η ανακαίνιση των ΚΑΠΗ και η δημιουργία νέων εξοπλισμένων πτερύγων στο ίδρυμα περίθαλψης ηλικιωμένων «Κωστοπούλειος Στέγη», είναι μερικά μόνο δείγματα αυτών των προσπαθειών. Ένας μεγάλος αριθμός γιατρών, νοσοκόμων, κοινωνικών λειτουργών και ατόμων άλλων ειδικοτήτων, βρίσκονται μόνιμα στις υπηρεσίες των ατόμων της τρίτης ηλικίας.

Επιπλέον, το πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι», είναι γνωστό ότι τα τελευταία χρόνια λειτουργεί σε αρκετές περιοχές της Ελλάδας. Το συγκεκριμένο πρόγραμμα εξυπηρετεί ανθρώπους τρίτης ηλικίας και ανθρώπους με αναπηρίες, μέσω της πρόσληψης νέου προσωπικού, το οποίο στο διαθέσιμο εργάσιμο χρόνο του υποστηρίζει έμπρακτα ανθρώπους στο σπίτι τους. Όμως, σαφέστατα, καμία προσπάθεια ποτέ δεν είναι αρκετή για να καλύψει τις απαιτούμενες ανάγκες.

Πρώτα απ' όλα η Κυβέρνηση πρέπει να μεριμνήσει για την εξασφάλιση μιας κοινωνίας συνοχής, αλληλεγγύης, αλληλοϋποστήριξης και ανθρωπιάς με όλους τους πολίτες, εμάς δηλαδή, ενεργούς και συμμετοχούς, μιας κοινωνίας για όλες τις ηλικίες. Πρέπει να δίνονται ευκαιρίες για απολογισμό και προβληματισμό, που θα οδηγήσουν στη δημιουργία ενός άρτια οργανωμένου πλαισίου φροντίδας, με στόχο την ισότιμη συμμετοχή της τρίτης ηλικίας στον κοινωνικό ιστό. Απαιτείται η κινητοποίηση των κοινωνικών φορέων και συγκεκριμένα του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το οποίο θα πρέπει να θέσει ως άμεση προτεραιότητά του την ιατρική και νοσηλευτική κάλυψη, την ψυχολογική υποστήριξη και την εξασφάλιση της αυτόνομης, χωρίς κοινωνικό αποκλεισμό διαβίωσης των ηλικιωμένων. Επιπλέον, η σωστή αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των ηλικιωμένων, μέσω της συμμετοχής τους σε κοινωνικές εργασίες με άλλα άτομα, ομάδες ή και με την κοινότητα, θα συνέβαλε στην ψυχική τους εκτόνωση.

Παρόλο, που στη σημερινή κοινωνία κυρίαρχες αξίες είναι η ατομική επιτυχία, η προσωπική ανέλιξη και ο πλουτισμός, όλα τα παραπάνω είναι πρόκληση και πρόσκληση. Σας καλώ, λοιπόν, όλους να γίνετε θερμοί υποστηρικτές και εθελοντές στην «Κωστοπούλειο Στέγη» και στο πρόγραμμα «Βοήθεια στο σπίτι». Πιστεύω στο εθελοντικό σας πνεύμα, ότι θα φροντίσει τα γερασμένα της ζωής σώματα αυτών των ανθρώπων και τότε θα έχουν να υπερηφανεύονται για το υψηλό πολιτιστικό επίπεδο της πόλης μας, διότι όταν μαθαίνει από τους γέρους μας, κανένας πολιτισμός δε γερνάει και τότε μόνο στέκει ζωντανός και ακμαίος αιώνες στο πέρασμα του χρόνου».

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύων της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Ιωάννης Τριανταφυλλίδης.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗΣ (Νομός Κιλκίς): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, το θέμα που θα αναφέρω είναι ο κοινωνικός ρατσισμός στις μέρες μας.

Ο ρατσισμός είναι ένα πλέγμα στάσεων, συμπεριφορών ή και θεσμικών δομών, που εξαναγκάζει ανθρώπους σε σχέση υποτέλειας και εξάρτησης, με μόνη αιτία το γεγονός ότι ανήκουν σε κάποια ομάδα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Εχθροί θεωρούνται από το ρατσισμό, όσοι αποκλίνουν από τη δεδομένη ταυτότητα, την κατεστημένη πλειονότητα, την κρατούσα κοινωνικότητα, δηλαδή, όσοι είναι διαφορετικοί και αποτελούν μειονότητα. Στην εποχή μας, δυστυχώς, ο κοινωνικός ρατσισμός είναι ένα συνηθισμένο φαινόμενο και αυτό γιατί επικρατούν συνθήκες που τον ευνοούν, όπως η αδιαφορία, η οποία αντικατέστησε την οικογενειακή φροντίδα, την κοινωνική μέριμνα και πρόνοια. Πολλές φορές, η επικρατούσα κοινωνική ομάδα λειτουργεί με τρόπο που οδηγεί στην περιθωριοποίηση είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο εκείνων των προσώπων που δυστροπούν στις επιταγές των θεσμών ή αμφισβητούν κατεστημένες κοινωνικές δομές λειτουργίας ή διακρίνονται από μια ιδιαιτερότητα, την οποία δεν αποδέχεται το επίσημο κοινωνικό πλαίσιο. Στις σύγχρονες κοινωνίες επικρατεί ο ρατσισμός και η ξενοφοβία, με στόχο, κυρίως, τους μετανάστες και τους οικονομικούς πρόσφυγες, χωρίς καμία πρόληψη ή πολιτική και νομική κάλυψη. Από τον κοινωνικό ρατσισμό πλήττονται, δυστυχώς, και τα άτομα με ειδικές ανάγκες, οι ασθενείς και οι φορείς ανίατων ασθενειών.

Χρειάζεται προσοχή και συνεχής επαγρύπνηση, γιατί ο κοινωνικός ρατσισμός δεν είναι ένα φαινόμενο που παραμένει απομονωμένο μόνο σε έναν τομέα ή σε μια έκφραση της κοινωνικής ζωής. Αντίθετα, όσο αναπτύσσεται, τόσο μπορεί να γενικευτεί με τη μορφή της ρατσιστικής θεώρησης των πραγμάτων.

Κατά τη διάκριση και το διαχωρισμό των πολιτών, σε κανονικούς και μη, σε φτωχούς και πλούσιους, σε ευνοημένους και μη, ο ρατσισμός πλήττει την ανθρώπινη αξιοπρέπεια, την περηφάνεια, τον αυτοσεβασμό, αλλά και την αυτοβουλία και την αξιοκρατία. Ας μη σκεφτεί κανένας ότι, επειδή υπάρχουν άλλα σπουδαιότερα φλέγοντα προβλήματα, δεν είναι αναγκαίο να ασχοληθεί προσωπικά με το φαινόμενο του ρατσισμού. Όχι μόνο δεν πρέπει να το ανεχόμαστε και να αδιαφορούμε, αλλά να το αποδοκιμάζουμε, να το κατακρίνουμε και να επαγρυπνούμε συνέχεια για να μη «μολυνθούμε». Είναι εξάλλου αποδεδειγμένο από την ιστορική εμπειρία ότι κοινωνίες,

έθνη και κράτη μεγαλούργησαν, όταν σεβάστηκαν ή και καλλιέργησαν τις διαφορές, ενώ καταστράφηκαν όταν ενστερνίστηκαν και προσπάθησαν να εφαρμόσουν ή να κάνουν πραγματικότητα κάποιους ρατσιστικούς μύθους και ιδέες.

Χρειάζεται αποφασιστική επαγρύπνηση και αντίσταση στο φαινόμενο αυτό και προάσπιση ή θεμελίωση των αξιών της κοινωνικής αλληλεγγύης, του αλτρουϊσμού, της αλληλοαποδοχής και της κοινωνικής ισότητας και δικαιοσύνης. Τα σκουριασμένα γρανάζια των αντικανονικών συμπλεγμάτων του ρατσισμού πρέπει να τα αποσκουριάσουμε, κάνοντας πραγματικότητα το σύνθημα «ελευθερία είναι το δικαίωμα να διαφωνείς, αλλά να το αναγνωρίζεις και στους άλλους και να το σέβεσαι». Δυστυχώς, όμως, τα πράγματα χειροτερεύουν, κυρίως, τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, γιατί έχουν βρει νέα θύματα να πολεμούν, τους ασθενείς, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τους ξένους μετανάστες ή οικονομικούς πρόσφυγες. Και μάλιστα όχι μόνο έχει αναζωπυρωθεί η παραδοσιακή ξενοφοβία, αλλά έχει εξελιχθεί σε μια εθνοκεντρική ομοιογενοποίηση, όπως την αποκαλούν, η οποία αποτελεί το τέλειο προσωπίδιο του ρατσισμού. Δεν μπορούμε να απομονωθούμε από όλους, πρέπει να μάθουμε να ζούμε μαζί με τους άλλους λαούς, τα άλλα έθνη, τους άλλους συμπατριώτες μας και τις άλλες ιδέες και απόψεις τους. Δεν πρέπει να αποδεχόμαστε το ρατσισμό ή να τον ανεχόμαστε, όταν έχει στόχο τους γύρω μας, νομίζοντας ότι δεν μας αφορά, εφόσον δεν είναι δικό μας πρόβλημα. Κινδυνεύουμε κάποτε να γίνουμε και εμείς θύματα του ρατσισμού. Γι' αυτό ας έχουμε σαν αρχή μας τα λόγια του Χριστού «αγαπάτε αλλήλους», να αγαπάτε τους συνανθρώπους σας, γιατί όλοι είναι παιδιά του Θεού, άρα αδέρφια μας. Τουλάχιστον ας μη τους φοβόμαστε, ας τους σεβόμαστε ή απλώς, ας τους ανεχόμαστε.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ευαγγελία Ταράνη.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΑΡΑΝΗ (Νομός Χίου): Θα ήθελα να επισημάνω ορισμένα πράγματα σχετικά με το νησί, στο οποίο ζω. Οι Οινούσσες είναι ένα ακριτικό νησί, όπου το αίσθημα της απομόνωσης είναι έντονο και οι ευκαιρίες σε όλους τους τομείς είναι λιγοστές. Οι πολιτικοί το επισκέπτονται μία φορά στα τέσσερα χρόνια, υποσχόμενοι πράγματα, τα οποία ποτέ δεν εκπληρώνονται. Η μη ύπαρξη φροντιστηρίου, η έλλειψη καθηγητών με συγκεκριμένες ειδικότητες, η έλλειψη ψυχαγωγίας αναγκάζει τους μαθητές να πηγαίνουν στη Χίο. Το χειμώνα, όμως, με δεδομένες τις καιρικές συνθήκες και την ελλιπή ακτοπλοϊκή συγκοινωνία περιορίζονται μόνο στο Σάββατο.

Στο νησί μου, γενικά στις επαρχίες, αλλά και στις μεγάλες πόλεις, εξαιτίας της δομής της κοινωνίας είναι τραγικά αισθητή η παρουσία του ρατσισμού, που περιβάλλει τους αλλόθρησκους, τους ναρκομανείς, τους οικονομικούς μετανάστες κλπ.. Οι περισσότεροι θεωρούν τους τελευταίους ως ανθρώπους δεύτερης κατηγορίας, τους εκμεταλλεύονται μισθολογικά και δε σέβονται καθόλου τα ανθρώπινα δικαιώματά τους. Όμως, και οι ίδιοι οι οικονομικοί μετανάστες εκμεταλλεύονται τη φιλοξενία, που είναι χαρακτηριστικό της χώρας μας και προβαίνουν σε βίαιες πράξεις για να εξασφαλίσουν μία άνετη ζωή.

Συνεπώς, ευθύνη βαραίνει και τις δύο κατηγορίες ατόμων. Από τη μια ο ρατσιστής, προβληματιζόμενος πάνω στην ίδια τη ζωή, μπορεί να διαπιστώσει, πόσο αρνητική είναι η στάση του, τόσο για τον εαυτό του, όσο και για τους άλλους. Απαιτείται, βέβαια, μία παιδεία στην οποία θα κυριαρχούν οι ανθρωπιστικές αξίες, οι οποίες με τη σειρά τους θα εξανθρωπίζουν το άτομο και θα το απαλλάσσουν από πάθη και βάρβαρα ένστικτα. Από την άλλη, οι οικονομικοί μετανάστες οφείλουν να σέβονται τα ήθη και τα έθιμα της χώρας στην οποία φιλοξενούνται και να μην προβαίνουν σε βίαιες πράξεις. Τόσο οι ρατσιστές, όσο και οι αποδέκτες του κοινωνικού αυτού φαινομένου είναι ταυτόχρονα θύτες και θύματα μιας αρτηριοσκληρωτικής κοινωνίας που παραπαίει ανάμεσα στην τεχνοκρατία και τον ανθρωπισμό.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Γεωργία Μπινιέρη.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΠΙΝΙΕΡΗ (Νομός Αχαΐας): Το χάσμα μεταξύ των γενεών δεν αποτελεί φαινόμενο των καιρών μας. Σε κάθε εποχή και σε κάθε κοινωνία, οι νέοι δείχνουν μια τάση ανεξαρτησίας και αρνητισμού, που τους φέρνει σε αδυναμία επικοινωνίας και συνεννόησης, ακόμη και σε σύγκρουση με τους μεγαλύτερους, οι οποίοι με τη σειρά τους αντιστέκονται εγωιστικά. Στην εποχή μας, το χάσμα αυτό έχει πάρει οξύτερη μορφή. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι κάθε εποχή έχει τη δική της φυσιογνωμία, γιατί οι κοινωνικές συνθήκες δεν παραμένουν στατικές, αλλά εξελίσσονται και ακολουθούν το πνεύμα που επικρατεί κάθε φορά.

Έτσι, η παλιά γενιά δυσκολεύεται να παρακολουθήσει τις σημερινές εξελίξεις και αλλαγές, να προσαρμοστεί στους κανόνες της σύγχρονης συμπεριφοράς και τον κώδικα της νέας ηθικής. Αυτό είναι πολύ φυσικό. Η περίοδος του ενθουσιασμού και της προσαρμοστικότητας στα νέα δεδομένα έχει περάσει για αυτούς, ενώ οι νέοι που βρίσκονται στο στάδιο των προβληματισμών, συντάσσονται ανεπιφύλακτα με κάθε τι

καινούργιο, που τους υπόσχεται ανεξαρτησία και απομάκρυνση από τις κατεστημένες αρχές που κληρονόμησαν. Η δυσκολία προσαρμογής των ενηλίκων στο σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον σε συνδυασμό με την υπακοή και πειθαρχία που αυτοί έδειχναν ως νέοι στους γονείς και τους μεγαλύτερους, καθώς και η άγνοια από πολλούς των πραγματικών προβλημάτων, οραματισμών και επιδιώξεων της σύγχρονης νεολαίας, τους οδηγεί να δυσκολεύονται να δεχθούν τη νέα συμπεριφορά μας, την οποία πολύ εύκολα χαρακτηρίζουν απρεπή και χωρίς κανένα ενδοιασμό εξαπολύουν μύδρους εναντίον μας, αλλά και εναντίον της εποχής μας, την οποία θεωρούν υπεύθυνη για το κατάντημα της νεολαίας.

Όμως, εμείς οι νέοι έχουμε τις δικές μας αντιλήψεις για τη συμπεριφορά και την οικογένεια, την θρησκεία, την ηθική, τους παραδοσιακούς θεσμούς και τις πολιτιστικές αξίες. Φιλοδοξούμε και οραματιζόμαστε να φτιάξουμε ένα κόσμο καλύτερο από αυτόν που κληρονομήσαμε. Κατά συνέπεια, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τους στόχους μας, εκτοξεύουν άπειρες κατηγορίες εναντίον μας, που πολλές από αυτές είναι υπερβολικές και άδικες. Αρχικά λένε πως εμείς οι νέοι απορρίπτουμε τις παγιωμένες αξίες και αρχές, αλλά εμείς θέλουμε απλώς να τις τροποποιήσουμε, να τις βελτιώσουμε και να τις προσαρμόσουμε στο πνεύμα και στα δεδομένα της σύγχρονης εποχής. Φυσικά θα ήταν ασφαλές και σκόπιμο για τους μεγαλύτερους, οι νέοι να συμφωνούσαν απόλυτα με τις αρχές και τις αξίες που ήδη πιστεύουν. Κάτι τέτοιο δεν θα ήταν σύμφωνο με την πρόοδο του πολιτισμού, αλλά και με αυτή την ίδια τη φύση της νέας γενιάς και της αξιοπρέπειάς της, αν δεν επιχειρήσει να αλλάξει ή να δημιουργήσει κάτι που θα φέρει τη δική της σφραγίδα. Τα νιάτα δεν πρέπει να επαναλαμβάνουν αυτά που έμαθαν και συνήθισαν, αλλά πρέπει να φλέγονται από τον πόθο να δημιουργήσουν κάτι δικό τους και με δική τους ευθύνη. Αυτή άλλωστε είναι η πρότερη και σωστή στάση, που μας δίνει αξία και μας ξεχωρίζει από τους μεγαλύτερους. Βέβαια, η πορεία και η πραγμάτωση των στόχων μας δεν θα είναι πάντα εύκολη, αφού θα συναντήσουμε δυσχέρειες, εμπόδια και θα δοκιμάσουμε αποτυχίες, καθώς πάντοτε υπάρχει το ενδεχόμενο της αποτυχίας. Η αποτυχία έρχεται καμιά φορά σαν ευκαιρία που δίνεται στον νέο άνθρωπο, να γνωρίσει και να γυμνάσει τη δύναμη του και να διεκδικήσει τα ιδανικά του. Οι μεγαλύτεροι λένε ότι οι νέοι δεν έχουν αξίες σήμερα. Οι νέοι απαντούν ότι αρνούνται να ζήσουν με τις δικές τους κάλπικες αξίες. Βέβαια, είναι πολλές οι αξίες της παλαιότερης γενιάς που πραγματικά είναι αμφισβητήσιμες, ενώ τα δικά μας ιδανικά και αξίες είναι η λαχτάρα για ζωή και το πάθος για ένα καλύτερο αύριο. Αντίθετα, στην εποχή των μεγαλύτερων ιδανικά ήταν

το κέρδος, ο κακώς νοούμενος πλουτισμός και η καχυποψία, η υποκρισία, η ματαιοδοξία, ιδανικά που συνάδουν με το ατομικό συμφέρον, είναι επιφανειακά και αμφίβολης αξίας. Εμείς σήμερα απορρίπτουμε αυτά τα ανεμικά και μετέωρα ιδανικά και προβάλλουμε νέα, σύγχρονα, δικά μας και πολύ καλά κάνουμε.

Και ένα σοβαρό ερώτημα μέσα στην απόγνωση που μας κυριεύει: ποιες είναι οι υποθήκες, τα ιδανικά ή ακόμη οι αξίες και τα πρότυπα για μίμηση που άφησε η απερχόμενη γενιά, η γενιά των μεγαλύτερων στη νεολαία; Ο «ήρωας» της, το υπόδειγμα που άφησε στους νέους, δεν είναι πάντα ο διανοούμενος, ο ερευνητής, ο καλλιτέχνης, αλλά ο άνθρωπος που κερδίζει και επιβάλλεται οικονομικά, άσχετα με τα ηθικά ή ανήθικα μέσα που χρησιμοποιεί για να πετύχει το σκοπό του. Όταν, λοιπόν, βλέπουμε καθημερινά τόσους και τόσους να πλουτίζουν στηριζόμενοι στην αισχροκέρδεια, την εκμετάλλευση, το ψεύδος και άλλα αντικοινωνικά και παράνομα μέσα, σχηματίζουμε την εντύπωση ότι τελικά η εργασία είναι το χειρότερο μέσο για την απόκτηση χρημάτων. Μέσα σε μια κοινωνία – σαν αυτή που κληρονομήσαμε – όπου ο αγώνας της επιβίωσης στηρίζεται πάνω στον εξοντωτικό ανταγωνισμό και στο αδίστακτο και αχαλίνωτο πάθος για πλουτισμό, φυσικό είναι, αυτός που θέλει να επιβιώσει και πολύ περισσότερο ο νέος, που έχει ανάγκη από χρήματα για να σπουδάσει, να ντυθεί και να επιδειχθεί, να γίνεται σκληρός, αμοραλιστής, επιθετικός και βίαιος. Οι νέοι έχουν ανάγκη από είδωλα, πρότυπα και αυτά είναι, υποχρεωτικά, η γενιά των ωρίμων, οι γονείς, οι δάσκαλοι, οι κυβερνήτες, οι λόγιοι και οι συγγραφείς, που ακούει και διαβάζει. Όμως, όλα αυτά διαλύθηκαν και κατέρρευσαν, όταν ανακάλυψαν οι νέοι πως η πίστη και η ευπρέπεια, που με στόμφο τους δείχνει και τους διδάσκει η παλιά γενιά, δεν είναι το αληθινό της πρόσωπο, αλλά το προσωπίο της, όταν την αρετή και τον αυτοσεβασμό τα ζητά μόνο από τους άλλους και όχι κατ' αρχήν από τον εαυτό της.

Είναι, λοιπόν, δυνατό ο νέος της εποχής μας να πιστέψει σε αξίες, που οι μεγαλύτεροι καταπάτησαν πρώτοι και πρόδωσαν; Με ποιο δικαίωμα κατηγορείται ο νέος ότι περιφρονεί το νόμο και την αρετή, όταν οι μεγαλύτεροι ούτε τα σεβάστηκαν ούτε τα σέβονται; Η γενιά των μεγαλύτερων είναι αλήθεια, πως δεν μας καθοδήγησε σωστά και δεν μας παρέδωσε σωστά πρότυπα προς μίμηση. Γι' αυτό, λοιπόν, δεν ανεχόμαστε τους μεγαλύτερους να παίζουν πλέον θέατρο μπροστά μας. Αποστρεφόμεστε την υποκρισία και ζητάμε, απαιτούμε την αλήθεια και μόνο αυτή. Επαναλαμβάνω, στις κυριότερες προσδοκίες μας περιλαμβάνονται, ένας κόσμος καλύτερος, ένας κόσμος ασφαλής και δημοκρατικός, με βελτιωμένο το επίπεδο ζωής

και ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα ενώπιον του νόμου, στην υγεία, στην εκπαίδευση και στην εργασία. Ζητάμε ενεργό συμμετοχή στα κοινά, απαιτούμε σεβασμό της προσωπικότητάς μας και δεν ανεχόμαστε τις αυθεντίες, το δεσποτισμό και τη βία. Αντιλαμβανόμαστε ότι λείπουν οι μεγαλόπνοοι στόχοι και τα ιδανικά από τον κόσμο μας και τη θέση τους έχουν πάρει η μικροπολιτική, η δημαγωγία και ο ευδαιμονισμός. Γι' αυτό επαναστατούμε και απορρίπτουμε τον παραδοσιακό πολιτισμό, που μας έχουν επιβάλλει οι ενήλικες και το κατεστημένο. Ποια από τα αιτήματα αυτά των νέων έχει πραγματοποιηθεί; Ελάχιστα! Η φτώχεια, οι διακρίσεις, οι πόλεμοι, η ανισότητα και η αδικία βασιλεύουν στην εποχή μας και προκαλούν βαθιά απογοήτευση σε μας.

Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι το πρόβλημα της διάστασης των γενεών που μαστίζει την κοινωνία μας, δεν αντιμετωπίζεται με επικλήσεις και αναφορές σε παλιούς καλούς καιρούς. Ο δημοκρατικός και ελεύθερος διάλογος με την νεολαία, η πειθώ, η αληθινή προσέγγιση και η ουσιαστική επικοινωνία μαζί της, η εμπιστοσύνη σε αυτή και η παραδοχή και κατανόηση των προβλημάτων της, είναι, κατά τη γνώμη μου, ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου. Οι νέοι σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, δεν ανέχονται να νιώθουν πως είναι σκλάβοι των μεγαλύτερων, οι οποίοι τους υποχρεώνουν να μπουν μέσα σε πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές δομές, στις οποίες οι ίδιοι έζησαν.

Και κλείνοντας το λόγο μου αισιόδοξα, θα έλεγα το εξής: Όλα τα στοιχεία στην προσπάθεια της δημιουργίας είναι χρήσιμα, μέχρι να τα βασανίσουμε ανελέητα και να τα χαρακτηρίσουμε στο τέλος με μεγάλη ανακούφιση ως άχρηστα, ανούσια και περιττά.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Σοφία Ρηγοπούλου.

ΣΟΦΙΑ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Αχαΐας): Καταρχάς, θα ήθελα να σας ευχαριστήσω για τη συμμετοχή μου σε αυτή τη διαδικασία, γιατί όσα έχω ακούσει μέχρι τώρα έχουν επαληθεύσει την πεποίθησή μου, ότι αυτή η εμπειρία θα ήταν κάτι παραπάνω από ξεχωριστή.

Θα μιλήσω για κάποια πράγματα που αφορούν στην σημερινή νεολαία, επειδή πιστεύω ότι τα εφηβικά χρόνια και η παιδεία που αποκτά κανείς σε αυτή την περίοδο, επιδρούν καθοριστικά στο εάν ο μελλοντικός πολίτης θα αντιμετωπίσει ενεργητικά ή παθητικά τα προβλήματα που προαναφέρθηκα.

Τα τελευταία χρόνια κυκλοφορεί η άποψη που βρίσκει πολλούς σύμφωνους και που θέλει τους μαθητές στην Ελλάδα να είναι οι πιο σκληρά εργαζόμενοι απ'

όλους τους πολίτες της. Η άποψη αυτή, τεκμηριώνεται πολύ εύκολα, εάν παρατηρήσουμε τον τρόπο ζωής των εφήβων, το δικό μας τρόπο ζωής. Ένας τρόπος ζωής, ιδιαίτερα εξουθενωτικός, αγχωτικός και ψυχοφθόρος. Και αρκετές φορές είναι και μη αποτελεσματικός. Παρακολουθώντας τους ρυθμούς ζωής μας, αντιλαμβανόμαστε πως κάθε εικοσιτετράωρο, πανομοιότυπο με το προηγούμενο, χάνεται μέσα σε στοίβες βιβλία και τετράδια. Όπως φαίνεται, όλο και σε μικρότερες τάξεις, οι μαθητές θα γνωρίζουν τι σημαίνει η λέξη «άγχος».

Ίσως, τα παραπάνω ακούγονται υπερβολικά. Ίσως, αναφέρονται σε μια ευδιάκριτη, αλλά μεγάλη μερίδα του συνόλου των Ελλήνων μαθητών. Μα κανείς, όμως, δεν καταλαβαίνει ότι η κατάσταση τους αγγίζει όλους και πως ακόμα και τα παιδιά που δεν ακολουθούν τον ίδιο τρόπο ζωής δεν είναι αδιάφορα, απλώς, καταλαβαίνουν αυτό που είναι κοινό, αλλά ανομολόγητο μυστικό.

Καταλαβαίνουν πως τελικά, ίσως, έχει παρεξηγηθεί η περίφημη φράση που πολύ συχνά χρησιμοποιούν οι μεγαλύτεροι, απευθυνόμενοι στους νέους: «Πρέπει να παλέψεις για να νικήσεις στη ζωή σου». Μια φράση που βέβαια μας βρίσκει όλους σύμφωνους, αλλά με κάποιες ενστάσεις. Γιατί φυσικά, τίποτα δεν χαρίζεται σε κανέναν. Όλοι πρέπει να αγωνιστούμε, όχι μόνο για την υλική επιβίωση, αλλά και για μια αξιοπρεπή ζωή ανάμεσα στους ανθρώπους. Αναρωτιέται, όμως, κανείς τι είδους αγώνας για τη ζωή είναι η μύηση νέων από 13 έως 18 χρόνων σε ευθύνες, τις οποίες ακόμα και ενήλικοι θα αδυνατούσαν να ανταπεξέλθουν; Συνεχώς, ακούμε για σχέδια που θα επιβαρύνουν το ήδη βαρύ πρόγραμμα των Ελλήνων μαθητών. Η τόσο σκληρή εργασία, την οποία καλείται να φέρει εις πέρας ο νέος από τα πρώτα κιόλας χρόνια της σχολικής εμπειρίας, ίσως να εξυπηρετεί τους γρήγορους ρυθμούς ζωής, το μηχανοποιημένο πρότυπο ενός «υγιούς» μέλους της κοινωνίας, αλλά προκαλεί ένα ισχυρό πλήγμα στην προσωπικότητα του νέου. Και αυτό, γιατί ακόμα και η ηλικία των 16 ή 17 χρόνων είναι μια εποχή της ανεμελιάς, της αθωότητας, μια ηλικία που επιτρέπει στον νέο σταθερά, αλλά αργά και σταδιακά να διεισδύει στον κόσμο των μεγάλων. Είναι μια ηλικία στην οποία ο νέος για πρώτη φορά θα αναλάβει τις συνέπειες των πράξεών του και θα νιώσει ότι μερικές φορές κρατά το τιμόνι της ζωής του, αλλά επίσης είναι και μια ηλικία στην οποία ο νέος θα συνεχίσει να παρασύρεται από νεανικές παρορμήσεις - πάντα βέβαια μέσα στα όρια - από επιθυμίες που τον κάνουν να νιώσει τη νιότη του σε όλο της το μεγαλείο. Κανείς δεν μπορεί να του αφαιρέσει το δικαίωμα να νιώσει ελεύθερος, να κάνει όνειρα, να είναι αισιόδοξος για το

μέλλον, εφόσον έχει όλη τη διάθεση να εργαστεί, να δουλέψει και όταν έρθει η ώρα, να κτίσει το επαγγελματικό και προσωπικό του μέλλον.

Και, όμως, παρόλα αυτά, τα φτερά των νέων κόβονται απότομα, πριν καν να τα ανοίξουν στον ουρανό της επαγγελματικής, κυρίως αποκατάστασης. Ενώ έχουν τη διάθεση να περάσουν από την εξαντλητική δοκιμασία των εξετάσεων, στο τέλος βγαίνουν απογοητευμένοι, ακόμα και αν τα αποτελέσματα έχουν δικαιώσει την προσπάθειά τους. Ωστόσο, η δικαίωση σταματά εκεί. Το αβέβαιο μέλλον σε όλους τους τομείς, οι ελλιπείς γνώσεις που προσφέρονται ακόμα και στο πανεπιστήμιο, η αναξιοκρατία που επικρατεί εκεί αλλά και αργότερα στη μάχη για την εξασφάλιση μιας εργασιακής θέσης διαψεύδουν τα νεανικά όνειρα, χωρίς, όμως, τα όπλα να παραδίδονται.

Από την άλλη, όσοι εύκολα κατακρίνουν τους νέους για έλλειψη δραστηριότητας, μήπως μπορούν να θυμηθούν τα δικά τους νεανικά χρόνια; Υπήρχε τόσο μεγάλη πίεση ήδη από τις τάξεις του δημοτικού; Η γνώση δύο τουλάχιστον ξένων γλωσσών ήταν το πολυπόθητο εισιτήριο για την αγορά εργασίας; Το πτυχίο του πανεπιστημίου θεωρούνταν καθρέφτης του αγώνα αλλά και της ευφυΐας ή και της ικανότητας του νέου; Οι περισσότεροι, μάλλον θα απαντούσαν αρνητικά.

Μετά απ' όλα αυτά, τα άσχημα νέα είναι ότι η κοινωνία έχει εθιστεί τόσο πολύ στο σημερινό τρόπο ζωής, ώστε δεν μπορούμε να φανταστούμε τον κόσμο μας με νέους που ζουν πραγματικά τη νεανική τους ηλικία και εξελίσσονται ομαλά σε ενήλικους ανθρώπους και πολίτες. Οι γονείς και καθηγητές έχουν εγκλωβιστεί σε πρότυπα που οι ίδιοι έχουν δημιουργήσει, σε όνειρα που οι ίδιοι δεν έχουν πραγματοποιήσει, και στην εικόνα που θα ήθελαν να έχει η κοινωνία, μια εικόνα που δεν αντιστοιχεί καθόλου στην πραγματικότητα.

Από την άλλη πλευρά, τα καλά νέα είναι ότι, ίσως, χωρίς να πρόκειται για αντίφαση σε ένα βαθμό, έχουν βγει κερδισμένοι αφού η ποιότητα της νεολαίας αντίθετα με ό,τι πιστεύεται, είναι πολύ καλύτερη, γιατί τα προβλήματα που την απασχολούν, της έχουν δώσει άποψη. Τα άπειρα ερεθίσματα, που παλιότερα, ο συντηρητικός τρόπος ζωής δεν επέτρεπε να διαδοθούν στη νεολαία, της έχουν δώσει το προνόμιο της επιλογής και το δικαίωμα να γκρεμίσουν και να χτίσουν τον κόσμο, όπως αυτοί ξέρουν καλύτερα. Η αλήθεια είναι ότι οι νέοι, απάντηση δεν έχουν δώσει ακόμα, ίσως, επειδή και αυτοί έχουν μπερδευτεί ανάμεσα στις κοινωνικές απαιτήσεις και τα προσωπικά τους «θέλω». Επιπλέον, ουσιαστική βοήθεια από την πολιτεία δεν έχουν ακόμα δεχτεί, αν και προσπάθειες έχουν γίνει. Πραγματική βοήθεια θα έρθει,

όταν όλες οι κυβερνήσεις, που θα περάσουν, καταλάβουν ότι ο νέος όταν γίνεται 18 χρόνων, δεν ενηλικιώνεται παρά μόνο στα χαρτιά, γιατί την ωριμότητα τη φέρνουν οι εμπειρίες της ζωής. Μαζί με την πολιτεία, όλοι οι άνθρωποι, ας αντιληφθούν, επιτέλους, ότι δεν συμβιβάζονται οι προσωπικότητες με τα ήδη υπάρχοντα πρότυπα, αλλά ο άνθρωπος δημιουργεί την κοινωνία, ανάλογα με τις πραγματικές του επιθυμίες. Οι ανώτατες σπουδές και οι επαγγελματικές επιτυχίες δικαιώνουν τον αγώνα, αλλά δεν αποτελούν μέτρο και κριτήριο για την αξία του ανθρώπου, η οποία δοκιμάζεται σε κάθε επιλογή του. Ο κάθε νέος είναι άξιος όταν κάνει αυτό που ονειρεύεται, όταν πραγματώνει τις επιθυμίες του, όποια εμπόδια και αν συναντήσει. Γιατί για κάθε άνθρωπο ευτυχία είναι να συνειδητοποιείς ότι η ζωή σου έχει εξελιχθεί, όπως την ονειρευόσουν, όταν ήσουν ένας ονειροπόλος και αισιόδοξος 17χρονος έφηβος.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Γεώργιος Χριστακόπουλος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΡΙΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ (Νομός Ηλείας): Είμαι μαθητής του 4^{ου} Ενιαίου Λυκείου Πύργου Ηλείας και έχω την τύχη να ζω σε μια από τις ομορφότερες περιοχές της Ελλάδας. Ο τόπος μου, είναι μια περιοχή με αξιόλογη ιστορία - εδώ βρίσκεται η Ολυμπία, το λίκνο του αρχαίου πολιτισμού, πλούσια σε χλωρίδα και πανίδα, που συνδυάζει βουνό και θάλασσα. Παρόλα αυτά, όμως, η πόλη μου, όπως άλλωστε και οι περισσότερες, ή ορθότερα όλες οι περιοχές της χώρας, αντιμετωπίζει προβλήματα σοβαρά στο τομέα της υγείας. Πιστεύω, λοιπόν, πως θα πρέπει να ευαισθητοποιηθούν άμεσα όλοι οι αρμόδιοι φορείς, προκειμένου να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα αυτό, που μαστίζει όλη την Ελλάδα.

Καταρχήν, υπάρχουν μεγάλες ελλείψεις υλικοτεχνικής υποδομής και ειδικευμένου προσωπικού στα νοσοκομεία στη χώρα μας. Σε όλα σχεδόν τα δημόσια νοσοκομεία κυριαρχεί η αδιαφορία των γιατρών για τον ασθενή, που τον αντιμετωπίζουν ως έναν ηθικά ανάλγητο, ανερμάτιστο που έχει το «θράσος» να ζητά τη σωτηρία τη δική του και τον ανθρώπων που αγαπά. Ακόμη, εξαιτίας της έλλειψης δωματίων και ανεκμετάλλετου χώρου, στοιβάζουν τους ασθενείς σε ράντζα στους διαδρόμους, με αποτέλεσμα τα περισσότερα νοσοκομεία να μοιάζουν με λαϊκή αγορά. Το πρόβλημα της περίθαλψης είναι εντονότερο στην περιφέρεια και ιδιαίτερα στα νησιά και τις ακριτικές περιοχές. Στην πόλη που ζω για παράδειγμα, το νέο νοσοκομείο που εγκαινιάστηκε πέρυσι, δεν έλυσε οριστικά το πρόβλημα, καθώς, εξαιτίας της έλλειψης μηχανημάτων και ειδικευμένων γιατρών, στέλνουν αρκετές φορές ασθενείς - σε σοβαρή κυρίως κατάσταση - στο νοσοκομείο του Ρίου της

Πάτρας. Αυτό βέβαια γίνεται και για έναν άλλο λόγο, που κατ' εμέ είναι απαράδεκτος: Παραπέμποντας τους εκεί, αποποιούνται των ευθυνών τους σε περίπτωση που συμβεί το αναπόφευκτο ή παρουσιαστούν επιπλοκές, με αποτέλεσμα πολλοί να αφήνουν την τελευταία τους πνοή κατά τη διάρκεια της διακομιδής.

Επιπλέον, υπάρχουν πολλά νοσοκομεία τα οποία είναι ακατάλληλα, γεμάτα ρωγμές, όπως άλλωστε επιβεβαιώνουν έμπειροι μηχανικοί, γεγονός που καθιστά επικίνδυνη τη νοσηλεία ασθενών, ιδιαίτερα μάλιστα στη χώρα μας, την κατεξοχήν σεισμογενή. Σε όλα αυτά, να προσθέσουμε και τα απαράδεκτα ιατρικά λάθη εξαιτίας των οποίων χάνονται ψυχές, «κλείνουν» σπίτια, οικογένειες καταστρέφονται και άνθρωποι μένουν στο εξής αιώνια δυστυχημένοι. Ακόμη, τα «φακελάκια» των γιατρών συνιστούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει το κράτος. Ορισμένοι ασυνείδητοι γιατροί, λησμονώντας και καταπατώντας τον ιερότερο όρκο, που έδωσαν τη ζωή τους, τον όρκο του Ιπποκράτη, «λαδώνονται», δηλαδή, χρηματίζονται για να επιτελέσουν το έργο τους, το λειτούργημά τους. Πολλές φορές μάλιστα, φτάνουν στο έσχατο σημείο να εκβιάσουν τον ασθενή ή τους συγγενείς του, πως δεν θα τον αναλάβουν αυτοί, αλλά κάποιιο άλλοι, χωρίς πείρα, που κάνουν το «αγροτικό» ή την ειδικότητά τους, αδιαφορώντας για τυχόν οικονομικά προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν.

Το ίδιο συνέβη και με εμένα όταν χρειάστηκε να αφαιρέσω τις αμυγδαλές μου, πριν από έξι χρόνια. Δυστυχώς, όμως, η ίδια κατάσταση επικρατεί και στα γραφεία του ΙΚΑ για τους ασφαλισμένους, οι οποίοι καθημερινά βιώνουν την ολιγωρία των ιατρών και του προσωπικού για τα προβλήματα υγείας που αντιμετωπίζουν και που μένουν συνεχώς στη λίστα αναμονής. Αυτή βέβαια η λίστα αναμονής υπάρχει και στα δημόσια και στα ιδιωτικά νοσοκομεία, κάτι που κρίνεται επιζήμιο για την υγεία των ατόμων.

Επάλληλα η υγεία του σύγχρονου ανθρώπου απειλείται από μεταλλαγμένα προϊόντα αμφίβολης ποιότητας ή από αλλοιωμένα τρόφιμα ακόμα και μέσα στα νοσοκομεία. Αυτό όσο παράδοξο κι αν ακούγεται είναι μια πραγματικότητα. Τα Μ.Μ.Ε. με έναυσμα το σκάνδαλο που προκάλεσαν τα μουχλιασμένα γιαούρτια της ΦΑΓΕ αποκάλυψαν πως εντοπίστηκαν περισσότερα από 90 κιλά αλλοιωμένου βοδινού κρέατος και πάνω από 200 κιλά κατεψυγμένων ψαριών ακατάλληλα προς κατανάλωση σε νοσοκομείο της Αθήνας. Και δεν είναι μόνο αυτά. Πριν από ένα χρόνο περίπου άκουσα στην τηλεόραση για μία γάτα που εισήλθε στο χειρουργείο, ενώ γινόταν επέμβαση σε ασθενή με αποτέλεσμα να διακοπεί αμέσως η επέμβαση, θέτοντας έτσι σε κίνδυνο την υγεία του ασθενή.

Αυτή η απαράδεκτη κατάσταση που βεβηλώνει τη διεθνή εικόνα της χώρας μας, εδράζεται κατά ένα μεγάλο μέρος στην κακή χρήση κονδυλίων για την υγεία. Ας μη λησμονήσουμε, επίσης, τις ατέλειωτες λίστες ασθενών για μεταμόσχευση οργάνων και την εκτεταμένη έλλειψη δοτών, που υπάρχει παγκοσμίως και, ιδίως, στην Ελλάδα, λόγω της ελλιπούς ενημέρωσης. Παρόλα αυτά θα πρέπει να αναφέρουμε, πως έχουν γίνει και κάποιες λιγοστές προσπάθειες για να βελτιωθεί η κατάσταση, όπως η περίπτωση του ΕΣΥ, όπου ακόμα, όμως, υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις. Παράλληλα, υπάρχουν και γιατροί που έχουν συναίσθηση του ιερού έργου που επιτελούν και με το μόχθο, το πάθος και το ενδιαφέρον τους αποτελούν φωτεινές εξαιρέσεις, προσφέροντας ανιδιοτελώς τις υπηρεσίες τους, προάγοντας συγχρόνως και την επιστήμη.

Επειδή, όμως, το πρόβλημα της υγείας οξύνεται συνεχώς, καθίσταται αναγκαία η ανάληψη πρωτοβουλιών για την αντιμετώπισή του. Θα πρέπει να κατασκευαστούν περισσότερα νοσοκομεία και να αυξηθούν τα κονδύλια για την υγεία. Θα πρέπει, επίσης, να διοριστούν περισσότεροι γιατροί – κάτι που θα γίνει σίγουρα με την οικοδόμηση καινούριων νοσηλευτικών κέντρων – να αυξηθούν οι μισθοί τους και να ληφθούν αυστηρά μέτρα για τα λεγόμενα «φακελάκια», όπως απόλυση ή επιβολή οικονομικών προστίμων ή ακόμη και αφαίρεση διπλώματος για κάποια χρόνια. Επίσης, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερο βάρος και προσοχή στα μεταφορικά μέσα (αγορά ελικοπτέρων) για την ασφαλέστερη μεταφορά των ασθενών, ειδικά από τα νησιά. Επιπρόσθετα ένα μέτρο που θα απάλυνε τον πόνο κάποιων ασθενών είναι η ευθανασία, εφόσον δεν υπάρχουν προοπτικές βελτίωσης της υγείας τους και με την προϋπόθεση ότι το επιθυμεί ο ίδιος ο ασθενής. Επίσης θα πρέπει να δοθούν κίνητρα στους γιατρούς ώστε να διορίζονται σε παραμεθόριες περιοχές, να πραγματοποιηθούν σεμινάρια ψυχολογίας για αυτούς, καθώς ορισμένοι αντιμετωπίζουν ψυχολογικά προβλήματα και δεν ξέρουν πώς να φερθούν στους ασθενείς, ανάλογα με τις περιστάσεις. Ακόμη, όπως λέει και μια παροιμία «ο φόβος φυλάει τα έρμα» θα πρέπει να αρθεί η μονιμότητα των γιατρών προκειμένου, όταν διαπιστώνεται πώς κάποιοι δεν επιτελούν σωστά το έργο τους, να αντικαθίστανται από άλλους πιο αποτελεσματικούς. Παράλληλα, θα πρέπει να ευνοηθεί και να ενισχυθεί η εθελοντική προσφορά εργασίας στα νοσοκομεία και να ιδρυθούν σταθμοί πρώτων βοηθειών κατά μήκος τους επαρχιακού δικτύου για την άμεση παροχή βοηθειών σε τροχαία δυστυχήματα, που αποτελούν μάλιστα και την μεγαλύτερη αιτία θανάτων στην Ελλάδα. Επ'αλλά, θα πρέπει να ξεκινήσουν εκστρατείες ενημέρωσης

των πολιτών και να ληφθούν αυστηρά μέτρα, προκειμένου η δωρεά οργάνων να γίνεται με κανόνες δεοντολογίας, με υπευθυνότητα και σεβασμό χωρίς ιδιοτέλεια, επίδειξη ή εκμετάλλευση.

Από την άλλη πλευρά, είναι αναγκαίο να δοθεί ιδιαίτερο βάρος στην παιδεία (ανθρωπιστική και υγιή) για την ηθική θωράκιση των γιατρών και των νοσηλευτών, προκειμένου να μην υποβαθμίζουν την ανθρώπινη ζωή και στο εξής να τη σέβονται, συνειδητοποιώντας ότι κάθε άνθρωπος είναι ιδιαίτερος. Πάνω σε αυτό θα ήθελα να προσθέσω πως ο διορισμός ιατρών στα σχολεία και η παρουσία τους ως συνοδών στις σχολικές εκδρομές και τα ατυχήματα θα μείωνε και λύση στην ανεργία, που μαστίζει τη χώρα μας, θα έδινε.

Τέλος, οφείλουμε όλοι και όχι μόνο το κράτος να ενισχύσουμε οικονομικά τους «Γιατρούς χωρίς σύνορα» με ό,τι κάθε φορά μπορούμε καθώς και παρεμφερείς οργανισμούς. Σε όλα αυτά, ας προσθέσουμε την εγκατάσταση σύγχρονων μονάδων αιμοκάθαρσης και στην επαρχία και γενικότερα την ανάγκη τεχνολογικού εξοπλισμού των περιφερειακών, κυρίως, νοσοκομείων, καθώς και τη χρησιμοποίηση συστημάτων τηλεϊατρικής για την αντιμετώπιση σοβαρών περιστατικών.

Το πρόβλημα της υγείας είναι φλέγον και γι' αυτό απαιτείται άμεση αντιμετώπισή του και όχι ολιγωρία των αρμοδίων φορέων και των πολιτικών που πολλά υπόσχονται προεκλογικά και ελάχιστα υλοποιούν. Ας ελπίσουμε πως τα επόμενα χρόνια οι κυβερνήσεις που έρχονται θα σκεφτούν σοβαρά το ζήτημα και δε θα μας αναγκάσουν να βαυκαλιζόμαστε με τη φιλολογική αντιμετώπιση ενός τόσο σοβαρού προβλήματος, προσμετρώντας κάθε φορά τις επιπτώσεις της ολιγωρίας ορισμένων απέναντι στη ζωή του ανθρώπου, αλλά και τις επιπτώσεις στην πολιτισμική εξέλιξη της κοινωνίας κατ' επέκταση.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο έφηβος Βουλευτής Νικόλαος Νικολαΐδης.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ (Νομός Ημαθίας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, συνάδελφοι έφηβοι Βουλευτές, θα ήθελα να πω πρώτα απ' όλα πως είναι μεγάλη τιμή για μένα που βρίσκομαι σήμερα σε αυτή τη θέση. Φοιτώ στο 1^ο Ενιαίο Λύκειο Νάουσας και το θέμα με το οποίο θα ήθελα να ασχοληθώ είναι η αντιμετώπιση των κωφαλάλων από τη σύγχρονη κοινωνία. Πρόκειται για ένα ζήτημα που με αφορά σε μεγάλο βαθμό, μιας και τυγχάνει να έχω ζήσει το μακροχρόνιο και γεμάτο εμπόδια αγώνα του κωφάλαλου θείου μου Ηλία για ομαλή ένταξη στην κοινωνία. Ο Ηλίας γεννήθηκε ένα καθ' όλα φυσιολογικό παιδί που σε ηλικία ενός έτους είχε ένα σοβαρό

ατύχημα που του προκάλεσε κώφωση και κατά συνέπεια του στέρησε το πολύτιμο δώρο του λόγου. Έπειτα από αλλεπάλληλες επισκέψεις σε ειδικούς γιατρούς, οι γονείς του αποφάσισαν να σταλεί εσώκλειστος σε ειδικό σχολείο στη Θεσσαλονίκη, όπου φοιτούσαν γενικά, παιδιά με ειδικές ανάγκες αλλά το πρόβλημα του καθενός απαιτούσε ειδική μεταχείριση. Ουσιαστικά, δηλαδή, ένα «φυσιολογικό» παιδί έπρεπε να προσαρμοστεί σε ένα περιβάλλον, μάλλον, ακατάλληλο για την ψυχοπνευματική του ανάπτυξη. Σε όλα αυτά ερχόταν να προστεθεί και η στέρηση της οικογενειακής στοργής και θαλπωρής, αφού γονείς και συγγενείς μετατράπηκαν σε επισκέπτες, που κάθε φορά έφευγαν, αφήνοντας πίσω τους ένα κενό στην παιδική του ψυχή, που ερχόταν να πληρώσει ένα απελπισμένο «γιατί;».

Μετά από 12 χρόνια, ο Ηλίας ολοκλήρωσε επιτυχώς τη φοίτησή του στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Οι συνεχείς κακουχίες που αντιμετώπισε επηρέασαν τη θέλησή του και τον ώθησαν να δώσει εξετάσεις και να εισαχθεί στη Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Η χλεύη και η άρνηση, όμως, των καθηγητών και συμμαθητών του να τον βοηθήσουν, δίνοντάς του σημειώσεις, αποτελούσαν ανασταλτικό παράγοντα στην προσπάθειά του να ανταπεξέλθει στις απαιτήσεις της σχολής. Ωστόσο, χάρη στην ανεξάντλητη υπομονή του κατάφερε τελικά να πάρει το πτυχίο του. Φυσικά τα προβλήματα δεν έσβησαν ούτε κατά την αναζήτηση μόνιμης απασχόλησης.

Αυτή περίπτωση είναι σε γενικές γραμμές η κατάσταση που καλούνται να αντιμετωπίσουν οι περισσότεροι κωφάλαλοι σήμερα, καθώς η κοινωνία παντελώς αντίθετη, κατά τα φαινόμενα, στην αρχή της διαφορετικότητας, συσπειρώνεται ισχυρά, θέτοντάς τους εκτός ορίων. Οι σύγχρονοι άνθρωποι επανειλημμένα αρνούνται και «αφορίζουν» τους κωφάλαλους, θέτοντας έτσι τροχοπέδη στη δημοκρατία που επαγγέλλονται οι σύγχρονες κοινωνίες. Ελάχιστοι είναι αυτοί που προσεγγίζουν τους κωφαλάλους, για να «ακούσουν» αυτά που έχουν να τους πουν, δίνοντας έτσι μια ευκαιρία στο διάλογο και την πολυφωνία.

Είναι, όμως, καιρός να δείξουμε πως πραγματικά ενδιαφερόμαστε για τους κωφάλαλους συνανθρώπους μας, πρέπει να καταλάβουμε ότι δεν έχουν ανάγκη τον οίκτο μας, αφού έχουν μάθει να επιβιώνουν, χωρίς τη βοήθειά μας στο αφιλόξενο κόσμο που εμείς έχουμε δημιουργήσει γι' αυτούς. Αυτό που χρειάζεται είναι η πολιτεία σε συνεργασία με τον λαό να προχωρήσει στη λήψη ουσιαστικών μέτρων για την αναχαίτιση του προβλήματος. Πρώτα απ' όλα η σωστή ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών γύρω από το ζήτημα αυτό κρίνεται ουσιώδης ούτως

ώστε να κατανοήσουμε σε βάθος την κατάσταση και να αλλάξουμε σταδιακά νοοτροπία. Σε αυτό το σημείο καταλυτικό ρόλο παίζει τόσο το σχολείο όσο και τα Μ.Μ.Ε., μιας και το πρώτο διαμορφώνει το ήθος κάθε γενιάς, ενώ τα ΜΜΕ έχουν τη δύναμη να περνούν διάφορα μηνύματα. Για παράδειγμα, κάθε δημόσιο σχολείο θα μπορούσε να διοργανώσει έστω και μία εκδρομή σε ένα εκπαιδευτήριο κωφάλαλων, ώστε να γνωρίσουν οι μαθητές ένα κομμάτι της καθημερινότητας αυτών των συνανθρώπων μας. Επιπλέον εξίσου σημαντική είναι η ίδρυση σχολείων ειδικά διαμορφωμένων για κωφάλαλα παιδιά με περιβάλλον φιλικό, που στόχο θα έχει να προσεγγίσει αυτά τα άτομα. Ευκαιρίες, βέβαια, θα πρέπει να δίνονται στους κωφάλαλους και στον τομέα της εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, ένα ποσοστό των θέσεων που προκηρύσσονται κάθε χρόνο στον δημόσιο τομέα θα μπορούσε να απευθύνεται σε άτομα σαν αυτούς, όπου και πάλι θα προσλαμβάνονται οι «αξιοκρατικά» ικανότεροι. Επιπροσθέτως, άλλο ένα «πρακτικό» μέτρο αποτελεί η καθιέρωση της αναμετάδοσης ολόκληρου του κεντρικού δελτίου ειδήσεων κάθε καναλιού και στη νοηματική την ώρα που αυτό προβάλλεται. Τέλος, θα ήθελα να τονίσω ιδιαίτερα άλλη μία κίνηση, η οποία θα συμβάλει ιδιαίτερα στην προσέγγιση των κωφάλαλων από τη σύγχρονη κοινωνία και είναι η ένταξη της νοηματικής γλώσσας και η εκμάθησή αυτής ως μαθήματος επιλογής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Ολοκληρώνοντας, θα έλεγα πως, αν πραγματικά θέλουμε να λεγόμαστε δημοκράτες, θα πρέπει να καταφέρουμε να ακούσουμε την απλή, πανανθρώπινη αλήθεια, που οι κωφάλαλοι θα ήθελαν να μας «φωνάξουν» αν μπορούσαν: *«είμαστε διαφορετικοί, αλλά είμαστε ίσοι»*.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Παρασκευή Στάση.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΣΤΑΣΗ (Νομός Αττικής): Αξιότιμη κυρία πρόεδρε, έφηβοι βουλευτές, με την ευκαιρία που μου δίνει ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων να εξωτερικεύσω κάποιες σκέψεις και προβληματισμούς μου, θα ήθελα να μιλήσω για τη νεολαία, τις σχέσεις, την επικοινωνία και τον τρόπο ζωής των νέων, όπως εγώ τον ζω και τον αντιλαμβάνομαι.

Στη σημερινή εποχή, η επικοινωνία ανάμεσα στους νέους έχει χάσει το χρώμα της. Είναι δυστυχώς φτωχή. Οι σημερινοί διάλογοι στέκονται στην επιφάνεια και δεν εμβαθύνουν, αλλά περιορίζονται στο «Γεια! Τι κάνεις; Καλά; Τι νέα; Χαθήκαμε! Όλα καλά!» . Μια παρόμοια κατάσταση συναντάμε και στο κλαμπ, με τη μόνη διαφορά ότι στα κλαμπ η επικοινωνία είναι νεκρή. Στριμωχνόμαστε όλοι σε μεγάλα σκοτεινά

δωμάτια με πολύχρωμα φώτα, ακούγοντας μια εκκωφαντική και μονότονη μουσική, η οποία σκοτώνει την παραμικρή προσπάθεια προσέγγισης του διπλανού, λαμβάνοντας έτσι το ρόλο δολοφόνου της επικοινωνίας. Και αναρωτιέμαι: Αν αυτό είναι το επίπεδο της επικοινωνίας σήμερα, πώς μπορεί να υπάρχει εξέλιξη, αφού η πορεία μας αποτελεί φαύλο κύκλο, που δεν οδηγεί πουθενά;

Από την άλλη, η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας που έθεσε βασιλιά της επικοινωνίας το κινητό τηλέφωνο, περιόρισε ακόμη περισσότερο τον ουσιώδη διάλογο και εισήγαγε ένα νέο τρόπο επικοινωνίας. Σύγχρονος τρόπος επικοινωνίας είναι η «αναπάντητη» που αντικατέστησε το καθημερινό «γεια», όπως επίσης και το SMS που φίμωσε το στόμα μας και κόλλησε το χέρι μας στο πληκτρολόγιο του κινητού. Οι νέοι σήμερα γνωρίζουν καλά δύο διαδρομές. Πρώτον, από το μενού στη δημιουργία μηνύματος, αποστολή και αναφορά ότι το μήνυμα εστάλη και δεύτερον, από το μενού στις αναπάντητες κλήσεις για αναζήτηση νέων αριθμών.

Αυτή είναι, λοιπόν, η μορφή του σύγχρονου κώδικα επικοινωνίας. Αυτός είναι ο σύγχρονος τρόπος ζωής, η σημερινή πραγματικότητα. Ωστόσο, αυτή η πραγματικότητα, όσο και αν φαίνεται ότι γελιοποιεί κατά κάποιον τρόπο τις σχέσεις των ανθρώπων, δεν είναι ένα κακό που πρέπει να ξορκίσουμε. Αν υπάρχει κάτι που πρέπει να ξορκίσουμε, είναι το γεγονός, ότι είμαστε παιδιά, που λειτουργούμε με διακοπτάκια. Μπαίνουμε στην τάξη και πατάμε το «ON». Αρχίζουμε και αραδιάζουμε ότι αποστηθίσαμε στο χθεσινό ξενύχτι. Ο λόγος μας πρέπει να είναι πλούσιος, ένα μείγμα εντυπωσιακών λέξεων και φράσεων, συνδυασμό που θα αποτελεί την τέλεια συνταγή για την ομιλία μας. Έτσι γινόμαστε τα διαβολάκια που ξεγελούν τον καθηγητή με μια εκφραστική τέχνη που λίγο-πολύ μοιάζει με την τέχνη της μαγειρικής. Βγαίνουμε από την τάξη και πατάμε το «OFF». Ξεγλιστρούμε από τη δαγκάνα που μας αναγκάζει να χρησιμοποιούμε ωραίες εκφράσεις και επιστρέφουμε στην απλή καθημερινή γλώσσα. Το ανοιγοκλείσιμο του διακόπτη ταυτίζεται με τη συνεχή ανάγκη προσωπικότητας. Και μέρος αυτής της διαδικασίας αποτελούν όλοι οι νέοι, παιδιά της ηλικίας μου και εγώ μαζί.

Και όσο σκέφτομαι και προβληματίζομαι για τα παραπάνω, συνειδητοποιώ πώς μεγάλη ευθύνη γι' αυτή την κατάσταση φέρουμε εμείς οι ίδιοι, ζώντας σε μια κοινωνία απρόσωπη, περιμένοντας να αντλήσουμε χαρά από μια επιτυχία στο ευρωπαϊκό πρωτάθλημα ποδοσφαίρου ή από την EUROVISION. Ήρθε, όμως, η στιγμή να αυτολογοκριθούμε και να αντιδράσουμε, να γκρεμίσουμε τα τείχη της

ανωνυμίας και να προσθέσουμε μερικές πινελιές χαράς στην άχρωμη ζωή μας. Στο χέρι μας είναι να τα καταφέρουμε.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Αθανάσιος Πιάχας.

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΑΧΑΣ (Νομός Λαρίσης): Αξιότιμη κυρία πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι θα σας μιλήσω σήμερα για τις οικογένειες με τρία παιδιά. Ένα θέμα μείζονος σημασίας. Σκοπός μου δεν είναι να αναλύσω λεπτομερώς όλες τις πτυχές του θέματος, αλλά μόνο να διατυπώσω σύντομα ερωτήματα προς την Πολιτεία, η εξέταση των οποίων καθιστά πολιτικά επιβεβλημένη την απόδοση της πολυτεκνίας και στις οικογένειες με τρία παιδιά από την Νέα Διακυβέρνηση.

Πρώτον, το οξύ δημογραφικό πρόβλημα της χώρας είναι πανθομολογούμενο και με πολύπλευρες αρνητικές επιπτώσεις. Η χώρα μας έχει γίνει μια χώρα γερόντων και η δημογραφική μας καχεξία λειτουργεί ως απασφαλισμένη χειροβομβίδα στα θεμέλια του ελληνικού έθνους με αρνητικά αποτελέσματα, τόσο στην ανάπτυξη, όσο στην άμυνα, στο ασφαλιστικό και γενικά σε όλες τις εκφάνσεις του νεοελληνικού βίου. Προφανώς, η τραγική αυτή δημογραφική κατάσταση στη χώρα μας επιτάσσει τη λήψη άμεσων μέτρων για την αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, προκειμένου να αποσοβηθεί η επερχόμενη πληθυσμιακή κατάρρευση του ελληνικού λαού. Συνεπώς, το ερώτημα που τίθεται, είναι το εξής: Πως μπορεί ο νέος Πρωθυπουργός να ευαγγελίζεται την ανόρθωση και την αναγέννηση της κοινωνίας μας, εάν δεν αντιμετωπίσει πρωτίστως το κυρίαρχο εθνικό πρόβλημα της γήρανσης και της επακόλουθης δραματικής μείωσης του ελληνικού λαού; Δεύτερον, είναι γνωστό ότι στις 17.12.2002 η Νέα Δημοκρατία (ως αξιωματική αντιπολίτευση τότε) κατέθεσε μια ριζοσπαστική πρόταση νόμου, το πρώτο άρθρο της οποίας προέβλεπε την απονομή του προνομίου της πολυτεκνίας στις οικογένειες με τρία παιδιά. Συνεπώς, το ερώτημα τίθεται κατά τρόπο εύλογο: γιατί δεν επαναφέρει ο Πρωθυπουργός άμεσα, ως υπεύθυνος κυβερνήτης πια, την πρόταση νόμου που είχε καταθέσει και υποστηρίξει το κόμμα σας από τα έδρανα της αξιωματικής αντιπολίτευσης; Τρίτον, οι προεκλογικές δεσμεύσεις και υποσχέσεις της Νέας Δημοκρατίας είναι ακόμη νωπές και ζωντανές στο μυαλό των ψηφοφόρων. Όλοι είμαστε μάρτυρες των σφραγίδων που από τηλεοράσεως ετίθεντο επί των δεσμεύσεων της Νέας Δημοκρατίας για την αναγνώριση της πολυτεκνίας στις οικογένειες με τρία παιδιά.

Έτσι, κυρία Πρόεδρε, το ερώτημα τίθεται πάλι κατά τρόπο αμείλικτο: Είναι δυνατόν ο κύριος Πρωθυπουργός να αθετήσει τις υποσχέσεις του έναντι των 140.000

οικογενειών, με τρία ανήλικα παιδιά μέσα στις οποίες εντάσσεται και η δική μου, που πίστεψαν τις εξαγγελίες του; Αλήθεια, πως είναι δυνατόν μια κυβέρνηση να συνεγείρει τις ανανεωτικές κοινωνικές δυνάμεις, εάν η ίδια με την πρακτική της χάσει κάθε ίχνος φερεγγυότητας και αξιοπιστίας; Φυσικά, τα προεκταθέντα ερωτήματα περιμένουν την απάντησή τους από τον κύριο Πρωθυπουργό. Μόνο που η απάντηση αυτή, για να έχει βαρύτητα και δύναμη ηθικής επιβολής, θα πρέπει να δοθεί άμεσα μέσα στην ίδια τη Βουλή και μάλιστα, σε σύντομο χρονικό ορίζοντα, για να πάψει να πλανάται μια ατμόσφαιρα ιδιάζουσας ομηρίας πάνω από αυτές τις οικογένειες.

Πιστεύουμε ακράδαντα, ότι ο κ. Πρωθυπουργός, έχει την τόλμη να συνδέσει το όνομά σας με μια ρωμαλέα δημογραφική πολιτική που θα ανακόψει την πληθυσμιακή συρρίκνωση της Ελλάδας και θα αναζωογονήσει το θεσμό της οικογένειας, γιατί τα παιδιά αποτελούν το μέλλον της Ελλάδας.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Με τον έφηβο Βουλευτή Αθανάσιο Πιάχα κλείνει ο κύκλος των ομιλητών που έχουν εγγραφεί για να μιλήσουν σήμερα. Θα πρέπει να σας αναφέρω, ότι πράγματι είμαι εντυπωσιασμένη από τις ομιλίες σας. Ήταν εντυπωσιακή η συμμετοχή σας και ακούσαμε εξαιρετικές προσεγγίσεις σε ποικίλα θέματα κοινωνικά της εποχής μας. Στα αλήθεια, αισθάνομαι ότι δεχόμαστε πολύ πλούσια ερεθίσματα και οφείλουμε να τα λάβουμε υπόψη μας.

Ήδη, για αύριο έχουν ζητήσει το λόγο και άλλοι έφηβοι βουλευτές. Σήμερα, μαζί με τον εισηγητή έχουν μιλήσει 33 έφηβοι βουλευτές. Πέραν όσων έχουν εγγραφεί ή θα γραφτούν αύριο, ζήτησαν να πάρουν το λόγο ξανά όσοι επιθυμούν να δευτερολογήσουν. Ίσως, τα θέματα που ακούστηκαν σήμερα, να ήταν ερεθίσματα για σας και να σας γέννησαν την επιθυμία, να πάρετε το λόγο και να τοποθετηθείτε εκ νέου. Θα έχετε αύριο αυτή την ευκαιρία.

Μετά θα περάσουμε σε ψηφοφορίες επί της αρχής και επί των προτάσεων. Επίσης, θα γίνει η εκλογή των τριών εφήβων βουλευτών που θα σας μιλήσουν στην Ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων.

Στη συνέχεια και περί ώρα 20.00', λύθηκε η συνεδρίαση.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (Β΄ ΤΜΗΜΑ)

Π Ρ Α Κ Τ Ι Κ Ο

Στην Αθήνα σήμερα, 4 Σεπτεμβρίου 2005, ημέρα Κυριακή και ώρα 08.55' στην Αίθουσα 150 του Μεγάρου της Βουλής συνεδρίασε η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (Β΄ Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων, υπό την προεδρία της Βουλευτού Ροδόπης, κυρίας Χρυσάνθης Μανωλιά, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση των θεμάτων: «Δημογραφικό – Υπογεννητικότητα, Ρατσισμός, Αθλητισμός – Ολυμπιακοί Αγώνες, Υγεία – Νοσοκομεία – Ε.Σ.Υ., Κοινωνική Πρόνοια – Ασφάλιση, Βία και Εγκληματικότητα – Κακοποίηση Γυναικών, Ναρκωτικά, Οικογένεια – Ανθρώπινες Σχέσεις, Σωματική και Ψυχική Υγεία, Κάπνισμα – Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές – Τροχαία Ατυχήματα, Σκέψεις – Προβληματισμοί Εφήβων, Ευθανασία, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, Τρίτη Ηλικία – Αυτοκτονίες – Υιοθεσία – Ομοφυλοφιλία», που περιλαμβάνονται στη Σύνθεση Κειμένων των μαθητών της Β΄ Τάξης των Λυκείων (Ενιαίων, Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Εσπερινών, Ειδικών, Μουσικών και Γυμνασίων με λυκειακές τάξεις) της Ελλάδας, της Κύπρου και της αντίστοιχης τάξης των Ελληνικών Σχολείων του Εξωτερικού και των μαθητών της τελευταίας τάξης του Α΄ Κύκλου των Τ.Ε.Ε. (Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Απογευματινών, Εσπερινών, Ειδικών) της Ελλάδας, καθώς και της Β΄ Τάξης των Τεχνικών Σχολών της Κύπρου, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα "Βουλή των Εφήβων", Ι΄ Σύνοδος 2004 – 2005. (2^η συνεδρίαση)

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Μανέ Γεωργία (Ν. Χαλκιδικής), Μαστροκώστα Δέσποινα Μαρία (Β΄ Αθήνας), Μιχαήλ Αναστασία (Κύπρος), Μιχαηλίδου Σοφία (Ν. Ξάνθης), Μιχελάκη Έλλη (Ν. Ηρακλείου), Μπαλιάν Φωτεινή (Ν. Έβρου), Μπερέτη Γαρυφαλλιά (Ν. Ευβοίας), Μπίκου Ελένη (Α΄ Θεσ/νίκης), Μπινιάρη Ελένη (Ν. Βοιωτίας), Μπινιέρη Γεωργία (Ν. Αχαΐας), Μπουργιέζη Ιφιγένεια (Ν. Ζακύνθου), Μυτάκης Κώστας (Β΄ Αθήνας), Νικολαΐδης Νικόλαος (Ν. Ημαθίας), Ντιρογιάννη Μαγδαληνή (Ν. Τρικάλων), Ντούνη Αγλαΐα (Κογκό), Παλαιολόγου Χριστίνα (Ν. Βοιωτίας), Παναγιώτου Ασπασία (Κύπρος), Παπαβαρνάβας Χριστόδουλος (Κύπρος), Παπαδοπούλου Αθηνά (Ν. Δράμας), Παπαθανασίου Αθανασία (Ν. Σερρών), Παχουλή Λαμπριανή (Αιθιοπία), Πιάχας Αθανάσιος (Ν. Λάρισας), Ποδάρα Ευαγγελία (ΗΠΑ), Πουλιτσίδου Μαρία (Ν. Σερρών), Πούλου

Θεοδώρα (Επικρατείας), Ρετζέκα Μαρία (Ν. Λακωνίας), Ρετσινά Κωνσταντίνα (Β' Αθήνας), Ρηγοπούλου Σοφία (Ν. Αχαΐας), Σγουράκη Μαρία (Ν. Ηρακλείου), Σιδέρη Αναστασία (Α' Πειραιά), Σμάνη Ιωάννα (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Στάση Παρασκευή (Ν. Αττικής), Σταυροπούλου Κωνσταντίνα (Β' Αθήνας), Στογιάννη Κωνσταντίνα (Ν. Λάρισας), Σχοινά Αγγελική (Ν. Αχαΐας), Σωτηροπούλου Γεωργία (Ν. Βοιωτίας), Ταράνη Ευαγγελία (Ν. Χίου), Τατιόγλου Ελισάβετ (Β' Αθήνας), Τόλιας Χρυσοβαλάντης (Β' Αθήνας), Τράκας Χρήστος (Επικρατείας), Τριανταφυλλίδης Ιωάννης (Ν. Κιλκίς), Τσακιρίδου Μελπομένη (Ν. Πέλλας), Τσιούμα Αικατερίνη (Ν. Ευρυτανίας), Τσιτσιριδάκης Εμμανουήλ (Ν. Χανίων), Τσολάκης Ιωάννης (Α' Αθήνας), Φούντα Βασιλική (Ν. Αττικής), Χατζηπαναγή Αφροδίτη (Κύπρος), Χριστακόπουλος Γεώργιος (Ν. Ηλείας) και Χρυσόγελος Νικόλαος (Ν. Αττικής).

Επίσης, στη συνεδρίαση παρέστη ο Πρόεδρος του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κ. Ιάκωβος Καμπανέλλης και το μέλος αυτής κ. Χαράλαμπος Μελισσάρης, φιλόλογος καθώς και οι κυρίες Ελένη Εμπορίδου και Φωτεινή Ανέστη για να παρουσιάσουν στη νοηματική γλώσσα τη συνεδρίαση.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Αρχίζει η 2^η συνεδρίαση και συνεχίζουμε τις ομιλίες από τον κατάλογο των ομιλητών.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Αγγαΐα Ντούνη.

ΑΓΓΑΪΑ ΝΤΟΥΝΗ (Κογκό): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, έφηβοι βουλευτές, ας μου επιτραπεί να κάνω μία σύντομη αναφορά σε μία τόσο σημαντική και ιδιαίτερη ύπαρξη, τη γυναίκα. Για μεγάλο χρονικό διάστημα η γυναίκα ήταν θύμα διακρίσεων από τους άντρες, όπως ακριβώς υπήρχαν διακρίσεις μεταξύ λαών και φυλών. Η γυναίκα θεωρούνταν κατώτερη απ' τους άντρες, όπως δηλαδή θεωρούνταν οι σκλάβοι από τα αφεντικά τους. Η αρχή του τέλους αυτής της δύσκολης κατάστασης για τη γυναίκα είναι ο περασμένος αιώνας. Με αφορμή τους δύο παγκοσμίους πολέμους είδαμε γυναίκες να καλύπτουν αντρικές θέσεις, τόσο στο στρατό όσο και στο χώρο εργασίας τους, γιατί υπήρχε απώλεια αντρών, καταφέροντας να πετύχουν το ίδιο αποτέλεσμα μ' αυτούς. Η ανθρωπότητα ξαφνικά κατάλαβε πως οι άντρες έχουν ανάγκη τη γυναίκα και εκτός κουζίνας. Αρχίζουν να αναγνωρίζουν στη γυναίκα παρόμοια δικαιώματα με τα δικά τους, δικαίωμα στην εκπαίδευση, δικαίωμα στην άσκηση επαγγέλματος και κυρίως δικαίωμα ψήφου. Παράλληλα, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό, όπου ζω, μια πρώην Βελγική αποικία στο κέντρο της Αφρικανικής Ηπείρου γνώρισε δύο είδη ανεξαρτήσεων ταυτόχρονα, αυτή του λαού και της γυναίκας.

Διαφοροποιούμενη από την Ευρώπη, η Αφρική αποτελείται από μεσογειακές χώρες, όπως η Αίγυπτος, η Λιβύη, η Αλγερία, το Μαρόκο, χώρες μουσουλμανικές, οι οποίες κατακρίνουν και αντιστέκονται στην ιδέα της ανεξάρτητης γυναίκας. Η Αφρική, όμως, δεν περιορίζεται μόνο σ' αυτές τις χώρες. Στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κογκό η γυναίκα ασχολείται με τις καλλιέργειες, τη φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών. Οι άντρες ασχολούνται με δυσκολότερες εργασίες. Οι διαφορές μεταξύ αντρών και γυναικών, μη ριζωμένες στη θρησκεία και στα ήθη τους, δεν ήταν δύσκολο να εξαλειφθούν από τον πολιτισμό τους. Έτσι, όταν οι σύγχρονοι νόμοι δηλώνουν την ανεξαρτησία της γυναίκας, οι Κογκολέζοι τους δέχτηκαν δίχως εξεγέρσεις και προβληματισμούς, με αποτέλεσμα οι γυναίκες να είναι καλοδεχούμενες στα σχολεία, στη δουλειά και στην καθημερινότητα των αντρών.

Τέλος, πολλές είναι οι προσπάθειες που πρέπει να γίνουν για την ολοκληρωτική ανάπτυξη του Κογκό, γιατί γνώρισε πολλές δυσκολίες, αν και η ζωή εκεί δεν είναι εύκολη. Ένα πράγμα είναι σίγουρο: Οι Κογκολέζοι αποδέχονται την ανεξάρτητη γυναίκα. Μάλιστα, στο Κοινοβούλιο του Κογκό και στις δημόσιες εταιρείες παραχωρούνται θέσεις για τις γυναίκες. Ας προσπαθήσουμε λοιπόν και εμείς, σαν πολύ πιο ανεπτυγμένη χώρα και εκπροσωπώντας την καινούργια γενιά, να εξαλείψουμε κάθε είδους διακρίσεις από την καθημερινότητά μας έτσι ώστε να μπορέσουμε να συμβάλουμε στην αρμονική και ομαλή ανάπτυξη της κοινωνίας μας.

Είναι τιμή μου που μου αφιερώσατε λίγο από το χρόνο σας γι' αυτήν την σύντομη αναφορά στις γυναίκες και σε ένα μέρος της Αφρικής, όπου η ανεξαρτησία αυτού του ευαίσθητου και τρυφερού πλάσματος έγινε δίχως φόβο ανισορρόπησης της κοινωνίας.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Λαμπριανή Παχουλή.

ΛΑΜΠΡΙΑΝΗ ΠΑΧΟΥΛΗ (Αιθιοπία): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, ευχαριστώ για την ευκαιρία που μου δώσατε να βρίσκομαι στη Βουλή των Εφήβων. Εγώ θα μιλήσω γενικά, για τα προβλήματα του κόσμου, επειδή υπάρχουν Έλληνες σε όλο τον κόσμο, όπως εμείς που ζούμε στην Αιθιοπία. Τα προβλήματα του κόσμου είναι πολλά, μερικά απ' αυτά είναι η διάλυση της οικογένειας, ο ρατσισμός, τα ναρκωτικά και η ανεργία.

Με τη διάλυση της οικογένειας πολλά παιδιά είναι δυστυχισμένα, εξαιτίας της διάλυσης του πιο γερού θεσμού, σε ποσοστό 30% περίπου στο σύνολο των γάμων. Πολλά παιδιά θεωρούν αξεπέραστα τα προβλήματα που προκύπτουν από τη διάλυση της οικογένειας τους, όπως τα οικονομικά, τα κοινωνικά και τα ψυχολογικά. Κάποιοι νέοι τα ξεπερνούν, υπερβάλλοντας τον εαυτό τους και άλλοι καταποντίζονται και

κολυμπούν μια ζωή μέσα σε προβλήματα και στη μίζερη ζωή. Τα παιδιά και οι νέοι, που δεν έχουν και τους δύο γονείς, χρειάζονται στήριξη για να μην πελαγοδρομούν στη δύσκολη και πολλές φορές πικρή και άκαρδη κοινωνία. Η ενημέρωση των γονέων και των υποψήφιων γονέων για τη σοβαρότητα της οικογενειακής ζωής θα αποτρέψει τη συνεχή διάλυσή της.

Ρατσισμός. Δυστυχώς δε λείπει από όλους τους λαούς της γης. Για παράδειγμα στη Σουηδία, κάθε μη Σουηδό τον αποκαλούν «μαυροκέφαλο». Στην Ελλάδα, επίσης, δε λείπουν τα κρούσματα ρατσισμού από κάποια άτομα που έχουν ξеноφοβία, επειδή οι ξένοι αύξησαν την εγκληματικότητα, πήραν φτηνά πολλές θέσεις εργασίας και η ζωή έγινε πιο απαιτητική μπροστά στους αγνώστους που εισέβαλλαν νομίμως ή παρανόμως.

Βέβαια, ο ελληνικός λαός φημίζεται για την φιλοξενία του, κι αν κάποιοι αντέδρασαν άσχημα στην αρχή τώρα νιώθουν πιο συμφιλιωμένοι με την ιδέα της συνύπαρξής τους με τους ξένους, μια και ποικίλες ράτσες από όλη τη γη κατοικούν στην Ελλάδα.

Οι άνθρωποι μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο για να επιβιώσουν έχουν να παλέψουν, να χτίσουν, να οικοδομήσουν, να ορθοποδήσουν οικονομικά και ψυχολογικά. Άλλαξε η κοινωνία, που αν και γεμάτη προβλήματα έχει κάποια οικονομική άνοδο, με συνέπεια το χρήμα να βρίσκεται ευκολότερα, έστω και ανέντιμα κάποιες φορές. Έτσι, νέοι που δεν έχει νόημα η ζωή τους καταφεύγουν στα ναρκωτικά, πιστεύοντας ότι έτσι θα αποκτήσει νόημα, άλλοι για να λύσουν τα προβλήματά τους, άλλοι από περιέργεια και ανάγκη ένταξης σε μια παρέα γιατί φοβούνται τη μοναξιά. Αν βρουν οι νέοι το νόημα της ζωής, της χαράς, της δημιουργίας, τότε θα φύγουν από τη «σκύλα και τη Χάρυβδη» των ναρκωτικών.

Η ανεργία είναι ένα από τα μεγάλα προβλήματα των νέων που μαστίζει την Ελλάδα, την Αιθιοπία και όλο τον κόσμο. Οι μηχανές αντικατέστησαν τα εργατικά χέρια και οι νέοι ζητούν εργασία για να ζήσουν, να δημιουργήσουν και να μπορέσουν να κάνουν όνειρα για το μέλλον τους. Κανένας νέος χωρίς εργασία δεν μπορεί να ζήσει, να ονειρευτεί και να δημιουργήσει οικογένεια. Το να βρεις δουλειά είναι πολύ δύσκολο και οι απαιτήσεις είναι όλο και πιο πολλές. Ζητούν πτυχία, μεταπτυχιακά, ξένες γλώσσες, προϋπηρεσία και τόσα άλλα. Η γρήγορη συνταξιοδότηση και η μερική απασχόληση της εργασίας θα δώσουν θέσεις εργασίας σε χιλιάδες νέους. Εμείς οι Έλληνες του εξωτερικού δεν μπορούμε να βρούμε δουλειά εκεί όπου κατοικούμε, γι΄

αυτό πρέπει, μετά το σχολείο, να μας βοηθήσουν να δημιουργήσουμε όλοι οι Έλληνες του κόσμου τη μεγάλη Ελλάδα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Σιδέρη Αναστασία.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΣΙΔΕΡΗ (Α΄ Πειραιά): Το καλοκαίρι του 2004, ήταν μια περίοδος θριάμβου για τον ελληνικό αθλητισμό. Λίγο πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες στη χώρα μας, οι οποίοι επέστρεψαν στην πατρίδα τους, ύστερα από 108 χρόνια, ένα άλλο σπουδαίο γεγονός γέμισε με υπερηφάνεια όλους τους Έλληνες. Ήταν η κατάκτηση του Ευρωπαϊκού κυπέλου από την Εθνική Ελλάδος.

Εκείνη την περίοδο ήμουν εκτός Αθηνών και παρακολουθούσα τους αγώνες και τους πανηγυρισμούς των φιλάθλων από τα ΜΜΕ. Βλέποντας τους Έλληνες να πανηγυρίζουν εντός και εκτός αγωνιστικών χώρων, δε δίστασα να εκφράσω το παράπονο μου που βρισκόμουν μακριά τους. Το όνειρό μου, να παραβρεθώ σε αγώνα της Εθνικής Ελλάδος, πραγματοποιήθηκε φέτος, πρώτα στον αγώνα Ελλάδας – Δανίας και μετά στον αγώνα Ελλάδας – Αλβανίας. Το κλίμα στον πρώτο αγώνα ήταν ευχάριστο και φιλικό. Έφυγα κατενθουσιασμένη, υποσχόμενη ότι θα παραβρεθώ και στους επόμενους αγώνες. Η δεύτερη μου επίσκεψη στο γήπεδο με απογοήτευσε. Το κλίμα στις εξέδρες ήταν τεταμένο και υπήρχε έντονο αίσθημα μίσους και απέχθειας απέναντι στην Αλβανία. Το σύγχρονο φαινόμενο, του λεγόμενου φανατισμού των γηπέδων ή αλλιώς χουλιγκανισμού, έκανε και πάλι την εμφάνισή του. Γιουχάισμα του εθνικού ύμνου της Αλβανίας και αποδοκιμασίες ήταν οι κύριες εκφράσεις. Εκτός γηπέδου, και γενικότερα στους δρόμους, εκφράστηκε με τη μορφή βίας, καταστροφικότητας και επιθέσεων. Φλόγες φωτιάς έβγαιναν μέσα από τους κάδους απορριμμάτων, αυτοκίνητα και καταστήματα λεηλατήθηκαν. Ακόμη, άνθρωποι πληγώθηκαν και εκτέθηκαν σε κίνδυνο, λόγω των άγριων διαθέσεων Ελλήνων και Αλβανών χουλιγκαν. Κάνουν, επομένως, πιο συχνή την παρουσία τους φαινόμενα, τα οποία στη σύγχρονη πραγματικότητα των πολιτισμένων κοινωνιών έπρεπε να αποτρέπονται και να εξαλείφονται.

Ο φανατισμός των γηπέδων, που αποτελεί μια μορφή αντίδρασης των νέων, παίρνει διαστάσεις κοινωνικής μάστιγας. Κρούσματα φανατισμού δεν παρατηρούνται μόνο στους αγώνες εθνικών ομάδων, αλλά και σε αγώνες τοπικών. Άτομα νεαρής ηλικίας γεμάτα πάθος και ενέργεια προβαίνουν σε ακραίες αντιδράσεις χωρίς να σκέφτονται τις συνέπειες, συνέπειες υλικές και ηθικοπνευματικές, που αφορούν το άτομο και την κοινωνία.

Ο φανατισμός αποπροσανατολίζει τους νέους και τους στρέφει προς ένα συγκεκριμένο τρόπο σκέψης και πράξης, που όμως δεν εγκρίνεται από τη λογική. Είναι ένα φαινόμενο που δεν πρέπει να εγκρίνουμε, αλλά να το καταπολεμούμε. Οφείλουμε εμείς οι νέοι να ζητήσουμε σε βάθος τα αίτια αυτού του φαινομένου και να προτείνουμε λύσεις για την αντιμετώπιση του. Όπως γνωρίζουμε τα άτομα νεαρής ηλικίας κρύβουν υψηλά ποσοστά ενέργειας, τα οποία έχουν την ανάγκη να διοχετεύουν σε δημιουργικές δραστηριότητες. Σε αυτήν την επιδίωξη τους, πέφτουν με φόρα πάνω στο τοίχος της ανεργίας, το οποίο καθημερινά ορθώνεται όλο και πιο επιβλητικό, λόγω της γρήγορης εξέλιξης των τεχνολογικών μέσων. Βλέποντας όλες τις προσπάθειες τους να πέφτουν στο κενό, χάνουν τα ενδιαφέροντα τους, περιθωριοποιούνται, ένα αίσθημα φόβου και μοναξιάς τους κατακλύζει και προσπαθώντας να ξεφύγουν από αυτό το αδιέξοδο, βρίσκουν λάθος διεξόδους. Αναζητούν θαλπωρή σε ομάδες φανατισμένες και σε συμμορίες, που προβάλλουν σαν κύρια αξία τη βία.

Η ανεργία, λοιπόν, αποτελεί μεγάλη αιτία εξαγρίωσης. Στην εξαγρίωση των ηθών οδηγεί και ο θεσμός της οικογένειας. Όπως ακούμε συχνά, περνάει κρίση στις μέρες μας. Οι γονείς αδυνατούν να προσφέρουν γνώσεις και αξίες, να τα προσανατολίσουν και να τους συμπαρασταθούν στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Αιτία, όμως, της καλλιέργειας του χουλιγκανισμού είναι και η απαράδεκτη λειτουργία των Μ.Μ.Ε.. Με ποιους τρόπους θα μπορούσαμε να αντιμετωπίσουμε αυτό το φαινόμενο;

Πρώτα οι ίδιοι οι νέοι θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν την κατάσταση και να προσπαθήσουν να απομακρύνουν τον φανατισμό από το γήπεδο. Αυτό θα επιτευχθεί με τη βοήθεια της οικογένειας, της πολιτείας και του σχολείου. Η οικογένεια πρέπει να επαναπροσδιορίσει τους τρόπους της και να φροντίσει τα νεαρά μέλη. Κύριος στόχος θα πρέπει να είναι η διάπλαση των νέων ατόμων. Να προβάλει σωστά πρότυπα, καθώς και σωστό τρόπο σκέψης. Ανάλογη είναι και η λειτουργία του σχολείου, που πρέπει να αναλαμβάνει το σωστό προσανατολισμό και τη σωστή καθοδήγηση τους. Σωστοί καθηγητές και σωστό εκπαιδευτικό σύστημα θα βοηθήσουν το δύσκολο έργο του σχολείου. Το κράτος θα πρέπει να παρέχει περισσότερες θέσεις εργασίας στους νέους και να ιδρύσει κέντρα αναψυχής.

Τα Μ.Μ.Ε. καλό θα ήταν να επιλέγουν ταινίες ψυχαγωγικές και επιμορφωτικές, που δεν προβάλλουν τη βία και οι δημοσιογράφοι να μην οδηγούνται σε ακρότητες παραβαίνοντας τον κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας. Παρόλα

αυτά οι προτάσεις είναι τοπικές, γιατί η τηλεόραση δεν θα πάψει να καθοδηγείται από τα συμφέροντα των ισχυρών και να προβάλει ό,τι αυτοί υποδεικνύουν.

Καταλήγουμε στο συμπέρασμα, ότι υπάρχουν πολλοί τρόποι αντιμετώπισης της ραγδαίας αύξησης του χουλιγκανισμού. Όλοι πρέπει να βοηθήσουμε στη δημιουργία ενός αύριου, χωρίς βία και μίσος.

Ευχαριστώ.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Ντιρογιάννη Μαγδαληνή.

ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ ΝΤΙΡΟΓΙΑΝΝΗ (Νομός Τρικάλων): Κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, με το πέρασμα των χρόνων η κοινωνία μας εξελίσσεται και παράλληλα απαιτείται να εξελίσσονται και οι νόμοι της. Οι νόμοι της κοινωνίας πρέπει να εναρμονίζονται με τις σύγχρονες απαιτήσεις, έτσι ώστε να αποφευχθεί η διαφθορά, η παρακμή και η παρανομία από την πλευρά των πολιτών της. Γινόμαστε συχνά μάρτυρες γεγονότων, σύμφωνα με τα οποία συγγενείς και γιατροί, βαριά νοσούντων χωρίς ελπίδα θεραπείας, να εκλιπαρούν για τερματισμό των δεινών τους, προχωρώντας πέρα από το νόμο. Ο λόγος υπέρ της ευθανασίας.

Από τα Μ.Μ.Ε. ξεχώρισε η υπόθεση μιας γυναίκας από την Αμερική, η οποία βρισκόταν σε κώμα επί 15 ολόκληρα χρόνια. Η υπόθεση της δίχασε ολόκληρη την Αμερική. Προκάλεσε διαμάχες μεταξύ των χριστιανών και των υποστηρικτών του δικαιώματος στο θάνατο. Παρακολουθώντας την εικόνα της μέσα από το γυαλί, την εικόνα μιας γυναίκας σε απελπιστική κατάσταση και αναλογιζόμενη ότι αυτή η κατάσταση διαρκεί 15 ολόκληρα χρόνια, σίγουρα δημιουργούνται ποικίλα συναισθήματα μέσα μας. Παραμένουμε παθητικοί δέκτες του δράματος αυτού του ανθρώπου. Του ανθρώπου που είναι ανίκανος να γευτεί τις λύπες, τις χαρές της ζωής, παρά μονάχα βρίσκεται εγκλωβισμένος ζώντας σε βιολογικό επίπεδο, βιώνοντας μια κατάσταση που οδηγεί μόνο σε αδιέξοδο. Σκεφτήκατε ποτέ αν υπάρχει έξοδος; Αν ναι, ίσως αυτή να είναι η ευθανασία.

Η ευθανασία είναι ο γρήγορος και ο ανώδυνος θάνατος, σε άτομα που πάσχουν από μία ασθένεια που τους ταλαιπωρεί και υποφέρουν. Το ζήτημα της ευθανασίας μπορεί να συμπεριληφθεί όχι μόνο στον επιστημονικό, αλλά και στον ηθικό και θρησκευτικό τομέα, καθώς αποτελεί ένα ευαίσθητο θέμα, το οποίο εγείρει τα πιο βαθιά βιοηθικά και δεοντολογικά ερωτήματα, με κυριάρχο το εξής. Αναλαμβάνουμε την ευθύνη να αφαιρέσουμε τη ζωή ενός ανθρώπου, με σκοπό να έχει ένα αξιοπρεπές τέλος; Οι απαντήσεις ποικίλουν, γεγονός που φανερώνει ότι η

ευθανασία αποτελεί ένα αμφιλεγόμενο θέμα που αναδύεται στην επικαιρότητα και προκαλεί έντονες αντιπαραθέσεις. Η ευθανασία δεν αποτελεί ένα σύγχρονο φαινόμενο, αλλά έχει τις ρίζες του στο παρελθόν. Η ευθανασία στην Αρχαία Ελλάδα ήταν ίσως και επιβεβλημένη για λόγους ευγονίας.

Πολλοί αρχαίοι φιλόσοφοι, όπως ο Πλάτων, αλλά και αρκετοί σύγχρονοι, εξυμνούν τον ανθρωπιστικό ρόλο της σε περιπτώσεις ασθενών που υποφέρουν από ανίατες αρρώστιες. Στο μεσαίωνα η ευθανασία ήταν απαγορευμένη, λόγω θρησκευτικών πεποιθήσεων. Ειδικότερα λόγω επικράτησης της χριστιανικής θρησκείας, σύμφωνα με την οποία μόνο ο Θεός μπορεί να αφαιρέσει τη ζωή. Πράγμα που πιστεύουμε και σήμερα ως ελληνικό ορθόδοξο κράτος. Έτσι δεν υπάρχει νομοσχέδιο που να επιτρέπει την ευθανασία και όποιος προέβη σε ανάλογη ενέργεια, κατηγορείται για ανθρωποκτονία.

Ένας στους τρεις γιατρούς δηλώνουν πως υπέβαλαν ασθενείς τους σε ευθανασία, ύστερα από αίτημα των ίδιων των ασθενών ή του συγγενικού τους περιβάλλοντος. Ας προσεγγίσουμε το θέμα της ευθανασίας, όχι από την οπτική γωνία της επιστήμης και της θρησκείας, αλλά από την οπτική γωνία ενός εφήβου. Ο έφηβος ζει έντονα τη κάθε στιγμή της ζωής του, βιώνει τη χαρά και την ευτυχία, πλημμυρίζεται από στόχους και όνειρα, ταυτόχρονα, όμως, συνειδητοποιεί και την ματαιότητα της ζωής, όταν ο άνθρωπος στερείται όλα αυτά τα αγαθά.

Ζούμε σε μία δημοκρατική κοινωνία, όπου κυριαρχεί η ελευθερία των απόψεων και όπου ο σεβασμός προς τα δικαιώματα των ανθρώπων αποτελεί υπέρτατο αγαθό. Ποιος μπορεί να στερήσει από τα άτομα, τα οποία πάσχουν από μία ανίατη ασθένεια, για την οποία δεν υπάρχει θεραπευτική ελπίδα, το δικαίωμα να τερματίσουν τη ζωή τους, εφόσον τα ίδια το επιθυμούν; Απλά, φέρτε στον νου σας ένα άτομο που είναι καταδικασμένο σε μία ανίατη ασθένεια, η οποία του στερεί όλες τις δραστηριότητες που κάθε άλλο υγιές άτομο μπορεί να κάνει. Για το άτομο αυτό έχει σβήσει κάθε ελπίδα σωτηρίας. Η ζωή τρέχει, αλλά αυτός είναι ανήμπορος να τη φτάσει και έτσι αυτή τον προσπερνά. Ο άνθρωπος αυτός υποφέρει και πονά. Το μόνο που προσμένει είναι η λύτρωση των δεινών του, η οποία θα επέλθει μονάχα με την ευθανασία.

Η ευθανασία όχι μόνο δεν είναι δολοφονία, όπως πολλοί πιστεύουν, αλλά είναι ένδειξη ανθρωπιάς και κατανόησης απέναντι στον ανθρώπινο πόνο. Έγκλημα είναι η αδιαφορία μας μπροστά στο δράμα αυτών των ανθρώπων και η αδυναμία μας να κατανοήσουμε την επιθυμία τους για λύτρωση, διότι, όπως κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα στη ζωή, έτσι έχει και στο θάνατο και σε ένα αξιοπρεπές τέλος.

Πιστεύω πως πρέπει να αποδεσμευτούμε από τις παρωχημένες αντιλήψεις και να αγωνιστούμε για την κατάκτηση όλων των δικαιωμάτων μας, διότι η ζωή μας ανήκει. Πρέπει να επανακτήσουμε τον έλεγχο της και όχι να δεχόμαστε παθητικά απόψεις, με τις οποίες μας έχουν γαλουχήσει. Υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών, θεωρώ ότι είναι χρέος του ελληνικού κράτους να θεσπίσει νομοσχέδιο, ώστε να επιτρέπεται η ευθανασία, όταν είναι επιθυμία του ανθρώπου. Η κοινωνία εξελίσσεται και οι νόμοι της πρέπει να προσαρμοστούν στις εκάστοτε συνθήκες της, ώστε να επέλθει η άνθιση και η ευημερία.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Ευαγγελία Ποδάρα.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΠΟΔΑΡΑ (ΗΠΑ): Θα σας μιλήσω για το φαινόμενο των αστέγων ανθρώπων. Φέτος το καλοκαίρι πήγα για 2 μήνες στο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ, για να παρακολουθήσω δύο μαθήματα. Ένα από αυτά ήταν η δημοσιογραφία και χρειάστηκε να γράψω ένα άρθρο, για κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Βοστώνη. Από την πρώτη στιγμή ήταν φανερό για ποιο θέμα θα έγραφα. Κάθε μέρα έβλεπα τα θλιμμένα πρόσωπα των αστέγων που ζητούσαν βοήθεια, κατανόηση και συμπάρασταση από τους συνανθρώπους τους. Την ίδια στιγμή έβλεπα να τους ανταποκρίνονται με ψυχρή αδιαφορία και πολλές φορές με φανερή κακία. Αναρωτιόμουν πώς γινόταν δίπλα στο πανεπιστήμιο, από το οποίο αποφοιτούν οι Βουλευτές, οι Πρόεδροι, οι Δικηγόροι του μέλλοντος να μάχονται αυτοί οι δύστυχοι άνθρωποι για την επιβίωσή τους σε μία κοινωνία που αρνείται να τους κοιτάξει κατάματα για μια στιγμή.

Ποιοι είναι αυτοί οι άστεγοι; Από πού προέρχονται; Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό αποτελείται από οικογένειες με μικρά παιδιά. Σε αυτά τα παιδιά δεν υπάρχει το «θέλω» στο καθημερινό λεξιλόγιό τους, μόνο το «χρειάζομαι». Επίσης, αντιμετωπίζουν διάφορους κινδύνους, όπως ναρκωτικά, συμμορίες κ.λπ.. Στη ζωή συμβαίνουν πολλά πράγματα που μπορεί να αναγκάσουν μία οικογένεια να εγκαταλείψει την άνεση μίας οικίας και να ζήσει στους δρόμους, μέχρι να βρεθεί η ευκαιρία να δουλέψουν για να βελτιώσουν την κατάστασή τους.

Πώς όλες αυτές οι οργανώσεις που δουλεύουν χάρη στους εθελοντές, θα βοηθήσουν όλους τους αστέγους, χωρίς την ιδιαίτερη προσπάθεια της Κυβέρνησης; Πώς θα οδηγήσουν σε νέο δρόμο άτομα, που σε κάθε ηλικία έχουν και διαφορετικές ανάγκες; Δε φτάνει μόνο ένα κρεβάτι ή ένα γεύμα. Η βοήθεια πρέπει να αρχίσει πριν ακόμα φτάσουν οι άνθρωποι στο ακραίο σημείο να ζουν στους δρόμους. Είναι απαραίτητο να υπάρξουν κάποιες υπηρεσίες, που θα δώσουν πραγματική βοήθεια σε

αυτούς που κινδυνεύουν να γίνουν άστεγοι. Η κυβέρνηση πρέπει να αναλάβει την ευθύνη και να τους προσφέρει εργασία και στέγη, μαζί με ιατρική βοήθεια και άλλα απαραίτητα. Μόνο έτσι θα ξεφύγουν οι άστεγοι από τον ατελείωτο κύκλο πόνου και πείνας, γιατί όλοι μας δικαιούμαστε τα βασικά αγαθά, που τόσο εξυμνεί ο δημοκρατικός κόσμος.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος Βουλευτής Γαρυφαλλιά Μπερέτη.

ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΜΠΕΡΕΤΗ (Νομός Εύβοιας): Ένα ζήτημα που με αγγίζει ιδιαίτερα, είναι αυτό της ξεχασμένης, πλέον, Βορείου Ηπείρου. Αποφάσισα να ασχοληθώ μ' αυτό το θέμα, εξαιτίας της έλλειψης αξιοκρατίας που δέχονται οι Βορειοηπειρώτες από την Ελληνική κοινωνία και Κυβέρνηση, όσον αφορά την ελληνική τους προέλευση και τα πολιτικά τους καθήκοντα. Αρχικά οι περισσότεροι Έλληνες ταυτίζουν τους Έλληνες ομογενείς της Νότιας Αλβανίας, με τους Αλβανούς τις περισσότερες φορές με ρατσιστικές προθέσεις και απορρίπτουν την προέλευσή τους, προσβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο ανεπανόρθωτα την εθνική τους ταυτότητα και μειώνοντας το ελληνικό τους φρόνιμα.

Θεωρώ ότι είναι μείζονος σημασίας η αποκατάσταση της ιστορικής αλήθειας μέσα από τα σχολικά βιβλία, το διάλογο και τη σωστή παροχή γνώσεων.

Ένα άλλο σημαντικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι Έλληνες της Βορείου Ηπείρου είναι ότι το κράτος αρνείται να τους κάνει νόμιμους πολίτες, δίνοντάς τους την ελληνική υπηκοότητα, παρόλο που οι περισσότεροι είναι κάτοικοι της Ελλάδας για τουλάχιστον δέκα χρόνια, οι οποίοι είναι άνθρωποι φορολογούμενοι που ζουν και εργάζονται νόμιμα, χωρίς να έχουν το δικαίωμα ψήφου. Από αυτό το γεγονός απορρέουν πολλά γραφειοκρατικά προβλήματα, καθώς επίσης και η μη παροχή διάφορων επιδομάτων, όπως του φοιτητικού και του αναπηρικού.

Η Κυβέρνηση και η πολιτεία οφείλει να πάρει τα κατάλληλα μέτρα και να προστατέψει τους Έλληνες ομογενείς της Βορείου Ηπείρου και τους μόνιμους κατοίκους Ελλάδας και Νότιας Αλβανίας. Έτσι θα διατηρηθεί το ελληνικό στοιχείο, που με τόση προσπάθεια οι βορειοηπειρώτες κατάφεραν να διασώσουν απόφιο μέσα από τις πολλές κακουχίες και από το σκληρό καθεστώς του Χότζα.

Σε μία εποχή δύσκολη για την Ελλάδα, όπου η FYROM διεκδικεί τα σύνορα και την εθνικότητα της Μακεδονίας, όπου οι Τούρκοι, παρ' όλες τις προσπάθειες για βελτίωση στις μεταξύ μας σχέσεις, κάνουν αεροπορικές παραβάσεις στο Αιγαίο, οι Έλληνες απορρίπτουν ένα σημαντικό κομμάτι του ελληνισμού, αγνοώντας την

ιστορική αλήθεια. Δεν υπάρχει χειρότερο αίσθημα από το να μην έχεις κάπου να ανήκεις.

Ακόμα και σήμερα υφίσταται ζήτημα της Βορείου Ηπείρου, το οποίο αναμένει και αυτό δίκαιη λύση, σύμφωνα με τα ιστορικά δεδομένα και τις διακηρύξεις του ΟΗΕ περί αυτοδιαθέσεως των λαών.

Διατηρούν αμείωτο το εθνικό τους φρόνημα και ζουν κατά το ελληνικό πρότυπο, από τον πόθο τους για την ένωση με τη Μητέρα Ελλάδα ή την αναγνώριση της εθνικής τους ταυτότητας.

Θα τελειώσω, διαβάζοντας ένα απόσπασμα από ένα τραγούδι που αντιπροσωπεύει την ψυχή του κάθε αγέρωχου και υπερήφανου Βορειοηπειρώτη «*Αχ Ελλάδα σ' αγαπώ και βαθιά σε ευχαριστώ, γιατί με έμαθες και ξέρω να ανασαίνω, όπου πατώ, να πεθαίνω όπου βρεθώ και να μη σε υποφέρω. Αχ Ελλάδα θα στο πω, πριν λαλήσεις πετεινό, δεκατρείς φορές με αρνιέσαι. Με πειράζεις, μου κολλάς σαν το νόθο με πετάς, μα και πάνω μου κρατιέσαι*».

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Εμμανουήλ Τσιτσιριδάκης.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΑΚΗΣ (Νομός Χανίων): Φοιτώ στο Ενιαίο Λύκειο Σούδας και θέλω να εκφράσω τις δυσκολίες, που αντιμετωπίζουν τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ειδικά στην επαρχία και συγκεκριμένα στο νομό Χανίων. Επειδή ανήκω σ' αυτή την κατηγορία και συγκεκριμένα των τυφλών ατόμων, έχουμε, δυστυχώς, πάρα πολλά προβλήματα. Προβλήματα, που δεν βελτιώνονται καθημερινά, αλλά αντίθετα αυξάνονται. Αυτό μας προκαλεί μια πολύ μεγάλη θλίψη, γιατί θέλουμε να είμαστε ισότιμοι με όλους, όπως καθορίζεται από το Σύνταγμα. Γιατί να μην μπορούμε να είμαστε ισότιμοι; Δεν έχουμε δικαιώματα; Στα φανάρια δεν υπάρχουν τα ηχητικά σήματα, παρά μόνο σε ελάχιστα. Αντίθετα, στην Αθήνα υπάρχουν σε πάρα πολλά και, ειδικότερα, στους πιο κεντρικούς δρόμους. Πεζοδρόμια δεν υπάρχουν στα Χανιά, κατά συνέπεια θα πρέπει να είμαστε κλεισμένοι στα σπίτια μας, γιατί δεν μπορούμε να κυκλοφορούμε. Σε ποιο σημείο και σε ποιο άρθρο του Συντάγματος γράφει, ότι εμείς πρέπει να είμαστε κλεισμένοι στα σπίτια μας; Σύμφωνα με το Σύνταγμα είμαστε όλοι ίσοι και μπορούμε να κινούμαστε ελεύθερα. Εμείς, γιατί να μην μπορούμε; Γιατί να μην μπορούμε να σπουδάσουμε; Δεν υπάρχει ειδικός εξοπλισμός, ειδικοί υπολογιστές, για να μας βοηθήσουν σ' αυτό το σκοπό. Για να μπορώ να συμμετάσχω στα αρχαία, που ήταν η κατεύθυνση που είχα επιλέξει, αναγκάζομαι να παίρνω προκαταβολικά το άγνωστο κείμενο, να το μεταφέρω στη μηχανή BREILL, ώστε να μπορώ να

συμμετέχω και εγώ στο σχολείο. Αυτό ήταν επίπονο για μένα, γιατί έπρεπε να ξοδέψω πάρα πολύ χρόνο. Δεν έχω το δικαίωμα να ξεκουραστώ; Πολλοί από εμάς αναρωτιούνται, γιατί θα πρέπει να διαβάσουμε πάρα, μα πάρα πολύ, για να έχουμε στην καλύτερη περίπτωση το ίδιο αποτέλεσμα με τους βλέποντες; Δεν πρέπει και εμείς να καλυτερέψουμε τη ζωή μας; Η κοινωνία δεν μας παρέχει τίποτα και πρέπει εμείς οι ίδιοι να βρούμε τρόπο. Εάν το σχολείο και οι καθηγητές επιθυμούν να μας βοηθήσουν, με τα μέσα που διαθέτουν, μας είναι ευπρόσδεκτο. Όμως, εάν σε αντίθετη περίπτωση το σχολείο δεν το επιθυμεί, τότε εμείς τι θα κάνουμε; Σ' αυτή την περίπτωση θα μείνουμε στάσιμοι, κλεισμένοι στα σπίτια μας και θα μας χλευάζουν όλοι.

Θα έχουν δίκιο, αφού δεν θα μπορέσουμε να ανταπεξέλθουμε στα ζητούμενα της σημερινής κοινωνίας που ζητά περισσότερα πτυχία, ξένες γλώσσες κ.α., που εμείς δεν θα μπορούμε να διαθέτουμε. Με το ζόρι μπορούμε να μάθουμε δύο γλώσσες, ενώ τα άλλα παιδιά τρεις και τέσσερις. Γιατί να συμβαίνει αυτό σε εμάς; Είμαστε κατώτεροι άνθρωποι ή μήπως δεν είμαστε Έλληνες πολίτες;

Δυστυχώς, πολλοί άνθρωποι μας αντιμετωπίζουν με απαξιωτικό τρόπο. Μπορεί να μην έχουν άδικο, γιατί είμαστε λίγο απότομοι, όταν η ίδια η κοινωνία μας περιορίζει. Όταν ασκείται βία, αυτή θα επιστρέψει από τα άτομα που την έχουν δεχθεί, στην πρώτη ευκαιρία.

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες, λόγω έλλειψης υποδομών ξεσπούν με λανθασμένο τρόπο στην κοινωνία, γεγονός που είναι λάθος. Το αποδοκιμάζω και ζητώ τη βοήθειά σας. Αν καταφέρουμε και φοιτήσουμε στο Πανεπιστήμιο δε θα έχουμε βιβλία και το ζητούμενο είναι, πώς θα τελειώσουμε τη σχολή. Για να μπεις σε κάποια υπηρεσία, πρέπει να έχεις πανεπιστημιακό πτυχίο. Εμείς τι θα κάνουμε; Στα χωράφια δεν μπορούμε να εργασθούμε και το γνωρίζετε όλοι. Πρέπει να αισθανόμαστε άχρηστοι και ότι δεν μπορούμε να προσφέρουμε τίποτα σ' αυτό τον τόπο. Εμείς αγαπάμε αυτή τη χώρα, η Ελλάδα μας πληγώνει.

Εάν θελήσουμε να πάμε σε μια δημόσια υπηρεσία, δεν θα μπορέσουμε να καταλάβουμε ποιο είναι το αρμόδιο γραφείο που αναζητούμε, επειδή δεν αναγράφεται στο σύστημα BREILL τίποτα. Πρέπει να εξαρτιόμαστε πάντα από τους άλλους; Το ίδιο ισχύει και αν πάρουμε χαρτί από μια δημόσια υπηρεσία. Μου έχει τύχει πολλές φορές να έχω χαρτιά στην τσάντα μου και να μην ξέρω τι είναι το καθένα. Έτσι δεν μπορεί η καθηγήτριά μου να μου γράψει τις σημειώσεις. Αν κάποιος θέλει να πάει στο σουπερ μάρκετ, για να αγοράσει πρώτης ανάγκης πράγματα, δεν μπορεί να διαβάσει τις τιμές,

δεν μπορεί να διαβάσει τι προϊόντα υπάρχουν, δεν μπορεί να διαβάσει τίποτα. Η Ελλάδα πρέπει να βρίσκεται σε τόσο άθλια κατάσταση σ' αυτούς τους τομείς;

Ευτυχώς, που προηγήθηκαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και βελτιώθηκε η Αθήνα. Όμως, το κράτος μας δεν είναι μόνο η Αθήνα, είναι και η περιφέρεια. Στην περιφέρεια του Νομού Χανίων υπάρχει μόνο ένας καθηγητής κινητικότητας για όλο το νησί.

Στην Κρήτη, που είναι ένα από τα μεγαλύτερα νησιά της Ευρώπης και το μεγαλύτερο νησί της Ελλάδας, υπάρχουν το λιγότερο 50 τυφλοί. Αυτό σημαίνει ότι δεν θα τους παρασχεθεί η δυνατότητα της κινητικότητας, δηλαδή δεν θα μπορούν οι ίδιοι να κινούνται ελεύθερα. Επίσης, αν εμείς θέλουμε να βοηθηθούμε σε κάποια πράγματα είναι πάρα πολύ δύσκολο. Εγώ, από την πρώτη Γυμνασίου αναγκάστηκα να φύγω από την Αθήνα και πήγα να συνεχίσω το σχολείο στην Κρήτη. Εκεί ζήτησα ειδικευμένους καθηγητές, αλλά μου απήντησαν ότι «δυστυχώς δεν υπάρχουν». Υπάρχουν τόσα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα οποία βγάζουν αρκετούς καθηγητές και πολλοί από αυτούς είναι άνεργοι και δεν μπορεί το κράτος να προνοήσει, ώστε να μάθουν την μέθοδο BREILLE, για να μπορούν να μας βοηθήσουν; Εμείς πρέπει να περνάμε τόσα πολλά βάσανα, για να καταφέρουμε κάτι; Γιατί να συμβαίνει αυτό; Είναι μεγάλη αδικία. Πρέπει να βοηθηθούμε για να μπορέσουμε και εμείς να βοηθήσουμε στο μέλλον. Οι επόμενες γενιές πρέπει να είναι καλύτερες από εμάς, αλλά πως θα γίνει αυτό;

Στους παραολυμπιακούς αγώνες όλοι θαυμάσαμε πάρα πολλούς αθλητές που είχαν πάρα πολλά προβλήματα. Τους έχετε ρωτήσει σε τι άθλιους χώρους κάνουν προπονήσεις; Οι Ολυμπιακές εγκαταστάσεις όμως είναι άχρηστες, γιατί είναι κλειστές και δεν προσφέρουν τίποτα. Γιατί δεν δωρίζονται σε αυτούς τους αθλητές, για να μπορούν να προπονούνται με αξιοπρέπεια; Όταν όμως μας χαρίζουν κάποιο μετάλλιο όλοι τότε τρέχουν να φωτογραφηθούν δίπλα τους και να τους εκφράσουν την ευγνωμοσύνη τους. Μόνο τότε τους θυμόμαστε. Όμως σε κάποιους άλλους αθλητές, που μας έφεραν χρυσά και άλλα μετάλλια, έχουμε δώσει το όνομά τους σε πλοία και σε σταθμό Μετρό. Οι παραολυμπιακοί αγώνες είναι αποδεδειγμένο ότι είναι πιο καθαροί από τους Ολυμπιακούς, διότι πέρυσι είχαμε μόνο ένα κρούσμα ντόπινγκ κάποιου Ινδού αθλητή, ενώ στους Ολυμπιακούς Αγώνες τουλάχιστον 100.

Μακάρι να βοηθήσετε και εμάς, διότι το αξίζουμε, διότι δεν είμαστε ούτε από άλλη χώρα, αλλά ούτε κατώτερου Θεού παιδιά. Όλοι θέλουμε να ζούμε αρμονικά και αγαπημένα. Προνοήστε για εμάς. Οι ίδιοι οι νόμοι του κράτους αναφέρουν ότι το κράτος μας είναι προνοιακό. Γιατί να μένουμε μόνο στα λόγια και όχι στα έργα;

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνα Ρετσινά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΡΕΤΣΙΝΑ (Β΄ Αθήνας): Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι Έφηβοι Βουλευτές. Είμαι κωφή. Θα ήθελα σήμερα, με την ευκαιρία που μου δίνει η Βουλή των Εφήβων, να εκφράσω κάποιες απόψεις για όσα με πληγώνουν, για να μάθουν οι περισσότεροι, τι σημαίνει να είσαι κωφό άτομο.

Γεννήθηκα κωφή, από κωφή μητέρα. Στην αρχή, όσο ήμουν μικρή, δεν καταλάβαινα το πρόβλημα. Η οικογένεια και το περιβάλλον μου με βοήθησε στα πρώτα μου βήματα στη ζωή. Η κοινωνία των ακουόντων δεν με άφησε να ξεχάσω το πρόβλημά μου και να αποδείξω τις δυνατότητές μου. Μεγαλώνοντας, είδα ότι ο κοινωνικός περίγυρος με αντιμετώπιζε παράξενα. Ο κόσμος νόμιζε, ότι επειδή δεν άκουγα, είχα και πρόβλημα αντίληψης. Με πλήγωνε και με θύμωνε συγχρόνως, ότι ήμουν αποκομμένη από τις παιδικές παρέες. Δεν μπορούσα να παίζω μαζί με τα άλλα παιδιά, γιατί δεν καταλάβαινα τις συνθηματικές λέξεις, τους κανόνες και τα κόλπα που χρησιμοποιούν συνήθως τα παιδιά, αν και ήμουν ένα από αυτά.

Είναι αλήθεια, πως από τη στιγμή που ένα παιδί χαρακτηρίζεται άτομο με ειδικές ανάγκες, αυτό γίνεται και η μοίρα του. Περισσότεροι έβλεπαν συνεχώς αδυναμίες στο πρόσωπό μου. Όλοι με νόμιζαν καχύποπτη, τεμπέλα, αδιάφορη, πονηρή. Λυπάμαι όταν μιλώ με άλλους κωφούς τη νοηματική γλώσσα –τη γλώσσα των κωφών- οι περισσότεροι μας αντιμετωπίζουν με περιέργεια, ως θέαμα, ως μαϊμούδες ή σαν να έχουμε έλθει από άλλο πλανήτη. Πρέπει επιτέλους οι ακούοντες να καταλάβουν, πως εμείς οι κωφοί ακούμε με τα μάτια και με αυτά καταλαβαίνουμε περισσότερα πράγματα, διότι τα μάτια παρατηρούν κάθε κίνηση, κάθε μορφασμό, την κάθε ματιά απόρριψης και περιφρόνησης και το χειρότερο από όλα, τον οίκτο. Με πληγώνει που ο κόσμος αυθαίρετα πιστεύει ότι δεν μπορούμε να τα καταφέρουμε. Έτσι, εξ αιτίας της άγνοιας, βρίσκει δικαιολογία για να μας αποκλείσει από την εργασία, τη συνολική ζωή της κοινωνίας και να μας κατατάξει στα «παιδιά ενός κατώτερου Θεού», χωρίς τύψεις, νοιώθοντας ανακουφισμένος, παρόλο που το πρόβλημα δεν τον ακουμπά.

Αγαπητοί μου, όπως καταλαβαίνετε, κάποια στιγμή πρέπει όλα αυτά να σταματήσουν. Χρειάζεται η κοινωνία να μας δώσει την ευκαιρία να αποδείξουμε, ποιοι είμαστε και τι μπορούμε να κάνουμε. Μην ξεχνάτε ότι είμαστε νέοι και κατά τύχη κωφοί και όχι κωφοί και κατά τύχη νέοι. Γιατί, όμως, ο κωφός νέος δεν μπορεί να νιώσει ότι μπορεί να παρακολουθεί και να συμμετέχει, σε όσα γίνονται στον υπόλοιπο κόσμο; Οι

ειδήσεις τρέχουν δίπλα του και εκείνος ενημερώνεται μόνο μέσα από 5 ή 10 λεπτά δελτίου ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα, με αποτέλεσμα η γνώση του, για όσα συμβαίνουν γύρω του, να είναι ελλιπής και να μη μπορεί να διαμορφώσει άποψη. Αν όμως, τα δελτία ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα είχαν υπότιτλους και μεγαλύτερη διάρκεια για όσα λέγονταν, θα μπορούσαμε να ενημερωνόμαστε σωστά, χωρίς να ρωτάμε τι και πώς και χωρίς να χρειάζεται να μας εξηγήσει κάποιος τι συμβαίνει. Έτσι, ο κωφός νέος χρειάζεται σωστή εκπαίδευση προσαρμοσμένη στις δικές του ανάγκες και ιδιαιτερότητες.

Όταν το σχολείο τελειώσει, συνεχίζονται τα προβλήματα της άνισης μεταχείρισης. Στο πανεπιστήμιο δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα. Οι καθηγητές δεν είναι ενημερωμένοι για τις ανάγκες μας. Οι διερμηνείς της νοηματικής γλώσσας δεν είναι τοποθετημένοι. Έτσι, πρέπει να βασιζόμαστε στα φιλανθρωπικά αισθήματα κάποιων συμφοιτητών μας για βοήθεια, για να καταφέρουμε να τελειώσουμε μετά από πολλές προσπάθειες τις σπουδές μας. Όπως καταλαβαίνετε η εύρεση εργασίας αποτελεί ένα ακόμα μεγάλο πρόβλημα των κωφών. Εξαιτίας του κλίματος καχυποψίας και προκατάληψης απέναντί μας οι περισσότεροι μας κλείνουν τις πόρτες και μας θεωρούν ανίκανους. Αυτό είναι ένα μεγάλο λάθος και αδικία για εμάς. Πρέπει να καταλάβουμε όλοι, ότι μπορούμε να κάνουμε τα πάντα, διότι έχουμε πείσμα και θέληση. Θέλουμε να δημιουργήσουμε και να αποδείξουμε τι μπορούμε να κάνουμε. Είμαστε αρκετά αξιοπρεπείς και υπερήφανοι για να ζούμε συνεχώς κάτω από τον ίσκιο της υγιούς κοινωνίας.

Με όσα είπα, δεν θέλω να προκαλέσω τον οίκτο σας. Ήθελα μόνο να κάνω γνωστό το πρόβλημα αυτό, διότι μόνο έτσι ίσως να λυθεί. Ζητάμε από το κράτος να σταθεί δίπλα μας ουσιαστικά και όχι να μας χαϊδεύει τα αφτιά με ωραία λόγια και υποσχέσεις ή φιλανθρωπία που σκοτώνει.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ασπασία Παναγιώτου.

ΑΣΠΑΣΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ (Κύπρος): Αγαπητή κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, ζώντας σε μια κοινωνία υπερκαταναλωτική, όπου το κόστος ζωής αυξάνεται συνεχώς, αναμφίβολα η εργασία αποτελεί ένα μεγάλο κεφάλαιο στη ζωή κάθε ανθρώπου. Οι παλαιότεροι έλεγαν ότι η δουλειά είναι αρετή και δεν είχαν άδικο.

Αυτήν την υψίστης σημασίας ανάγκη την αποστερούνται τα άτομα με ειδικές ικανότητες, ανεξάρτητα από το γεγονός, ότι παντού διαδίδεται η ισότητα μεταξύ όλων των ανθρώπων.

Η προκατάληψη, η αποθάρρυνση από την οικογένεια και γενικότερα το κοινωνικό σύνολο, καθώς και η αμφισβήτηση, αναφορικά με το μέγεθος της προσφοράς αυτών των ατόμων, είναι μερικοί από τους κύριους παράγοντες που αποτελούν τροχοπέδη στην επαγγελματική ανέλιξη τους.

Για να πάψει να υφίσταται αυτή η κατάσταση, χρειάζεται οργανωμένη και συλλογική προσπάθεια από την πολιτεία, μα, πάνω απ' όλα, είναι καταλυτικής σημασίας η καλή θέληση εκ μέρους μας.

Θεμέλιο μιας τέτοιας εκστρατείας είναι η ορθή χρήση του λειτουργήματος της επαγγελματικής καθοδήγησης και συμβουλευτικής. Η υπηρεσία αυτή παρέχει στα άτομα γνωριμία με τον εαυτό τους και το χώρο εργασίας, τα πληροφορεί για σπουδαστικά προγράμματα, ενώ παράλληλα αναπτύσσει σ' αυτά δεξιότητες, σχετικά με τη λήψη αποφάσεων και τη δυνατότητα επίλυσης προβλημάτων.

Το προαναφερόμενο λειτούργημα, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, πρέπει να φροντίζει για την εκπαίδευση και την κατάρτιση των ατόμων σε τομείς, όπου υπάρχει ζήτηση.

Επίσης, πρέπει να θεσμοθετηθούν προγράμματα για καθοδήγηση, ενημέρωση και προετοιμασία των γονέων, με απώτερο σκοπό την ώθηση των παιδιών τους στο εργατικό κίνημα.

Στα πλαίσια της επαγγελματικής και συμβουλευτικής καθοδήγησης συγκαταλέγονται και τα καθήκοντα για προσδιορισμό των ικανοτήτων κάθε ατόμου ξεχωριστά, καθώς και η πληροφόρηση και η επιμόρφωση των εργοδοτών.

Επίσης, μεγάλο άλμα θα ήταν η πιθανή δημιουργία ενός ιδρύματος πρακτικής προϋπηρεσιακής κατάρτισης και καθοδήγησης ατόμων με ειδικές ικανότητες.

Ακόμη, θα ήταν ευχής έργο, αν το Κράτος φρόντιζε για την ολοκληρωμένη μόρφωση των ειδικών ατόμων, πριν ακόμη βγουν προς αναζήτηση εργασίας, καταρτίζοντας καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για να είναι πιο εξειδικευμένοι σε τέτοια θέματα.

Η συστηματική χρήση της τεχνολογίας και των πολυμέσων στο σχολείο, καθώς και στο χώρο εργασίας, θα αποφέρει πολύ καλά αποτελέσματα, ειδικότερα στην εποχή μας, όπου η ίδια η βιωσιμότητα εξαρτάται από αυτή.

Εμείς, ως το νέο ρεύμα αυτής της κοινωνίας, έχουμε διπλό χρέος και καθήκον να καινοτομήσουμε και να εμποδίσουμε την περιθωριοποίηση των συνανθρώπων μας. Ως μελλοντικοί εργοδότες, οφείλουμε να καλλιεργήσουμε στους εαυτούς μας, αλλά και στο κοινωνικό κύκλο μας, αισθήματα αποδοχής και εμπιστοσύνης για τα

ειδικά άτομα. Ας τα εργοδοτήσουμε και ας φροντίσουμε να μην αδικηθούν ή να τύχουν θύματα εκμετάλλευσης.

Στο παρόν στάδιο μπορούμε να ενεργήσουμε μέσω των μαθητικών συμβουλίων. Στην εποχή μας, όπου ο θεσμός αυτός έχει ξεθωριάσει και έχει χάσει το βαθύτερο νόημα του, θα μπορούσε να ανακάμψει και να ασχοληθεί μ' αυτό το πρόβλημα. Στις γενικές συνελεύσεις οι εκπρόσωποι μαθητές πρέπει να αναφέρονται σ' αυτό και να επιμένουν στην εξεύρεση λύσεων και στη λήψη αποφάσεων.

Κλείνοντας, θα ήθελα να μεταφέρω το μήνυμα ότι οι συνάνθρωποι μας με ειδικές ικανότητες μπορούν να προσφέρουν πάρα πολλά. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε σε ποια χρονική στιγμή θα τα έχουμε άμεση ανάγκη. Το μόνο σίγουρο είναι ότι αυτή η στιγμή πλησιάζει.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Κωνσταντίνα Σταυροπούλου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ (Β΄ Αθήνας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, στη χθεσινή συνεδρίαση, ακούστηκαν αξιόλογες απόψεις για ποικίλα κοινωνικά προβλήματα που μαστίζουν τη χώρα μας. Ένα από τα θέματα, με τα οποία καταπιαστήκαμε, ήταν το θέμα των ναρκωτικών.

Ακόμα μία φορά, θέλησα να σας μιλήσω γι' αυτό το θέμα, όμως, για ναρκωτικά άλλου είδους, ναρκωτικά που δηλητηριάζουν όχι μόνο την ανθρώπινη ύπαρξη, αλλά και μία υψηλή και ωραία ιδέα, την κορυφαία μορφή απασχόλησης και ψυχαγωγίας του ανθρώπου που καλλιεργεί ψυχή τε και σώματι, τον Αθλητισμό.

Όπως καταλάβατε, ασχολούμαι με τα αναβολικά. Το πρόβλημα των αναβολικών στην Ελλάδα είναι ολοένα αυξανόμενο, χωρίς, όμως, να παίρνει ακραίες διαστάσεις.

Χαρακτηρίζουμε τα αναβολικά ως ναρκωτικά, διότι προσφέρουν στο χρήστη τους παρόμοιες καταστάσεις, στην αρχή σωματική ανάταση και στη συνέχεια εξευτελιστική σωματική και ψυχολογική κατάσταση.

Γιατί, όμως, οι νέοι από μικροί, κιόλας, ηλικία κάνουν χρήση αναβολικών; Οι λόγοι είναι πολλοί. Από τους πιο συνηθισμένους, πλέον, αποτελούν η υπέρμετρη φιλοδοξία πολλών προπονητών για τη μεγαλύτερη δυνατή καταξίωση των αθλητών τους, αποβλέποντας εμμέσως και στην προσωπική ανάδειξη του ονόματός τους σε χώρο του Αθλητισμού, καθώς, επίσης και η μανία για κέρδη των αθλητικών ομίλων, οι οποίοι στρέφουν τους αθλητές τους στο χώρο του πρωταθλητισμού με κάθε μέσο.

Τα πράγματα δε σταματούν, όμως, εδώ. Πολλές φορές είναι δευτερεύουσας σημασίας οι λόγοι που προανέφερα, εφόσον το μυαλό του ανθρώπου στέλνει μόνο το δηλητήριο στην ψυχή. Ο αθλητής αρχίζει να σκέφτεται πως θα μπορούσε να έχει μεγαλύτερες επιτυχίες με εύκολο τρόπο, όπως, επίσης και μία θέση στον πρωταθλητισμό, πιστεύοντας πως ανά πάσα στιγμή θα μπορούσε να σταματήσει τα αναβολικά, σκέψεις ακριβώς ίδιες με εκείνες των ναρκομανών, όταν ξεκινούν τη χρήση.

Δε σας κρύβω πως, έχοντας υπάρξει τα προηγούμενα χρόνια αθλήτρια στίβου και συγκεκριμένα του ακοντισμού, είχα μπει πολλές φορές στον πειρασμό να δοκιμάσω ελαφριά αναβολικά, με απώτερο σκοπό μια θέση στον πρωταθλητισμό. Ευτυχώς ήμουν τυχερή, καθώς μετά από αρκετή σκέψη απέκλεισα μια για πάντα τα αναβολικά, που παραγκωνίζουν και εξευτελίζουν την ανθρώπινη προσπάθεια και τον ανθρώπινο μόχθο.

Το ότι στάθηκα εγώ τυχερή, δε σημαίνει τίποτα. Καθημερινά πολλά παιδιά θυσιάζουν το σώμα τους, «τον τάφο της ψυχής τους», όπως αναφέρει και ο Πλάτωνας, μπροστά στο βωμό της νίκης, της δόξας και ίσως του χρήματος. Είναι, πραγματικά, τραγικό να ξέρεις ότι το σώμα σου θα πληγεί ανεπανόρθωτα και να συνεχίζεις.

Όσον αφορά τις επιπτώσεις από τη χρήση αναβολικών, είναι λίγο πολύ γνωστές σε όλους. Συχνά παρακολουθούμε στις ειδήσεις αθλήτριες, οι οποίες μετά από πολύχρονη χρήση αναβολικών, έχουν μεταμορφωθεί στην κυριολεξία σε άντρες. Συχνά συμβαίνει και το αντίστροφο. Αναγνωρίζω ότι η μετάλλαξη σε άλλο φύλο, είναι τραγικό αντίκτυπο, όχι τόσο τραγικό, όμως, όσο το τέλος, η ανυπαρξία, ο θάνατος, που επίσης «προσφέρουν» τα αναβολικά. Ο λαός, η κοινωνία και ακόμη περισσότερο η πολιτεία, γνωρίζει καλά τον κίνδυνο που κατατρέχει την χώρα μας.

Γι' αυτό εφιστώ την προσοχή σε σας και το Κράτος, να λάβετε σοβαρά υπόψη σας το θέμα και να δρομολογήσετε τη λήψη μέτρων αντιμετώπισης. Αυτά είναι τα εξής: Περισσότερα αντιόπιπγκ κοντρόλ, πριν τους μεγάλους αγώνες, γιατί το θέμα δεν είναι στις μεγάλες διοργανώσεις να πιάσουμε «τον αθλητάρά» με ουσίες στο αίμα του. Το θέμα είναι να βγάλουμε το αγκάθι των αναβολικών από τη ρίζα, κάνοντας αντιόπιπγκ κοντρόλ και στις πιο μικρές διοργανώσεις όχι εντός αθλητικού συλλόγου, αλλά, έστω, διασυλλογικά.

Όχι, όμως, μόνο το Κράτος, αλλά και όλοι εμείς και οι αθλητές, ας κλείσουμε την πόρτα στα αναβολικά, που προσβάλλουν με το χειρότερο τρόπο το υψηλό ιδεώδες των ένδοξων προγόνων μας, το ευ αγωνίζεσθαι.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Γεωργία Μπινιέρη.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΠΙΝΙΕΡΗ (Νομός Αχαΐας): Το χάσμα μεταξύ των γενεών δεν αποτελεί φαινόμενο των καιρών μας. Σε κάθε εποχή και σε κάθε κοινωνία οι νέοι δείχνουν μια τάση ανεξαρτησίας και αρνητισμού, που τους φέρνει σε αδυναμία επικοινωνίας και συνεννόησης, ακόμα και σε σύγκρουση με τους μεγαλύτερους, οι οποίοι με τη σειρά τους αντιστέκονται εγωιστικά, δείχνουν άκαμπτοι και απροσάρμοστοι. Στην εποχή μας το χάσμα αυτό έχει πάρει οξύτερη μορφή και αποτελεί ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα της. Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι κάθε εποχή έχει τη δική της μοναδική φυσιογνωμία, γιατί οι κοινωνικές συνθήκες δεν παραμένουν στατικές, αλλά εξελίσσονται και ακολουθούν το πνεύμα που επικρατεί κάθε φορά, τις οικονομικές διαδικασίες και τις πολιτικές και ηθικές αντιλήψεις.

Έτσι, η παλιά γενιά δυσκολεύεται να παρακολουθήσει τις σημερινές γοργές εξελίξεις και αλλαγές και αδυνατεί να προσαρμοστεί στους κανόνες της σύγχρονης συμπεριφοράς και στον κώδικα της νέας ηθικής. Και είναι πολύ φυσικό... Η περίοδος του ενθουσιασμού και της προσαρμοστικότητας στα νέα δεδομένα έχει περάσει γι' αυτούς, ενώ οι νέοι που βρίσκονται στο στάδιο των προβληματισμών συντάσσονται ανεπιφύλακτα με κάθε τι καινούργιο, που τους υπόσχεται ανεξαρτησία και απομάκρυνση από τις κατεστημένες αρχές που κληρονόμησαν. Η δυσκολία προσαρμογής των ενηλίκων στο σύγχρονο κοινωνικό περιβάλλον, σε συνδυασμό με την υπακοή και πειθαρχία που αυτοί έδειχναν ως νέοι στους γονείς και τους μεγαλύτερους, καθώς και η άγνοια από πολλούς των πραγματικών προβλημάτων, οραματισμών και επιδιώξεων της σύγχρονης νεολαίας, τους οδηγεί στο να δυσκολεύονται να δεχτούν τη νέα συμπεριφορά μας, την οποία πολύ εύκολα χαρακτηρίζουν απρεπή και χωρίς κανένα ενδοιασμό εξαπολύουν μύδρους εναντίον μας, αλλά και εναντίον της εποχής μας, την οποία θεωρούν υπεύθυνη για το κατόντημα της νεολαίας.

Όμως, εμείς οι νέοι έχουμε τις δικές μας αντιλήψεις -διαφορετικές οπωσδήποτε από εκείνες των μεγάλων - για τη συμπεριφορά και την οικογένεια, τη θρησκεία και την ηθική, τις κοινωνικές σχέσεις, τους παραδοσιακούς θεσμούς και τις πολιτιστικές αξίες. Φιλοδοξούμε και οραματιζόμαστε να φτιάξουμε ένα κόσμο καλύτερο απ' αυτόν

που κληρονομήσαμε έναν κόσμο πιο ελεύθερο και δημοκρατικό. Κατά συνέπεια, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τους τους στόχους μας, εκτοξεύουν άπειρες κατηγορίες εναντίον μας, που πολλές απ' αυτές είναι υπερβολικές και άδικες.

Αρχικά, λένε πως εμείς οι νέοι απορρίπτουμε τις παγιωμένες αξίες και αρχές, αλλά εμείς θέλουμε απλώς να τις τροποποιήσουμε, να τις βελτιώσουμε και να τις προσαρμόσουμε στο πνεύμα και τα δεδομένα της σύγχρονης εποχής. Όπως η κάθε γενιά, έτσι κι εμείς θέλουμε και πρέπει να θέλουμε έναν κόσμο δικό μας. Φυσικά θα ήταν ασφαλές και σκόπιμο για τους μεγαλύτερους, οι νέοι να συμφωνούσαν απόλυτα με τις αρχές και αξίες που οι ίδιοι πιστεύουν. Κάτι τέτοιο όμως, δεν θα ήταν σύμφωνο με την πρόοδο του πολιτισμού, αλλά και με αυτή την ίδια τη φύση της νέας γενιάς και την αξιοπρέπεια της, αν δεν επιχειρήσει να αλλάξει ή να δημιουργήσει κάτι που θα φέρει τη δική της σφραγίδα. Γιατί τα νιάτα δεν πρέπει να επαναλαμβάνουν με τάξη και κανονικότητα ό,τι έμαθαν και συνήθισαν, αλλά πρέπει να φλέγονται από τον πόθο να δημιουργήσουν κάτι δικό τους και με τη δική τους ευθύνη. Αυτή άλλωστε είναι η πρόεπουσα και σωστή στάση που μας δίνει αξία και μας ξεχωρίζει από τους μεγαλύτερους. Βέβαια, η πορεία για την πραγμάτωση των στόχων μας δε θα είναι πάντοτε εύκολη, αφού θα συναντήσουμε δυσχέρειες, εμπόδια και θα δοκιμάσουμε αποτυχίες, καθώς πάντοτε υπάρχει το ενδεχόμενο της αποτυχίας. Μην ξεχνάμε άλλωστε ότι υπάρχουν και πολλές ήττες και αποτυχίες που αξίζουν περισσότερο από τις εύκολες νίκες. Η αποτυχία έρχεται καμιά φορά σαν την ευκαιρία που δίνεται στον νέο άνθρωπο, να γνωρίσει και να γυμνάσει τη δύναμη του, να παλέψει για τις επιθυμίες του και να διεκδικήσει τα ιδανικά του.

Ακόμα, «δεν έχουν αξίες σήμερα οι νέοι», λένε οι μεγαλύτεροι. «Αρνιόμαστε να ζήσουμε με τις δικές σας κάλπικες αξίες», απαντούν οι νέοι. Βέβαια, είναι πολλές οι αξίες της παλαιότερης γενιάς που πραγματικά είναι αμφισβητήσιμες, ενώ τα δικά μας ιδανικά και αξίες είναι η λαχτάρα για ζωή και το πάθος για ένα καλύτερο αύριο", είναι η ειρήνη, η κοινωνική δικαιοσύνη και οι ίσες ευκαιρίες για άνοδο και εργασία", είναι η αλήθεια και η ειλικρίνεια στις σχέσεις των ατόμων και των λαών και όχι η απάτη και η υποκρισία, το ψεύδος και η αδικία, οι ακροβασίες και ο κυνισμός. Αντίθετα, στην εποχή των μεγαλυτέρων, ιδανικά ήταν το κέρδος, ο κακώς νοούμενος πλουτισμός και η καχυποψία, η υποκρισία, η ματαιοδοξία, ιδανικά που συνάδουν με το ατομικό συμφέρον, είναι επιφανειακά, μικροσκοπικά και αμφίβολης αξίας. Εμείς σήμερα απορρίπτουμε αυτά τα αναιμικά και μετέωρα ιδανικά και προβάλλουμε νέα, σύγχρονα, δικά μας ιδανικά. Και κάνουμε πολύ καλά...

Στις κυριότερες προσδοκίες μας περιλαμβάνονται: ένας κόσμος καλύτερος, ένας κόσμος ασφαλής και δημοκρατικός, με βελτιωμένο το επίπεδο ζωής και ίσες ευκαιρίες και δικαιώματα ενώπιον του νόμου, στην υγεία, στην εκπαίδευση και στην εργασία. Ζητάμε ενεργό συμμετοχή στα κοινά, απαιτούμε σεβασμό της προσωπικότητας μας και δεν ανεχόμαστε τις αυθεντίες, το δεσποτισμό και τη βία. Αντιλαμβανόμαστε ότι λείπουν οι μεγαλόπνοοι στόχοι και τα ιδανικά από τον κόσμο μας και τη θέση τους έχουν πάρει η μικροπολιτική, η δημαγωγία και ο ευδαιμονισμός. Γι' αυτό επαναστατούμε και απορρίπτουμε τον παραδοσιακό πολιτισμό, που μας έχουν επιβάλλει οι ενήλικες και το κατεστημένο. Ποιο από τα αιτήματα αυτά των νέων έχει πραγματοποιηθεί; Ελάχιστα ...!!! Η φτώχεια, οι διακρίσεις, οι πόλεμοι, η ανισότητα και η αδικία βασιλεύουν στην εποχή μας και προκαλούν βαθιά απογοήτευση σ' εμάς. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε βαθιά ότι το πρόβλημα της διάστασης των γενεών που μαστίζει την κοινωνία μας, δεν αντιμετωπίζεται με επικλήσεις και αναφορές σε παλιούς καλούς καιρούς. Ο δημοκρατικός και ελεύθερος διάλογος με τη νεολαία, η πειθώ, η αληθινή προσέγγιση και η ουσιαστική επικοινωνία μαζί της, η εμπιστοσύνη σ' αυτήν και η παραδοχή και κατανόηση των προβλημάτων της, είναι, κατά τη γνώμη μου, ο καλύτερος τρόπος αντιμετώπισης του φαινομένου. Οι νέοι σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη εποχή, δεν ανέχονται να νιώθουν πως είναι σκλάβοι των μεγαλύτερων, οι οποίοι τους υποχρεώνουν να μπουν μέσα σε πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές δομές, στις οποίες οι ίδιοι έζησαν.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Έχουμε την τιμή να έχουμε κοντά μας, τον Πρόεδρο της Επιτροπής του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων» κ. Καμπανέλλη.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Σοφία Ρηγοπούλου.

ΣΟΦΙΑ ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Αχαΐας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι Έφηβοι Βουλευτές.

Δευτερολογώντας, θα ήθελα να συμπληρώσω, απλά, πως τελικά όλα πηγάζουν από τη θεμελιώδη μονάδα της κοινωνίας, την οικογένεια. Λένε πολλοί πως κάθε παιδί είναι καθρέφτης της οικογένειάς του, μια άποψη που προσωπικά δεν συμμερίζομαι εντελώς, αφού η φύση του κάθε ανθρώπου μερικές φορές παίζει αναπάντεχα παιχνίδια.

Παρόλα αυτά όλα τα σοβαρά ζητήματα που προαναφέρθηκαν, ίσως να είχαν αντιμετωπιστεί μερικώς εάν εξετάζαμε στην επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος, το ψυχοσωματικό και ηθικό κομμάτι του εφήβου.

Όσοι μιλούν για γενικευμένη κρίση του οικογενειακού θεσμού υπερβάλλουν. Υπερβάλλουν γιατί υπάρχουν γονείς συμπαραστάτες στον αγώνα του νέου, συνοδοιπόροι που ταυτίζονται με κάθε λύπη και χαρά του παιδιού τους. Υπάρχουν γονείς που αντιμετωπίζουν με χαρά - όπως θα έπρεπε άλλωστε - το βαρύ φορτίο της διαπαιδαγώγησης και της δημιουργίας ενός σωστού μελλοντικού πολίτη και πάνω απ' όλα σωστού ανθρώπου.

Υπάρχει όμως και η άλλη όψη της ζωής.

Υπάρχει η οικογένεια στην οποία οι γονείς αναλώνονται σε καριέρες και σε καθημερινά άγχη και αγωνίες. Επιπλέον, ποιος δεν έχει συναντήσει μια μητέρα ή έναν πατέρα που, έστω και ασυνείδητα, τοποθετεί τον νέο σε μικροσκοπικά καλούπια μαζί με δικά του νεανικά όνειρα που δεν πραγματοποιήθηκαν ποτέ; Και πάνω απ' όλα, υπάρχει η περίπτωση ενός εχθρικού οικογενειακού περιβάλλοντος που προέρχεται ή από σωματική, λεκτική ή και ψυχολογική κακοποίηση του παιδιού ή και από τις τεταμένες σχέσεις ανάμεσα στους δύο γονείς. Εμπειρίες σαν και αυτές μπορούν να περάσουν απαρατήρητες από την ευαίσθητη ψυχή του εφήβου; Πώς ένα άτομο που στην παιδική ηλικία είχε έναν βίαιο, σκληρό πατέρα ή μια συνεχώς «απούσα» μητέρα, δεν θα γίνει ένας εσωστρεφής νέος ή αργότερα ένας προβληματικός πολίτης; Εξάλλου, όλοι έχουμε παρατηρήσει, αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς, πως η πλειοψηφία των νέων που έχουν στραφεί στο κάπνισμα, στον αλκοολισμό, στη βία ή στο ρατσισμό, είναι νέοι με δυσάρεστες οικογενειακές εμπειρίες, φαινόμενο το οποίο βέβαια πάντα συναντάται με εξαιρέσεις.

Έτσι, λοιπόν, ας καταλάβουμε πως τα περισσότερα σοβαρά προβλήματα που δίνουν στην κοινωνία αυτή τη θλιβερή όψη, έχουν τις ρίζες τους στο θεσμό της οικογένειας. Όταν πράγματι ανακαλύψουμε τις βασικές αιτίες ενός ζητήματος, μπορούμε ευκολότερα να το λύσουμε. Δεν γεννιέται κανείς ρατσιστής, εγκληματίας και αντικοινωνικός, αλλά όταν μόνο με αυτά μπορείς να τραφείς από τους ανθρώπους που αγαπάς, αναπόφευκτα αυτά θα αντλήσεις για τη δημιουργία της δικής σου ταυτότητας. Γιατί όπως ένας καλλιτέχνης καταλαβαίνει τα λάθη που έκανε, αφού ολοκληρώσει το δημιούργημα του, έτσι και οι γονείς, αλλά και η κοινωνία, αξιολογεί και κρίνει τα μέλη της αφού τα έχει δημιουργήσει πρώτα. Μόνο που τότε, είναι πολύ αργά. Μήπως θα ήταν καλύτερα να περιβαλλόμασταν από γονείς – δημιουργούς, υπερήφανους για τα παιδιά - δημιουργήματα τους; Αλλά και περισσότερους νέους που ευγνωμονούν τους συμπαραστάτες γονείς τους; Τότε δεν θα μιλούσαμε ούτε για ρατσισμό, ούτε για εγκληματικότητα. Μονάχα για την ευτυχία.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αγγελική Σχοινά.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΣΧΟΙΝΑ (Νομός Αχαΐας): Θα ήθελα να μιλήσω λίγο για την ηλικία μας. Εφηβεία είναι η λέξη που θυμίζει άνοιξη, όταν όλα είναι φρέσκα γύρω και μοσχοβολούν. Εφηβεία είναι η λέξη που θυμίζει μεσημέρι, την ώρα που ο ήλιος λάμπει κυριαρχικά. Εφηβεία θυμίζει αλλαγή δυνατή, επαναστατική. Μα, πάνω απ' όλα εφηβεία θυμίζει εποχή νιότης. Μια εποχή που ο κάθε νέος θα κάνει τη δική του προσωπική επανάσταση. Θα σταθεί αντίθετα από τους άλλους, θα αναζητήσει νέους δρόμους, θα αντισταθεί στο κατεστημένο. Σε ένα κατεστημένο που θέλει να αλλάξει. Άλλοτε με παθητικό και άλλοτε με αρνητικό τρόπο.

Οι νέοι έχουν ανησυχίες, έχουν όνειρα, ελπίδες, που η φλόγα τους αρχίζει σταδιακά να σβήνει, αφού το σχολείο παρουσιάζεται απρόσωπο. Οι καθηγητές αυστηροί κριτές και οι γονείς εξαφανισμένοι στο γραφείο, στις κοινωνικές συναντήσεις, στην καριέρα τους. Όταν βρίσκονται κοντά οι γονείς, απλά δεν έχουν χρόνο και εμείς στρεφόμεστε στην απάθεια ή πέφτουμε, ίσως, στο περιθώριο, φωνάζοντας «θα σας κάνουμε να μας δώσετε σημασία είτε το θέλετε είτε όχι».

Θα ήθελα στην ουσία να πω πόσο χαρούμενη είμαι που βρίσκομαι εδώ και πόσο σημαντικός είναι αυτός ο θεσμός της Βουλής των Εφήβων, αφού παρέχει τη δυνατότητα να μιλήσουμε, να ακουστούμε, να διαλεχθούμε. Θα ήθελα, επίσης, να δώσω συγχαρητήρια σε όσους δουλεύουν για αυτό το θεσμό, αλλά και σε όλους εμάς που τον στηρίζουμε.

Η πρότασή μου είναι να υπάρχει καλύτερη ενημέρωση στο σχολείο, ώστε περισσότερα παιδιά να συμμετέχουν και να απομυθοποιηθεί το όλο ζήτημα της Βουλής των Εφήβων, γιατί πολλοί φοβούνται να γράψουν. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Δέσποινα - Μαρία Μαστροκώστα.

ΔΕΣΠΟΙΝΑ - ΜΑΡΙΑ ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑ (Β' Αθήνας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφέρω κάποιους τρόπους αντιμετώπισης ρατσισμού στα σχολεία.

Μπροστά σε μια τέτοια κατάσταση, που απειλεί τη ψυχοσωματική ισορροπία του εφήβου, είναι αδύνατον οι φορείς κοινωνικοποίησης να μένουν αδρανείς και αδιάφοροι. Αντιθέτως, καλούνται να αναλάβουν δράση για να προλάβουν οποιαδήποτε επιζήμια αντίδραση.

Πιο συγκεκριμένα, οι γονείς και το οικογενειακό περιβάλλον, που πλαισιώνουν τον έφηβο, οφείλουν να συζητούν τις όποιες ανασφάλειές του και να τον καθοδηγούν

σε πιθανές λύσεις. Αυτό δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να καλύπτεται το πρόβλημα, αλλά ότι δεν θα υπεραξιολογείται σε βαθμό που το παιδί να χάνει την ανεμελιά της ηλικίας του. Καλό θα είναι να επισημαίνεται, ότι η όποια ιδιαιτερότητα δε σημαίνει ανικανότητα, αλλά εύκολα μπορεί να αντισταθμιστεί με κάποιες άλλες δεξιότητες. Κανείς δε γεννιέται τέλειος και γι αυτό κανένας δεν θα πρέπει να αισθάνεται άσχημα με τον εαυτό του.

Καταλυτική είναι η παρουσία και η επίδραση των δασκάλων και των καθηγητών. Πολλοί από αυτούς αποτελούν κατά τη δωδεκαετή φοίτηση των παιδιών, πρότυπο συμπεριφοράς και γι αυτό καλούνται να μην προδίδουν την εικόνα αυτή. Συμπεριφερόμενοι οι ίδιοι σωστά απέναντι στους μαθητές με προβλήματα και θέτοντας κανόνες και όρια στις παρεκτροπές, όχι μόνο βοηθούν στη σύμπνοια της τάξης, αλλά και επιτυγχάνουν τη διαμόρφωση χαρακτήρων. Όταν ο καθηγητής αντιληφθεί τη λειτουργικότητα του επαγγέλματός του, τότε θα κατανοήσει ότι πάνω από όλα προέχει η ενημέρωση σε θέματα, όπως είναι η ψυχολογία του εφήβου ή οι ιδιαίτερες ανάγκες που έχει για παράδειγμα ένας δυσλεκτικός μαθητής. Η εξουσία που του δίνει η έδρα δεν του επιτρέπει ανεξέλεγκτη συμπεριφορά εκ μέρους του, αλλά ψύχραιμη προσέγγιση της κάθε εφηβικής προσωπικότητας με τα όποια τυχόν προβλήματα έχει.

Σε ευρύτερο πλαίσιο το κράτος και συγκριμένα οι φορείς της εξουσίας καλούνται να μεριμνήσουν για τα παιδιά αυτά, που αποτελούν το μέλλον της Ελλάδας. Η ενημέρωση των γονιών, η προσφορά γνώσεων από ειδικούς επιστήμονες πάνω σε θέματα εφηβικής ψυχολογίας, ίσως, είναι το ελάχιστο που μπορεί να κάνει η πολιτεία. Από την άλλη, το Υπουργείο Παιδείας έχει την ευθύνη των λειτουργιών της εκπαίδευσης, καθώς ο διορισμός ενός καθηγητή δεν πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις μόνο για το γνωστικό αντικείμενο, αλλά και για το βαθμό επαφής και προσέγγισης με τους μαθητές. Μόνο έτσι θα αποφευχθούν κραυγαλέες εκδηλώσεις επιθετικότητας και μειωτικής συμπεριφοράς από τους καθηγητές, σε αθώους μαθητές.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η έφηβος βουλευτής Ιφιγένεια Μπουργιέζη.

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ΜΠΟΥΡΓΙΕΖΗ (Νομός Ζακύνθου): Αποφάσισα να δευτερολογήσω, αφότου άκουσα αυτά που μας είπε ο Μανώλης. Πραγματικά συγκινήθηκα και αισθάνθηκα ένα κόμπο στο λαιμό, όπως όταν ήμουν μικρή και έκανα αταξίες και με ρωτούσαν οι γονείς μου, γιατί έκανα αυτή τη σκανδαλιά και δεν είχα τι να τους απαντήσω. Ίσως, αυτή η ενοχή μου οφείλεται στο γεγονός ότι, όταν ανάρρωνα από

μια ασθένεια, π.χ. μια επιπεφυκίτιδα ή μια ωτίτιδα, έλεγα «Θεέ μου σ' ευχαριστώ που δεν με έκανες τυφλή, που μου έδωσες τα αφτιά μου και μπορώ να ακούω». Πίστευα ότι ήμουν από τους τυχερούς, δεν ήξερα, όμως πως αν, ανήκα σε μια από αυτές τις ομάδες, θα είχα τέτοιο μεγαλείο ψυχής και πνεύματος, όπως τα παιδιά που μίλησαν σήμερα με αυτά τα προβλήματα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Έγιναν εξαιρετικές προσεγγίσεις αυτές τις δύο μέρες και στα αλήθεια εντυπωσιάζει όχι μόνο ο αριθμός των συμμετοχόντων, αλλά και η ποιότητα και η ευαισθησία στις προσεγγίσεις αυτών των μεγάλων κοινωνικών θεμάτων που θίξατε.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Αγλαΐα Ντούνη.

ΑΓΛΑΪΑ ΝΤΟΥΝΗ (Κογκό): Πριν ένα χρόνο, έμαθα πως ένας συγγενής μου από τη Βόρειο Ήπειρο ήταν στη λίστα πρόσληψης μιας εταιρείας. Ο φοιτητής αυτός πληρούσε όλες τις προϋποθέσεις, όταν όμως έγινε γνωστή η καταγωγή του, δέχθηκε απόρριψη και έχασε τη θέση του. Με αυτό το παράδειγμα θα ήθελα να αναφερθώ σε δύο θέματα. Το πρώτο θέμα είναι, γιατί τα ξένα παιδιά φοβούνται να αποκαλύψουν την καταγωγή τους; Γιατί όταν το κάνουν τελικά, χάνουν τους φίλους τους και δέχονται κατακρίσεις και πολλές φορές απορρίπτονται από κοινωνικές ομάδες και επίσης χάνουν την εργασία τους;

Πώς θα αισθανόμασταν ο καθένας από εμάς, αν σε κάποια ξένη χώρα αναφέρουμε υπερήφανα, δικαιολογημένα υπερήφανα, πως είμαστε Έλληνες και μετά από αυτό να δεχθούμε απόρριψη και χλευασμό; Δε νομίζω πως θα μας άρεσε.

Το επόμενο θέμα που με προβληματίζει είναι το μέλλον της Βορείου Ηπείρου, από όπου κατάγομαι, και των Ελλήνων κατοίκων της. Λέω Ελλήνων, γιατί όντως είναι, και ας μην αναφέρεται στα χαρτιά τους. Απόδειξη σ' αυτό είναι πως από γενιά σε γενιά δεν έχει χαθεί η ελληνική γλώσσα, τα ελληνικά ήθη και έθιμα, η θρησκεία και η ελληνική ψυχή.

Οι γονείς μας στο σπίτι μας μιλάνε ελληνικά, όπως και οι δικοί τους. Θυμάμαι, που η μητέρα μου έλεγε, πως όταν πήγαινε σπίτι, η γιαγιά της απαγόρευε να μιλάει οποιαδήποτε άλλη γλώσσα, εκτός από τα ελληνικά. Ο πατέρας μου και η οικογένειά του ήταν εχθροί του λαού, διότι ο παππούς του έφυγε από τη χώρα παράνομα και πέρασε πολύ δύσκολη εφηβεία. Εκεί τους αποκαλούσαν «παλιοέλληνες», τους περιφρονούσαν και στο σχολείο τους παρακολουθούσαν, για να ελέγξουν αν μιλάνε ελληνικά, για να τους διώξουν.

Δεν θα αναφέρω περισσότερα παραδείγματα, διότι είναι πάρα πολλά, αλλά πιστεύω πως είναι λυπηρό, μετά από όλα αυτά που περάσανε, να μην μπορούν να γίνουν αποδεκτοί από τα αδέρφια τους, τους Έλληνες, τόσο στα χαρτιά όσο και στη ψυχή.

Ας γίνει κάτι σας παρακαλώ για τη Βόρειο Ήπειρο, για μας τα Ελληνάκια, τους συνεχιστές αυτής της περιοχής, ώστε να μπορέσουμε να συμβάλλουμε στην ανάπτυξη της χώρας μας και να έχουμε την ταυτότητα αυτή, για την οποία οι γονείς μας και οι πρόγονοί μας παλεύουν να κατακτήσουν εδώ και γενιές. Σας ευχαριστώ.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μελπομένη Τσακιρίδου.

ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΤΣΑΚΙΡΙΔΟΥ (Νομός Πέλλας): Αυτά που ειπώθηκαν χθές και σήμερα είναι λέξεις καρδιάς. Όπως είπα και εχθές, ο αδελφός μου έχει το σύνδρομο Down. Είναι μία κατάσταση που τη ζω καθημερινά και χρειάζεται πολύ πάθος και πολύ μεγάλη προσπάθεια για να βοηθήσεις ένα τέτοιο παιδί, ειδικά όταν είσαι μόνος σου. Θα ήθελα να ζητήσω να βοηθήσετε αυτά τα παιδιά. Να μην παρακάμψετε τα παιδιά με ειδικές ανάγκες, γιατί είναι μία σημαντική κατηγορία ανθρώπων. Αν τους προσφέρετε, αυτά θα σας προσφέρουν τα διπλάσια. Η επιθυμία μου είναι, φεύγοντας από εδώ, να πάρω μία υπόσχεση που θα γίνει πράξη, για το ότι θα βοηθήσετε αυτά τα παιδιά και θα τους προσφέρετε πράγματα, που εμείς δεν έχουμε τη δύναμη να τους προσφέρουμε. Ορισμένες φορές εύχομαι να είχα τη δύναμη και την εξουσία για να προσφέρω σε αυτά τα παιδιά. Αν μπορούσαμε να προσφέρουμε μόνοι μας, δεν θα ζητάγαμε. Αυτή τη στιγμή είμαι πολύ συγκινημένη, γιατί σκέφτομαι τον αδελφό μου, που σίγουρα με ακούει... Το μόνο που σας ζητάω, είναι να τους βοηθήσετε.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Είναι χρέος να απλώσουμε τη φωνή σας και να τη φθάσουμε εκεί, όπου πραγματικά οφείλουμε αυτή η φωνή να μπορεί όσο γίνεται να μετατρέπεται σε πράξη.

Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Μπερέτη Γαρυφαλλιά.

ΓΑΡΥΦΑΛΛΙΑ ΜΠΕΡΕΤΗ (Νομός Εύβοιας): Σε αυτή την αίθουσα άκουσα πάρα πολλά προβλήματα. Όλοι εκφράσαμε τους δικούς μας προβληματισμούς. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι δεν μπορούμε εμείς να απαιτούμε από μία Κυβέρνηση να λύσει όλα τα προβλήματά μας, αν δεν κάνουμε και εμείς κάτι, για να τα αλλάξουμε. Αυτό που θέλω να παροτρύνω όλους, και αν είχα τη δύναμη να το πω σε όλη τη νεολαία, είναι ότι τα πάντα ξεκινάνε από εμάς. Η Κυβέρνηση, το Κράτος δεν μπορεί να ικανοποιήσει όλους εμάς τους πολίτες, να δώσει λύσεις στα αιτήματά μας. Εμείς

πρέπει να είμαστε σωστοί απέναντι στην κοινωνία, π.χ. να μην πετάμε σκουπίδια στους δρόμους ή μέχρι το να περάσεις με κόκκινο, σ' ένα φανάρι. Πιστεύω ότι πρώτα εμείς πρέπει να ξυπνήσουμε, να δούμε τι γίνεται γύρω μας και ποια είναι τα εφόδια που έχουμε για να προχωρήσουμε και να καλύτερεύσουμε την κοινωνία και μετά, εάν εμείς είμαστε απέναντι στο κράτος σωστοί, τότε και αυτό θα είναι σωστό και θα ικανοποιήσει τα αιτήματά μας. Η νεολαία επιτέλους πρέπει να ξυπνήσει και να επαναστατήσει και να μην κρατάει παθητικό ρόλο.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Σωτηροπούλου Γεωργία.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ (Νομός Βοιωτίας) Με αφορμή την επίσκεψη του αγαπητού κ. Καμπανέλλη, θα ήθελα να υπενθυμίσω έναν απλό και όμορφο τρόπο, με τον οποίο θα μπορούσαμε να λύσουμε πολλά κοινωνικά προβλήματα από μία έμμεση οδό, την τέχνη. Μέσω της τέχνης μπορούμε να ευαισθητοποιήσουμε άτομα σκληρά, να εκφράσουμε απόψεις με ωραίο τρόπο και έτσι να περάσουμε κάποια μηνύματα υποσυνείδητα και συνειδητά, με τρόπο που να μην ταλαιπωρεί και να μην κουράζει, να είναι κάτι ευχάριστο και δημιουργικό. Προτείνω λοιπόν την τέχνη, ως ένα τρόπο με τον οποίο η κοινωνία μας θα μπορέσει να ξεπεράσει κάποια προβλήματα και να μας βγάλει από κάποια αδιέξοδα. Η τέχνη είναι έκφραση ψυχής. Τα παιδιά με κάποιες ιδιαίτερες αδυναμίες και ειδικές ανάγκες μέσω της τέχνης μπορούν να νοιώσουν ευχάριστα, ότι εκφράζονται, ότι κάποιος τους ακούει και ότι είναι δημιουργικά άτομα χωρίς να ξεχωρίζουν από τους υπόλοιπους. Έτσι, η τέχνη είναι ένας τρόπος λύσης σε κάθε κοινωνικό πρόβλημα.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Πρόεδρος του Εκπαιδευτικού Προγράμματος κ. Καμπανέλλης.

ΙΑΚΩΒΟΣ ΚΑΜΠΑΝΕΛΛΗΣ (Πρόεδρος του Εκπαιδευτικού Προγράμματος «Βουλή των Εφήβων»): Ήθελα μόνο να πω ότι πράγματι η τέχνη βοηθάει, αυτή είναι η αποστολή της και αυτός είναι ο λόγος υπάρξεώς της. Η τέχνη γεννήθηκε αυτοδύναμη και έτσι πρέπει να υπάρχει.

Στη συνέχεια ο κ. Ιάκωβος Καμπανέλλης ανέφερε τρία παραδείγματα.

Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα ο πρώην Πρόεδρος της Βουλής, κ. Απόστολος Κακλαμάνης για να παρακολουθήσει τη συνεδρίαση.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Είναι ιδιαίτερη τιμή που σας έχουμε κοντά μας, κ. Πρόεδρε. Σας ενημερώνω ότι ήταν μία φοβερά ζωντανή

και πλούσια κουβέντα, αυτή που κάναμε με τα παιδιά, αυτές τις δύο μέρες. 41 έφηβοι βουλευτές πρωτολόγησαν και 10 έφηβοι βουλευτές ήδη έχουν δευτερολογήσει.

ΓΕΩΡΓΙΑ ΜΑΝΕ (Νομός Χαλκιδικής): Συγκινήθηκα ιδιαίτερα από την ομιλία του Μανώλη και από τις κοπέλες που δεν έτυχε να γνωριστούμε, διότι έχουν πρόβλημα ακοής. Το όνειρό μου είναι να γίνω εκπαιδευτικός, τα παιδιά αυτά με παρακίνησαν να μάθω τη νοηματική γλώσσα και το σύστημα των τυφλών, έτσι ώστε να μπορέσω να κάνω κάτι γι' αυτή την κατηγορία των παιδιών.

Ήρθαμε εδώ για να πούμε κάποιες προτάσεις, δεν μπορούμε να τα περιμένουμε όλα από τους άλλους. Εμείς είμαστε το μέλλον του κόσμου και εμείς πρέπει να κινηθούμε προς τα εμπρός.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Νικολαΐδης Νικόλαος.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ (Νομός Ημαθίας): Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε, αξιότιμοι Βουλευτές, θα ήθελα να συμπληρώσω ένα μέτρο, το οποίο πιστεύω πως θα βοηθήσει κωφούς νέους της κοινωνίας μας να εκπληρώσουν τα εφηβικά τους όνειρα, κάνοντας μια καλύτερη πανεπιστημιακή εκπαίδευση από τα ιδρύματα της χώρας μας.

Ο διορισμός ειδικών διερμηνέων στα ΑΕΙ, οι οποίοι θα βοηθούν τα κωφά παιδιά, να συμμετέχουν στα μαθήματα. Γνωρίζω περιπτώσεις, όπου κωφοί συνάδελφοί μας εγκατέλειψαν τα ΑΕΙ, λόγω έλλειψης ειδικών καθηγητών, που θα τους βοηθούσαν στην εκπλήρωση των υποχρεώσεων.

Στη χθεσινή συνεδρίαση λανθασμένα χρησιμοποίησα στο λόγο μου τον όρο «κωφάλαος». Αντ' αυτού θα πρέπει να λέμε «κωφός», καθώς παιδιά σαν τη Θεοδώρα και την Κωνσταντίνα, που παραβρίσκονται σήμερα μαζί μας, δεν είναι άλαλα. Απλώς, δεν μπόρεσαν να μάθουν τη χρήση της ελληνικής γλώσσας από τα πρώτα ακούσματα που έχει το κάθε παιδί, από τα πρώτα χρόνια της ζωής τους.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Ρετινά Κωνσταντίνα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΡΕΤΣΙΝΑ (Β' Αθήνας): Θα ήθελα να προσθέσω το εξής, αφού ήδη έχει ξεκινήσει και έχει γίνει υποχρεωτικός νόμος τα δελτία ειδήσεων στην τηλεόραση για κωφάλαους. Η διάρκεια του δελτίου ειδήσεων είναι ένα πεντάλεπτο, μέσα σ' αυτό το πεντάλεπτο, δεν καταλαβαίνουμε τίποτα. Θέλουμε περισσότερο χρόνο κι αν είναι δυνατόν με υπότιτλους.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Στάση Παρασκευή.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΣΤΑΣΗ (Νομός Αττικής): Η τέχνη αποτελεί μια χρυσή λύση, για όλα αυτά τα παιδιά που έχουν ειδικές ανάγκες, αν και εγώ πιστεύω ότι αυτά τα παιδιά είναι παιδιά με ιδιαίτερες ικανότητες, γιατί διαθέτουν τεράστια δύναμη και χρειάζονται βοήθεια, στοργή και αγάπη από όλους μας, για να συνεχίσουν το δύσκολο δρόμο τους. Η τέχνη είναι η κοινή γλώσσα όλων των λαών και μέσω αυτής μπορούν να εκφραστούν και να εκφράσουν τα αισθήματά τους με ένα διαφορετικό τρόπο. Δεν είχα ποτέ βρεθεί κοντά σε άτομα με ειδικές ανάγκες και εδώ μου δόθηκε η ευκαιρία να τα γνωρίσω.

Είναι χρέος όλων μας να βοηθάμε αυτά τα παιδιά και να πούμε σε όλο τον κόσμο ότι είναι και αυτά ίσα με εμάς και έχουν το δικαίωμα να ζήσουν όπως όλοι εμείς, καθώς πιστεύω ότι η αξία τους είναι διπλάσια. Έχω ελπίδες, ότι η επιστήμη της ιατρικής θα μπορέσει να δώσει κάποιες λύσεις και να τους δώσει μια ελπίδα σωτηρίας.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής Παλαιολόγου Χριστίνα.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ (Νομός Βοιωτίας): Στη σημερινή κοινωνία δεν υπάρχουν τόσες δυνατότητες για τους εφήβους να ασχοληθούν με την τέχνη. Θέλω να ευχαριστήσω τον κ. Καμπανέλλη, για τη χαρά που μας προσέφερε, που είχαμε την ευκαιρία να παίξουμε στους καλλιτεχνικούς αγώνες ένα έργο του «τα τέσσερα πόδια του τραπέζιου». Η εμπειρία ήταν φοβερή, μάθαμε πολλά για τη ζωή και για τον τρόπο που πρέπει να δουλεύουμε. Πιστεύω ότι, όσοι δεν έχουν ασχοληθεί με τις τέχνες, θα πρέπει να το κάνουν.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο Έφηβος Βουλευτής Τσιτσιριδάκης Εμμανουήλ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΤΣΙΤΣΙΡΙΔΑΚΗΣ (Νομός Χανίων): Εμείς οι τυφλοί, τέχνη όπως η μουσική, μπορούμε να τη διδασκόμαστε, αλλά πρέπει ο καθηγητής να γνωρίζει breill. Οι μηχανές μας δεν μπορούν να διαβάσουν όλα τα σύμβολα της μουσικής. Χρειαζόμαστε τους ειδικούς καθηγητές και ιδιαίτερα στην επαρχία. Στην Αθήνα υπάρχει το ΚΥΑΤ, όπου υπάρχουν ειδικοί καθηγητές.

Το θέατρο για εμάς είναι δύσκολο, όπως και ο κινηματογράφος, όταν είναι στα αγγλικά. Θα ήθελα να κάνω μια θερμή παράκληση, στις ξένες ταινίες να μη βάζουν υπότιτλους, αλλά να το μεταγλωττίζουν στην ελληνική γλώσσα, γιατί πολλοί από εμάς δεν γνωρίζουν ξένες γλώσσες. Θα ήταν πολύ καλό, όλες οι ταινίες να ήταν ελληνικές για εμάς τους τυφλούς, γιατί θα μπορούσαμε όλοι να συμμετέχουμε. Παρ' όλη την

ιδιαιτερότητα μας, μπορούμε να γράφουμε ποιήματα, με τη βοήθεια ειδικών υπολογιστών, όπως και μουσική. Θα μπορούσαμε να μάθουμε αγγειοπλαστική, αλλά δυστυχώς δεν υπάρχουν καθηγητές. Ένα παιδί τυφλό στην επαρχία έχει πολύ λιγότερες ασχολίες και μπορεί να αναπτύξει πολύ λιγότερες ικανότητες, από ό,τι ένα παιδί στην πρωτεύουσα. Δεν μπορούμε, όμως, τα πιο πολλά παιδιά να έρθουμε στην Αθήνα και να ζήσουμε για πάντα, για διάφορους λόγους. Εγώ μπόρεσα να αντέξω στην Αθήνα για έξι χρόνια, αλλά δεν ήθελα να απομακρυνθώ από την οικογένεια μου. Προτίμησα να μη μάθω καμία τέχνη και να ξεχάσω αυτά που ήξερα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει η Έφηβος Βουλευτής, Τάρανη Ευαγγελία.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΑΡΑΝΗ (Νομός Χίου): Θα ήθελα να αναφερθώ στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η επαρχία και τα ακριτικά νησιά. Για παράδειγμα, στο σχολείο μας δεν υπάρχει καθηγητής μουσικής. Επίσης, οι νέοι δεν μπορούν να παρακολουθήσουν μια θεατρική παράσταση ή να πάνε κινηματογράφο. Στο σχολείο δεν υπάρχουν καθηγητές συγκεκριμένης ειδικότητας. Έχει τύχει καθηγήτρια αγγλικών να διδάσκει το μάθημα της ιστορίας σε παιδιά πανελλαδικών.

Οι κάτοικοι φεύγουν από το νησί, επειδή δεν υπάρχουν επαγγέλματα και έρχονται όλοι στην Αθήνα. Έχουμε ένα μόνο αγροτικό γιατρό, ο οποίος δεν επαρκεί για το νησί.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Το λόγο έχει ο κ. Κακλαμάνης.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ (Πρώην Πρόεδρος της Βουλής): Θέλω να εκφράσω τη χαρά και τη συγκίνηση μου, γιατί, έστω αυτό το λίγο διάστημα που πήγα και στις άλλες Επιτροπές, διαπίστωσα και εδώ πόσο θετική είναι η συμβολή αυτού του προγράμματος, σε αυτό που είναι ο βασικός στόχος του, να παρακινήσει τους νέους η Βουλή των Ελλήνων μέσα από αυτό το πρόγραμμα, να συμμετέχουν όσο γίνεται πιο ενεργά στα κοινά. Η πολιτική είναι η ενασχόληση με τα κοινά. Πολιτικοί δεν είναι οι τριακόσιοι Έλληνες πολίτες, που ο λαός κάθε τέσσερα χρόνια ή λιγότερο στέλνει εδώ στη Βουλή των Ελλήνων, αλλά είναι όσοι ασχολούνται με τα κοινά. Οι πολίτες που ενδιαφέρονται για τα κοινά, είναι αυτοί που ασχολούνται με την πολιτική. Οι άλλοι, όπως έλεγαν οι πρόγονοι μας, είναι αχρείοι, ιδιώτες, δεν ενδιαφέρουν το σύνολο. Το πρόβλημα μας στις σημερινές κοινωνίες είναι ότι αυτές οι βαθύτατα δημοκρατικές έννοιες, για τις οποίες ιδιαίτερα εμείς οι Έλληνες πρέπει να είμαστε υπερήφανοι, γιατί είναι μια παρακαταθήκη για εμάς, έχουν τελείως αναστραφεί. Οι δικές σας γενιές

έχουν ζήσει σκαμπανεβάσματα και προσαρμόζονται πιο εύκολα σε αυτή την εξαιρετικά μεταβατική περίοδο για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Σε πάρα πολλά έρχονται τα πάνω κάτω και εγώ ενστερνίζομαι αυτή την φοβερή ανασφάλεια που παρουσιάζεται, ιδιαίτερα σε αυτές τις ηλικίες. Το στρες που έχετε για το μέλλον σας είναι απολύτως κατανοητό, αλλά μόνο «ο λύκος ζει μόνος του στο βουνό», ο άνθρωπος είναι ζώο κοινωνικό. Μόνος του κανείς σε αυτή τη φοβερή ατομοκεντρική περίοδο που ζούμε, σίγουρα δεν γίνεται ευτυχής.

Είδατε, τι είπε η Έφηβος Βουλευτής από το Νομό Βοιωτίας. Έπαιξαν στο σχολείο τους στη Λειβαδιά αυτό το έργο του Ιάκωβου Καμπανέλη και αυτό ήταν ένα βήμα σε αυτό που λέγαμε από παλιά, την κοινωνικοποίηση σας. Αυτό που κάνετε εδώ, είναι ένα ακόμα πιο φοβερό βήμα.

Γυρίζοντας πίσω, στις περιφέρειες από τις οποίες ήρθατε, σίγουρα κοντά σε εκείνους που ξέρουν, δυστυχώς ενθαρρύνονται και από τα σχόλια τα απαξιωτικά και τα ειρωνικά ορισμένων μέσων ενημέρωσης, που δεν τα αφήνουν σε αυτά που πράγματι σας απασχολούν, αλλά караδοκούν για αυτό που λένε στη γλώσσα τους ατάκα. Εάν θα πείτε κάτι που είναι έξω από το σύνηθες και πάντως όχι κολακευτικό για αυτή τη γενιά, αυτοπροβάλλεται.

Θα είναι πολλοί εκείνοι, που θα θέλουν να ξέρουν τι κάνατε εδώ μέσα. Δεν αρκεί μόνον να ξέρουν. Θα πρέπει να πάρετε κάποιες πρωτοβουλίες, κοντά στα άλλα ενδιαφέροντά σας και με πρώτιστο τις σπουδές σας και το μέλλον σας, ώστε αυτό που λένε «κοινά», να γίνει υπόθεση όλων μας.

Θέλω να πω στους φίλους μας, την Κωνσταντίνα και το Μανώλη, ότι από μία άποψη είναι καλό που δεν βλέπουν ή δεν ακούν όλα τα δελτία ειδήσεων, διότι σπάνια έχουν ειδήσεις. Είναι πολύ καλό για όσους νέους δεν παρακολουθούν δελτία ειδήσεων, παρά ελάχιστα από τα λεγόμενα ψυχαγωγικά ή επιμορφωτικά προγράμματα. Θέλω να αναφέρω ότι, όταν ήμουν Υπουργός Παιδείας ψηφίστηκε στη Βουλή νόμος για τα άτομα με αναπηρίες, που τότε ονομάζονταν άτομα αποκλίνοντα εκ του κανονικού, σε μία περίοδο, που είχε αρχίσει η ελληνική κοινωνία να φεύγει από την προκατάληψη και τις δεισιδαιμονίες π.χ. ότι το παιδί έχει πρόβλημα, γιατί έχει κάνει κάποια αμαρτία, και είναι τιμωρία από το Θεό κ.λ.π.. Αφορούσε δηλαδή, τα άτομα που αργότερα ονόμασαν άτομα με ειδικές ανάγκες και σήμερα άτομα με αναπηρία.

Σας τα λέω αυτά, για να καταλάβετε ότι η κοινωνία προχωρεί μπροστά, άλλοτε κάνει βήματα σημειωτόν, κάποτε κάνει βήματα πίσω, όμως σημασία έχει η

προσπάθεια που πρέπει να κάνει ο καθένας μας για να είναι ευτυχέστερος, που ασχολείται εκτός από τον εαυτό του και με αυτά που συμβαίνουν γύρω του. Πριν από κάποια χρόνια, δεν υπήρχε δάσκαλος μουσικής, ούτε καν η κυρία που διερμηνεύει στον κωφό φίλο μας αυτά που συζητούμε.

Σύμφωνα με τις διεθνείς στατιστικές το ποσοστό κυμαίνεται από 10% - 15% των ατόμων μιας κοινωνίας, που έχουν κάποια αναπηρία. Πρέπει να ξέρετε ότι υπάρχουν αναπηρίες και προβλήματα, που δεν φαίνονται. Πολλές φορές αυτές οι αναπηρίες είναι πολύ πιο σοβαρές, από αυτές που φαίνονται. Κατά συνέπεια, από την αντίληψη «του Καιάδα», του περιθωρίου για τους ανθρώπους με οποιαδήποτε αναπηρία, σε αυτό που τείνει να γίνει τώρα με τη φιλόδοξη αντιμετώπιση, που πολλές φορές παίρνει τον χαρακτήρα μιας μορφής ιδιοτέλειας, αφού κάποιες κυρίες θέλουν να κάνουν GALA για τα άτομα με αναπηρία, πρέπει να φύγουμε από αυτήν την αντίληψη. Η σωστή αντίληψη είναι της κοινωνικής ευθύνης και της ευθύνης της πολιτείας, για να κατανοήσουμε όλοι ότι έχουμε δικαιώματα και υποχρεώσεις. Το ίδιο ισχύει και για τους φίλους μας που είναι εδώ, αρκεί η πολιτεία και η κοινωνία να καλύπτει τα δικαιώματά τους, γεγονός που ισχύει για όλους τους πολίτες.

Γυρίζοντας στις πόλεις σας και τους νομούς σας, δουλέψτε για τα κοινά, χωρίς μικροκομματικές ή άλλες σκοπιμότητες. Θα νιώσετε πιο ευτυχείς και όπως έλεγα και χθες στον κ. Καμπανέλη, που είναι μεγάλη μορφή της τέχνης και του πολιτισμού μας, τι θα είχε κερδίσει, εάν δεν τον είχαν στείλει στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και είχε μείνει στη Νάξο ως κτηματίας με περιουσία; Το να ασχολείται κάποιος με τα κοινά και να δίνει τη δύναμή του, το μυαλό του, την τέχνη του, ό,τι μπορεί να διαθέτει, τον κάνει ευτυχέστερο και λιγότερο δυστυχή, για όσα προβλήματα τον κάνουν πράγματι δυστυχή. Σας ευχαριστώ πολύ.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε τους κ.κ. Κακλαμάνη και Καμπανέλη για την τοποθέτησή τους.

Θα επακολουθήσει διάλειμμα για 30΄.

ΔΙΑΚΟΠΗ

Μετά τη Διακοπή

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, ολοκληρώθηκε η συζήτηση πάνω στα θέματα που αναφέρονται στη Σύνοψη Κειμένων και θα προχωρήσουμε στις ψηφοφορίες. Οι ψηφοφορίες θα γίνουν με τη διαδικασία που γίνονται οι ψηφοφορίες για τα νομοσχέδια στην Ολομέλεια και στις Επιτροπές της Βουλής. Στην αρχή θα ψηφίσουμε τη Σύνοψη των Κειμένων, επί

της αρχής, αν δηλαδή συμφωνούμε στη φιλοσοφία της ή όχι και μετά θα προχωρήσουμε στην ψήφιση των προτάσεων, δηλαδή κατ' άρθρο, όπως λέμε στο νομοσχέδιο. Υπάρχουν 19 κεφάλαια και αυτά θα μπουν στην ψηφοφορία. Στο τέλος θα τεθούν σε ψηφοφορία και οι προτάσεις που ακούσθηκαν, στις συνεδριάσεις μας, αφού τις συγκέντρωσε και τις επεξεργάστηκε, η Γραμματεία και διαπίστωσε ότι δεν συμπεριλαμβάνονται στη Σύνοψη Κειμένων. Μετά θα ψηφίσουμε στο σύνολό του το νομοσχέδιο, στην προκειμένη περίπτωση τη Σύνοψη των Κειμένων.

Στη συνέχεια επακολούθησαν ψηφοφορίες δια ανατάσεως της χειρός.

Η Σύνοψη Κειμένων, αρμοδιότητας Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων έγινε δεκτή, ομόφωνα επί της αρχής.

Τα κεφάλαια: Ρατσισμός, Ναρκωτικά και Άτομα με Ειδικές Ανάγκες έγιναν δεκτά ομόφωνα.

Τα κεφάλαια: Δημογραφικό – Υπογεννητικότητα, Αθλητισμός – Ολυμπιακοί Αγώνες, Υγεία – Νοσοκομεία – Ε.Σ.Υ., Κοινωνική Πρόνοια – Ασφάλιση, Βία και Εγκληματικότητα – Κακοποίηση Γυναικών, Οικογένεια – Ανθρώπινες Σχέσεις, Σωματική και Ψυχική Υγεία, Κάπνισμα – Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Μεταφορές – Τροχαία Ατυχήματα, Σκέψεις – Προβληματισμοί Εφήβων, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Τρίτη Ηλικία – Αυτοκτονίες – Υιοθεσία – Ομοφυλοφιλία», έγιναν δεκτά κατά πλειοψηφία.

Τα κεφάλαια: Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Ευθανασία, απορρίφθηκαν.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, ολοκληρώθηκε η ψηφοφορία επί των κεφαλαίων.

Προχωρούμε στην ψήφιση των προτάσεων σας, όπως αυτές διατυπώθηκαν στη διήμερη συζήτηση που προηγήθηκε.

Ο Έφηβος Βουλευτής **Ιωάννης Τσολάκης (Α' Αθήνας)** πρότεινε:

➤ Εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά. (δεκτή, ομόφωνα).

Η Έφηβος Βουλευτής **Γεωργία Μανέ (Νομός Χαλκιδικής)** πρότεινε:

➤ Δραστηριοποίηση των Διεθνών Οργανισμών, για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα ρατσισμού. (δεκτή, κατά πλειοψηφία).

Ο Έφηβος Βουλευτής **Εμμανουήλ Τσιτσιριδάκης (Ν. Χανίων)** πρότεινε:

➤ Ανάθεση σε υπαλλήλους του έργου της εξυπηρέτησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στις Δημόσιες Υπηρεσίες. (δεκτή, ομόφωνα).

➤ Μεταγλώττιση των ξένων ταινιών που προβάλλονται στην τηλεόραση. (δεκτή, κατά πλειοψηφία).

Ο Έφηβος Βουλευτής **Κωνσταντίνος Μυτάκης (Α΄ Αθήνας)** πρότεινε:

➤ Πραγματοποίηση επισκέψεων μαθητών σε κέντρα απεξάρτησης.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

Η Έφηβος Βουλευτής **Μελπομένη Τσακιρίδου (Ν. Πέλλας)** πρότεινε:

➤ Διαπαιδαγώγηση από ειδικούς παιδαγωγούς των παιδιών με σύνδρομο Down και δημιουργία ειδικών σχολείων.(Η πρόταση γίνεται δεκτή, ομόφωνα).

Η Έφηβος Βουλευτής **Ελένη Μπινιάρη (Νομός Βοιωτίας)** πρότεινε:

➤ Έκδοση ονομαστικών εισιτηρίων για την παρακολούθηση ποδοσφαιρικών αγώνων.(Η πρόταση απορρίφθηκε, κατά πλειοψηφία).

Η Έφηβος Βουλευτής **Βασιλική Φούντα (Νομός Αττικής)** πρότεινε:

➤ Παροχή οικονομικής και ψυχολογικής στήριξης από το Κράτος στους άστεγους.(δεκτή, ομόφωνα).

Η Έφηβος Βουλευτής **Κωνσταντίνα Ρετσινά (Β΄ Αθήνας)** πρότεινε:

➤ Διορισμός διερμηνέων νοηματικής γλώσσας στα ΑΕΙ και ΤΕΙ.(δεκτή, ομόφωνα).

➤ Μεγαλύτερη διάρκεια των δελτίων ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα, με παράλληλο υποτιτλισμό τους.(δεκτή, ομόφωνα).

Ο Έφηβος Βουλευτής **Χριστόδουλος Παπαβαρνάβας (Κύπρος)** πρότεινε:

➤ Ενημέρωση των γονέων και των εκπαιδευτικών για το φαινόμενο εκφοβισμού (bullying).(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Διαμόρφωση στρατηγικής από γονείς και εκπαιδευτικούς για την αντιμετώπιση πρακτικών θυματοποίησης των μαθητών και στήριξη και προστασία των θυμάτων, τόσο από γονείς και εκπαιδευτικούς, όσο και από συμμαθητές.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

Ο Έφηβος Βουλευτής **Γεώργιος Χριστακόπουλος (Νομός Ηλείας)** πρότεινε:

➤ Παροχή κινήτρων στους γιατρούς, για το διορισμό τους σε παραμεθόριες περιοχές. (δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Άρση της μονιμότητας των γιατρών.(Η πρόταση απορρίφθηκε, κατά πλειοψηφία).

➤ Παροχή δυνατότητας εθελοντικής προσφοράς εργασίας στα νοσοκομεία.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Ίδρυση σταθμών πρώτων βοηθειών κατά μήκος του επαρχιακού οδικού δικτύου. (δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για τη δωρεά οργάνων και λήψη αυστηρών μέτρων, ώστε να γίνεται με κανόνες δεοντολογίας.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Διορισμός γιατρών στα σχολεία.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Καθιέρωση συνοδού γιατρού στις σχολικές εκδρομές.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Οικονομική ενίσχυση της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς Σύνορα», καθώς και παρεμφερών οργανισμών.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Περισσότερες μονάδες αιμοκάθαρσης στην επαρχία.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

➤ Χρησιμοποίηση συστήματος τηλεϊατρικής.(Η πρόταση απορρίφθηκε, κατά πλειοψηφία).

Ο Έφηβος Βουλευτής **Νικόλαος Νικολαλαϊδης (Νομός Ημαθίας)** πρότείνει:

➤ Πραγματοποίηση επισκέψεων σε εκπαιδευτήρια κωφαλάλων.(δεκτή, κατά πλειοψηφία).

Ο Έφηβος Βουλευτής **Νικολαϊδης Νικόλαος (Νομός Ημαθίας)** προτείνει:

➤ Ίδρυση περισσότερων σχολείων για κωφάλαλα παιδιά. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Κάλυψη ποσοστού των θέσεων που προκηρύσσονται στο δημόσιο τομέα από κωφούς. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Καθιέρωση αναμετάδοσης του κεντρικού δελτίου ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα. (Δεκτή ομόφωνα)

➤ Καθιέρωση της νοηματικής γλώσσας, ως μαθήματος επιλογής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

Η Έφηβος Βουλευτής **Τσιούμα Αικατερίνη (Νομός Ευρυτανίας)** προτείνει:

➤ Χορήγηση στους χαμηλοσυνταξιούχους φθηνών εισιτηρίων στα μέσα μαζικής μεταφοράς και δωρεάν είσοδος σε αρχαιολογικούς χώρους, εκθέσεις και μουσεία. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Διαμόρφωση χώρων με κλιματισμό για τους ηλικιωμένους, για την προστασία τους από τον καύσωνα. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Επισκέψεις ψυχολόγων στους χαμηλοσυνταξιούχους. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Κρατική μέριμνα στην περίπτωση θανάτου φτωχών ηλικιωμένων χωρίς συγγενείς. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Οικονομικά κίνητρα σε αυτούς που φροντίζουν δύο ηλικιωμένα άτομα. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Καθιέρωση του ΕΚΑΣ σε όλες τις συντάξεις κάτω των 600 ευρώ. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

Η Έφηβος Βουλευτής **Ευαγγελία Ποδάρα (ΗΠΑ)** προτείνει:

➤ Οικονομική ενίσχυση και δωρεάν περίθαλψη στους άστεγους. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

Η Έφηβος Βουλευτής **Αναστασία Παναγιώτου (Κύπρος)** προτείνει:

➤ Ενημέρωση παιδιών και γονέων και κατάρτιση προγραμμάτων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων ανάλογα με τις δεξιότητες και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Ολοκληρωμένη μόρφωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

➤ Συστηματική χρήση της τεχνολογίας και των πολυμέσων στα σχολεία και στο χώρο εργασίας. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

Η Έφηβος Βουλευτής **Μαρία Πουλιτσίδου (Ν. Σερρών)** και η Έφηβος Βουλευτής **Τσιούμα Αικατερίνη (Ν. Ευρυτανίας)** προτείνουν:

➤ Συμμετοχή των ηλικιωμένων σε κοινωνικές εργασίες, ώστε να αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους. (Δεκτή κατά πλειοψηφία)

Στη συνέχεια έγινε δεκτή και στο σύνολό της, κατά πλειοψηφία, η Σύνοψη Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων.

Επακολούθησε κλήρωση για την ανάδειξη ομιλητών στην Ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων.

Κληρώθηκαν για να μιλήσουν στην Ολομέλεια, της Βουλής των Εφήβων οι Έφηβοι Βουλευτές: Μαρία Πουλιτσίδου (Νομός Σερρών), Μαρία Ρετζέκα (Νομός Λακωνίας) και Αναστασία Σιδέρη (Α' Πειραιά).

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, τώρα που τελείωσαν οι διαδικασίες της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, θα μου επιτρέψετε να σας πω, ότι νιώθω πραγματικά πολύ υπερήφανη και ως Βουλευτής και ως εκπαιδευτικός, γιατί επιβεβαιώνεται για άλλη μια φορά αυτό που έχω βιώσει ως εκπαιδευτικός και το πιστεύω ακράδαντα, ότι η νεολαία είναι το πιο όμορφο και το πιο ζωντανό κομμάτι της κοινωνίας μας.

Αυτές τις δύο μέρες, κατά τη συζήτηση που έλαβε χώρα στην Επιτροπή, εκφραστήκατε, κρίνατε, προτείνατε και μας δώσατε πολλά, μας αγγίξατε, μας

συγκινήσατε και μας προβληματίσατε. Θέλω, στα αλήθεια, μόνο τούτο να πω, κρατήστε τις ανησυχίες σας, εμπλουτισμένες και με τις εκφρασμένες ανησυχίες των συναδέλφων σας, κρατήστε τη ζωντάνια σας και εμπλουτίστε με αυτή και την ποιότητά σας, την κοινωνικοοικονομική, την πολιτική, την πολιτιστική ζωή του αύριο. Να ξέρετε ότι σας χρειαζόμαστε.

Σας εύχομαι, από την καρδιά μου, να βλέπετε τους στόχους σας μέσα από τον αγώνα σας, να γίνονται πραγματικότητα. Για μένα ήταν πολύτιμες αυτές οι ώρες, που βρέθηκα εδώ μαζί σας, προεδρεύοντας ,στη τόσο σημαντική Επιτροπή των Κοινωνικών Υποθέσεων, φέτος, στον εξαιρετικό αυτό θεσμό της Βουλής των Εφήβων.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, ιδιαίτερα, για τη συμμετοχή τους, τον κύριο Μελισσάρη και τον κύριο Καμπανέλλη. Επίσης, την γραμματεία της Βουλής, για την συνεργασία που είχαμε.

(Στο σημείο αυτό εισέρχεται στην Αίθουσα η Πρόεδρος της Βουλής, κυρία Άννα Μπενάκη-Ψαρούδα)

Καλωσορίζουμε την κυρία Πρόεδρο της Βουλής.

ANNA ΜΠΕΝΑΚΗ - ΨΑΡΟΥΔΑ (ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ): Αισίως φθάσαμε στο τέλος των συζητήσεων σε επίπεδο επιτροπών, τις οποίες παρακολούθησα, όσο μπορούσα συνεχώς, κάνοντας ζάπινγκ στο εσωτερικό κύκλωμα. Εγώ, τουλάχιστον, σχημάτισα την εντύπωση ότι έγινε ένας ελεύθερος και αποδοτικός διάλογος. Βέβαια, δεν λύσαμε όλα τα προβλήματα της ελληνικής κοινωνίας και ιδιαίτερα αυτά που ανήκουν στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων. Είναι τα πιο αιχμηρά, που δεν επιδέχονται ενιαίες λύσεις, αλλά έχει σημασία τα θέματα να τα αγγίζει κανείς, να τα εξετάζει από όλες τις πλευρές και να προσπαθεί να δώσει μια διέξοδο.

Ελπίζω ότι, με την πολύ άξια διεύθυνση της συναδέλφου κυρίας Μανωλιά, καταλάβατε εν μέρει και όχι εξ ολοκλήρου πως γίνεται η δουλειά στις Επιτροπές και ποια είναι η σημασία τους στο κοινοβουλευτικό σύστημα. Όλοι έχουμε την εικόνα της Ολομέλειας με τις μεγάλες συζητήσεις και σε επίπεδα αρχηγών ή κοινοβουλευτικών εκπροσώπων με τις κομματικές αντιπαραθέσεις, αλλά οι Επιτροπές δεν λειτουργούν έτσι. Οι Επιτροπές λειτουργούν κατά ένα μέρος και ως ένα πεδίο κομματικής αντιπαραθέσης, αλλά η αποστολή τους είναι να γίνεται εξέταση σε βάθος του κάθε νομοσχεδίου, να εξετάζονται τα άρθρα ένα-ένα ή τουλάχιστον κατά ενότητες και επειδή είναι λιγότεροι οι βουλευτές που μετέχουν στις Επιτροπές, να έχουν περισσότερη ευχέρεια λόγου.

Στην Επιτροπή σας δεν έγινε συζήτηση με το πνεύμα που γίνεται στις Επιτροπές της Βουλής και στην Ολομέλεια. Δηλαδή, η Βουλή των Εφήβων δεν είναι αντίστοιχη με την κομματική οργάνωση της δημοκρατίας. Στη Βουλή έχουμε την Κυβέρνηση και τη Συμπολίτευση από τη μια μεριά, την Αντιπολίτευση, που ανήκει σε περισσότερα κόμματα, από την άλλη. Έτσι γίνεται μια αντιπαράθεση, πολλές φορές σε σύγκρουση, αλλά και συνεργασία μεταξύ κομμάτων. Βέβαια, αυτό δεν μπορούσε να γίνει στη Βουλή των Εφήβων, γι' αυτό ανέφερα στην αρχή ότι έχετε ένα μέρος της εμπειρίας των Επιτροπών. Είδατε πως έγινε η συζήτηση, αλλά το πρίσμα ήταν διαφορετικό. Εδώ σε εσάς υπήρχε αντιπαράθεση θεμάτων και ουσίας, ενώ στις δικές μας Επιτροπές, πέρα από αυτήν, υπάρχει πολιτική αντιπαράθεση. Πρόσεξα ότι τα θέματά σας ήταν τα πιο καυτά, από αυτά που έχουν και άμεση επικαιρότητα, όπως είναι τα θέματα υγείας, οι μάστιγες που πλήττουν την κοινωνία μας και ιδιαίτερα τη νεότητα, τα θέματα μεταχείρισης των συμπολιτών μας, που δεν ανήκουν στη συντριπτική πλειοψηφία των ντόπιων και πολλά άλλα που τέθηκαν με απόλυτη ειλικρίνεια και ελευθερία λόγου.

Εμείς θα εκδώσουμε, όπως έχουμε πει, τα πρακτικά, θα συγκεντρώσουμε όλες τις προτάσεις και ο τόμος αυτός θα σταλεί στην Κυβέρνηση, πρώτιστα για να λάβει υπόψη της στο σχεδιασμό της πολιτικής της, στα κόμματα και στους φορείς, που είναι αρμόδιοι για διάφορα θέματα. Μάλιστα στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων υπάρχουν πολλοί ειδικοί φορείς για θέματα κοινωνικής συμβίωσης.

Ευχαριστούμε, κυρία Πρόεδρε, και για το δικό σας κόπο, ευχαριστούμε όλα τα παιδιά για τη συμμετοχή τους.

Χειροκροτήματα.

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ (Προεδρεύουσα της Επιτροπής): Ευχαριστούμε κυρία Πρόεδρε.

Στη συνέχεια και περί ώρα 12.50', λύθηκε η συνεδρίαση.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΣΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ

Βουλευτής Ροδόπης

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Ι' ΣΥΝΟΔΟΣ 2004 - 2005

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (Β' Τμήμα)

ΠΡΑΚΤΙΚΟ - ΕΚΘΕΣΗ

Της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Εφήβων στα θέματα «Δημογραφικό – Υπογεννητικότητα, Ρατσισμός, Αθλητισμός – Ολυμπιακοί Αγώνες, Υγεία – Νοσοκομεία – Ε.Σ.Υ., Κοινωνική Πρόνοια – Ασφάλιση, Βία και Εγκληματικότητα – Κακοποίηση Γυναικών, Ναρκωτικά, Οικογένεια – Ανθρώπινες Σχέσεις, Σωματική και Ψυχική Υγεία, Κάπνισμα – Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές – Τροχαία Ατυχήματα, Σκέψεις – Προβληματισμοί Εφήβων, Ευθανασία, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, Τρίτη Ηλικία – Αυτοκτονίες – Υιοθεσία – Ομοφυλοφιλία», που περιλαμβάνονται στη Σύνοψη Κειμένων των μαθητών της Β' Τάξης των Λυκείων (Ενιαίων, Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Εσπερινών, Ειδικών, Μουσικών και Γυμνασίων με λυκειακές τάξεις) της Ελλάδας, της Κύπρου και της αντίστοιχης τάξης των Ελληνικών Σχολείων του Εξωτερικού και των μαθητών της τελευταίας τάξης του Α' Κύκλου των Τ.Ε.Ε. (Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Απογευματινών, Εσπερινών, Ειδικών) της Ελλάδας, καθώς και της Β' Τάξης των Τεχνικών Σχολών της Κύπρου, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα "Βουλή των Εφήβων", Ι' Σύνοδος 2004 – 2005.

ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΦΗΒΩΝ

Η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Εφήβων (Β' Τμήμα) συνήλθε στις 3 και 4 Σεπτεμβρίου 2005, σε δύο συνεδριάσεις, που διήρκεσαν, συνολικά, περίπου 8 ώρες, υπό την προεδρία της Βουλευτού Ροδόπης κυρίας Χρυσάνθης Μανωλιά, με αντικείμενο την εξέταση των θεμάτων που ανήκουν στην αρμοδιότητά της.

Στην Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων (Β' Τμήμα) της Βουλής των Εφήβων συμμετείχαν οι Έφηβοι Βουλευτές: Μανέ Γεωργία (Ν. Χαλκιδικής), Μαστροκώστα

Δέσποινα Μαρία (Β΄ Αθήνας), Μιχαήλ Αναστασία (Κύπρος), Μιχαηλίδου Σοφία (Ν. Ξάνθης), Μιχελάκη Έλλη (Ν. Ηρακλείου), Μπαλιάν Φωτεινή (Ν. Έβρου), Μπερέτη Γαρυφαλλιά (Ν. Ευβοίας), Μπίκου Ελένη (Α΄ Θεσ/νίκης), Μπινιάρη Ελένη (Ν. Βοιωτίας), Μπινιέρη Γεωργία (Ν. Αχαΐας), Μπουργιέζη Ιφιγένεια (Ν. Ζακύνθου), Μυτάκης Κώστας (Β΄ Αθήνας), Νικολαΐδης Νικόλαος (Ν. Ημαθίας), Ντιρογιάννη Μαγδαληνή (Ν. Τρικάλων), Ντούνη Αγλαΐα (Κογκό), Παλαιολόγου Χριστίνα (Ν. Βοιωτίας), Παναγιώτου Ασπασία (Κύπρος), Παπαβαρνάβας Χριστόδουλος (Κύπρος), Παπαδοπούλου Αθηνά (Ν. Δράμας), Παπαθανασίου Αθανασία (Ν. Σερρών), Παχουλή Λαμπριανή (Αιθιοπία), Πιάχας Αθανάσιος (Ν. Λάρισας), Ποδάρα Ευαγγελία (ΗΠΑ), Πουλιτσίδου Μαρία (Ν. Σερρών), Πούλου Θεοδώρα (Επικρατείας), Ρέτζεκα Μαρία (Ν. Λακωνίας), Ρετινά Κωνσταντίνα (Β΄ Αθήνας), Ρηγοπούλου Σοφία (Ν. Αχαΐας), Σγουράκη Μαρία (Ν. Ηρακλείου), Σιδέρη Αναστασία (Α΄ Πειραιά), Σμάνη Ιωάννα (Ν. Αιτωλοακαρνανίας), Στάση Παρασκευή (Ν. Αττικής), Σταυροπούλου Κωνσταντίνα (Β΄ Αθήνας), Στογιάννη Κωνσταντίνα (Ν. Λάρισας), Σχοινά Αγγελική (Ν. Αχαΐας), Σωτηροπούλου Γεωργία (Ν. Βοιωτίας), Ταράνη Ευαγγελία (Ν. Χίου), Τατιόγλου Ελισάβετ (Β΄ Αθήνας), Τόλιας Χρυσοβαλάντης (Β΄ Αθήνας), Τράκας Χρήστος (Επικρατείας), Τριανταφυλλίδης Ιωάννης (Ν. Κιλκίς), Τσακιρίδου Μελπομένη (Ν. Πέλλας), Τσιούμα Αικατερίνη (Ν. Ευρυτανίας), Τσιτσιριδάκης Εμμανουήλ (Ν. Χανίων), Τσολάκης Ιωάννης (Α΄ Αθήνας), Φούντα Βασιλική (Ν. Αττικής), Χατζηπαναγή Αφροδίτη (Κύπρος), Χριστακόπουλος Γεώργιος (Ν. Ηλείας) και Χρυσόγελος Νικόλαος (Ν. Αττικής).

Κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων το λόγο έλαβαν ο Εισηγητής - Έφηβος Βουλευτής Ιωάννης Τσολάκης και οι Έφηβοι Βουλευτές: Σοφία Μιχαηλίδου, Νικόλαος Χρυσόγελος, Αφροδίτη Χατζηπαναγή, Αθηνά Παπαδοπούλου, Αγγελική Σχοινά, Μαρία Σγουράκη, Μαρία Ρέτζεκα, Κωνσταντίνα Στογιάννη, Αθανασία Παπαθανασίου, Γεωργία Μανέ, Χριστίνα Παλαιολόγου, Γεωργία Σωτηροπούλου, Αικατερίνη Τσιούμα, Μελπομένη Τσακιρίδου, Ελένη Μπινιάρη, Βασιλική Φούντα, Δέσποινα – Μαρία Μαστροκώστα, Φωτεινή Μπαλιάν, Κωνσταντίνος Μυτάκης, Κωνσταντίνα Σταυροπούλου, Ιφιγένεια Μπουργιέζη, Χριστόδουλος Παπαβαρνάβας, Ελένη Μπίκου, Μαρία Πουλιτσίδου, Ιωάννης Τριανταφυλλίδης, Ευαγγελία Ταράνη, Αγλαΐα Ντούνη, Λαμπριανή Παχουλή, Αναστασία Σιδέρη, Μαγδαληνή Ντιρογιάννη, Ευαγγελία Ποδάρα, Γαρυφαλλιά Μπερέτη, Εμμανουήλ Τσιτσιριδάκης, Κωνσταντίνα Ρετινά, Ασπασία Παναγιώτου, Γεωργία Μπινιέρη, Σοφία Ρηγοπούλου, Γεώργιος Χριστακόπουλος, Νικόλαος Νικολαΐδης, Παρασκευή Στάση και Αθανάσιος Πιάχας, οι

οποίοι διατύπωσαν τις απόψεις τους επί των θεμάτων της Σύνοψης Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και προτάσεις επί των θεμάτων αυτών.

Ο Εισηγητής της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων (Β΄ Τμήμα) - Έφηβος Βουλευτής Ιωάννης Τσολάκης (Α΄ Αθήνας) είπε τα εξής:

«Κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, αγαπητοί Έφηβοι Βουλευτές, στη σημερινή καταναλωτική κοινωνία, όπου οι ανισότητες και η δολιοφθορά «βασιλεύουν», μέσα σε μια κοινωνία η οποία δείχνει παγερά αδιάφορη το σκληρό της πρόσωπο, εκεί όπου η φωνή του πολίτη κλονίζεται και χάνεται μέσα στο πλήθος, η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων καλείται να δώσει απαντήσεις, να εκπροσωπήσει το λαό και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, να μεταφέρει την οπτική πλευρά των νέων, καθώς και να προβάλει τη λύση στα άλυτα προβλήματα, τα οποία ταλαιπωρούν, διαβρώνουν και ξεθωριάζουν, τόσο τον κρατικό μηχανισμό, όσο και την κοινωνία.

Επιπλέον, ο ρόλος της συγκεκριμένης επιτροπής είναι να θίξει θέματα, τα οποία διχάζουν και ίσως αποσιωπούνται ή παραγκωνίζονται, υπενθυμίζοντας στην Κυβέρνηση τη χαλάρωση και την αποσύνθεση των αρμόδιων φορέων, αλλά και τους μηχανισμούς καταστολής και πρόληψης, οι οποίοι ολοένα και περισσότερο μένουν «θαμμένοι» κάτω από τα άτυπα και ανεκπλήρωτα σχέδια των κυβερνώντων κομμάτων.

Έτσι, γι' αυτόν το λόγο, οφείλουμε, ως έφηβοι και αργότερα ως ενεργοί πολίτες, να στιγματίσουμε τα μειονεκτήματα του τόπου μας, να εκφράσουμε τις ανησυχίες μας και φυσικά, να διαμορφώσουμε με τις απόψεις μας, όσο περισσότερο γίνεται, μια ακόμη καλύτερη πολιτική και πιθανόν ένα καλύτερο αύριο, βασισμένο σε μια ιδεολογία δικαιοσύνης και ισότητας, χωρίς διακρίσεις και φρούδες υποσχέσεις, εξασφαλίζοντας, μετέπειτα, μια άρτια και ορθή κοινωνία.

Παρόλα αυτά, την ευθύνη δε φέρει πάντα η Πολιτεία. Ένας παράγοντας που δημιουργεί τέτοιου είδους προβλήματα, δηλαδή προβλήματα που έχουν άμεση σχέση με την κοινωνία, είναι, σαφώς, η παθητική στάση των πολιτών, οι οποίοι αδιαφορούν, συνήθως, μπροστά στους κινδύνους που υπάρχουν ή απλά εθελοτυφλούν. Ολοφάνερα, λοιπόν, δεν αρκούν μόνο οι κρατικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση αυτών των δυσχερειών, καθότι κρίνεται αναγκαία η ενεργή συμμετοχή του πολίτη, σε συνδυασμό με την κατανόησή του, αποφεύγοντας πάντα τα γρήγορα και εύκολα συμπεράσματα.

Ακόμη, χιλιάδες έφηβοι, όπως κάθε φορά, ευαισθητοποιημένοι, παράλληλα με την αιδώ, το δίκαιο και την πολιτική αρετή, που τους διακρίνει, θέλησαν να εκφράσουν εκατοντάδες θέματα, τα οποία διαταράσσουν την κοινωνική τάξη και το κοινωνικό σύνολο και τα οποία αποτελούν απειλή για την ίδια την κοινωνία. Θέματα, όπως το δημογραφικό πρόβλημα - υπογεννητικότητα, ο ρατσισμός, ο αθλητισμός, καθώς και το μεγάλο γεγονός των Ολυμπιακών Αγώνων, η υγεία σε σωματικό και ψυχικό επίπεδο, η κοινωνική πρόνοια - ασφάλιση, η βία και η εγκληματικότητα, όπως η κακοποίηση των γυναικών, οικογένεια - ανθρώπινες σχέσεις, το κάπνισμα, το αλκοόλ, οι άστεγοι, η ανεργία, ο επαγγελματικός προσανατολισμός, τα τροχαία ατυχήματα, η ευθανασία, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα άτομα με ειδικές ανάγκες, η ομοφυλοφιλία, οι αυτοκτονίες και βέβαια, οι προβληματισμοί των εφήβων, αλλά και γενικότερα ό,τι βλάπτει και αποδιοργανώνει την κοινωνία, ήταν μερικά από τα θέματα, με τα οποία ασχολήθηκαν οι έφηβοι βουλευτές.

Όμως, υπάρχει και ένα επιπρόσθετο θέμα, εξίσου σημαντικό με τα υπόλοιπα, το οποίο είναι τα ναρκωτικά. Είναι μια σύγχρονη μάστιγα, η οποία, κατά τα άλλα, αποτελεί μια πολύ μεγάλη επιχείρηση, καθώς ζούμε σε μια κοινωνία όπου οι ανθρώπινες αξίες παρακάμπτονται με ευκολία, λόγω των οικονομικών συμφερόντων, τα οποία συνδέονται με τα ναρκωτικά, τόσο τα νόμιμα όσο και τα παράνομα. Το κόστος του εγκλήματος, το κόστος της προσπάθειας επίλυσης του προβλήματος, το κόστος σε αναποτελεσματικότητα, το κόστος απλά σε ζωές, οι οποίες διάγονται κάτω από την παραλυτική επίδραση των ναρκωτικών, δεν μπορεί να υπολογιστεί. Ακριβώς, επειδή το θαύμα της ζωής είναι ανεκτίμητο, μολονότι σε άλλες χώρες η κατάσταση είναι πολύ χειρότερη, το συγκεκριμένο πρόβλημα δεν παύει να απασχολεί την Ελλάδα, καθότι το φαινόμενο των ναρκωτικών παίρνει τρομακτικές διαστάσεις, εφόσον ο καθένας μπορεί να τα βρει εύκολα, αρκεί να έχει μόνο τα χρήματα και, χωρίς κανένα έλεγχο και ηθικό φραγμό, να τα αγοράσει.

Επίσης, το πρόβλημα, κατά βάση, της ροπής των νέων στα ναρκωτικά είναι κοινωνιολογικό και οι ρίζες του βρίσκονται στη δομή και τη διάρθρωση αυτής της, φαινομενικά, κοινωνίας της αφθονίας. Οι σημερινοί νέοι αγωνίζονται να προσαρμοστούν σε ένα κοινωνικό σύστημα, γοργά μεταλλασσόμενο, που τους παρέχει πληθωριστικά τα αγαθά, την άνεση, τον υλικό ευδαιμονισμό. Τους έχει ανοίξει πλατιούς ορίζοντες για την απόκτηση και προέκταση της γνώσης και τους έχει δημιουργήσει την αίσθηση παντοδυναμίας και αυτοτέλειας του ανθρώπινου παράγοντα. Αυτή, λοιπόν, η ουτοπία της φαινομενικής υπερεπάρκειας αποδείχθηκε

ότι δεν είναι αρκετή για να δώσει ένα νόημα ύπαρξης στα νέα άτομα, που αναζητούν την ταυτότητά τους και αγωνίζονται να αποκτήσουν εσωτερικές σταθερές, τη στιγμή που η ρευστότητα και η αβεβαιότητα είναι το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του λεγόμενου «πολιτισμένου κόσμου». Οι σημερινές κοινωνίες νοσούν και αυτό το αποδεικνύει καθημερινά ο αριθμός των νέων παιδιών, τα οποία πεθαίνουν από υπερβολική χρήση ναρκωτικών ή εγκλείονται στα κέντρα αποτοξίνωσης, σε μια προσπάθεια αποφυγής του «παράδεισου», που πίστευαν πως θα τους λυτρώσει και διαψεύστηκαν.

Οι σημερινοί νέοι, ζώντας περιχαρακωμένοι στις απρόσωπες πολυάνθρωπες πόλεις, γεύονται τη μοναξιά και τον αλλοτριωτικό τους χαρακτήρα και δοκιμάζεται καθημερινά η ψυχική τους ισορροπία, δίχως να υπάρχει διέξοδος και πρόσβαση επικοινωνίας με τους συνανθρώπους τους. Απομονωμένοι και ανήμποροι μέσα στην κοινωνία, που έχει χάσει ιδεολογίες και πίστη και υποκρίνεται πως έχει και τις δύο, νιώθουν την ανασφάλεια και την αστική υποκρισία, να τους δηλητηριάζει και να «λεκιάζει τα λευκά τους όνειρα». Η μόνη διέξοδος είναι η φυγή, η οποία για τους πιο πολλούς μεταφράζεται ως εξατομίκευση, σε εσωστρέφεια, εσωτερική συσπείρωση και λειτουργεί σαν μηχανισμός άμυνας ενάντια στον ανταγωνισμό και την ανασφάλεια, η οποία τους διακατέχει. Καταφεύγοντας, δυστυχώς, στον κόσμο της εφιαλτικής αυτής «νιρβάνα», όχι μόνο τα προβλήματα δεν επιλύονται, αλλά αντίθετα αμβλύνονται, οι νέοι συνθλίβονται εσωτερικά, αποδιοργανώνονται ηθικά και η ψυχική εξάρτησή τους κάνει έρμαιά τους και, όπως χαρακτηριστικά λέει ο Πλωρίτης, «η απώλεια αυτοελέγχου, ο αποπροσανατολισμός, η θολωμένη κρίση συντελούν στην πλήρη ισοπέδωση του ατόμου, το οποίο απομακρύνεται από το περιβάλλον, χάνει την επαφή με τα δρώμενα, ενώ παράλληλα οδηγείται επώδυνα σε ένα ταξίδι χωρίς επιστροφή, ένα ταξίδι που σκοτώνει».

Εξάλλου, και η πολιτεία διαπράττει ένα καθοριστικό λάθος. Δεν ενδιαφέρεται ποτέ να συμπαρασταθεί στον έφηβο έξω από το σχολείο και να τον βοηθήσει να οργανώσει δημιουργικά τον ελεύθερο του χρόνο. Δεν μερίμνησε ποτέ για τα εξωσχολικά του προβλήματα, για τις ανάγκες του και ιδιαίτερα για την ψυχαγωγία του. Οι πολιτιστικές κυψέλες, οι οποίες στήνονται από τους ίδιους τους νέους στις συνοικίες και στην επαρχία και οι οποίες θα μπορούσαν να προσφέρουν σίγουρα μια λύση στο πρόβλημα του ελεύθερου χρόνου τους, δεν ενθαρρύνονται ούτε ηθικά ούτε υλικά από την πολιτεία και μαραζώνουν.

Παρ' όλη, όμως, την τραγωδία, υπάρχουν λύσεις. Γι' αυτόν το λόγο, τα μέτρα που προτείνονται είναι προληπτικά, κατασταλτικά και μέτρα ιατρικής και κοινωνικής αντιμετώπισης των τοξικομανών.

Συγκεκριμένα, τα μέτρα αυτά αφορούν: Τη σωστή ενημέρωση και πληροφόρηση του κόσμου, την αποφασιστική παρέμβαση στους χώρους και τα μέσα, τα οποία προσφέρονται ή ευνοούν τη μύηση στα ναρκωτικά, τη στροφή της πολιτείας στην ανάγκη ουσιαστικής απάντησης στα μεγάλα θέματα της απασχόλησης, μόρφωσης, άθλησης και ψυχαγωγίας της νεολαίας, με την ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης, τη λήψη μέτρων σε πάρα πολλούς τομείς που αφορούν τη νεολαία, τον άμεσο κρατικό έλεγχο όλων των ναρκωτικών ουσιών, έστω και απλών φαρμάκων, την αναδιοργάνωση ριζικά της υπηρεσίας δίωξης, τη θέσπιση καινούργιων νόμων, την αναμόρφωση όλης της σχετικής με τα ναρκωτικά νομοθεσίας, τη δημιουργία ιατροψυχολογικών κέντρων, τη δημιουργία κέντρων αποτοξίνωσης στα μεγάλα αστικά κέντρα, την αποσαφήνιση του ρόλου των ιδιωτικών κλινικών, δηλαδή, ότι ο θετικός τους ρόλος δεν είναι σημαντικός, γιατί, εκτός του ότι απευθύνονται σε λίγους εύπορους, δεν διαθέτουν ούτε κατάλληλο περιβάλλον και εξοπλισμό ούτε εξειδικευμένο προσωπικό. Απλώς στεγάζουν την ανωνυμία ενός ποσοστού τοξικομανών, με μοναδικό στόχο το κέρδος. Επιπρόσθετα, η θεραπεία θα πρέπει να είναι μια σύνθετη οργανωμένη κοινωνική διαδικασία και παρέμβαση και όχι μια επιφανειακή, συμπτωματική, με φάρμακα ή με περιορισμό αντιμετώπιση των πασχόντων.

Κάτω από αυτούς τους όρους η ολοκληρωτική απώλεια του νοήματος της ζωής καταντάει υπόθεση ορισμένων τυχαίων αρνητικών συγκυριών, οπότε και η αναζήτηση ατομικής λύσης και η καταφυγή στον κόσμο των ναρκωτικών γίνεται ένα πολύ πιθανό ενδεχόμενο, ενδεχόμενο από το οποίο μόνο μια βαθιά αναθεώρηση της τοποθέτησης του ατόμου και του συνόλου απέναντι στη ζωή μπορεί οριστικά να προφυλάξει. Αυτό, όμως, προϋποθέτει τη ριζική αλλαγή των δομών και της λειτουργίας της κοινωνίας.

Τέλος, όπως είπε και ο Μπωντλαίρ, «τα ναρκωτικά δεν μπορούν να προσφέρουν στο θιασώτη τους τίποτα περισσότερο από τον εαυτό του. Όπως όλες οι χάρες των ξεμοναχιασμένων κάνουν το άτομο ανώφελο για την κοινωνία και την κοινωνία περιττή για το άτομο, όποιος δεν παραδέχεται τη ζωή και τους νόμους της και ζητάει γιατρεία έξω από την πραγματικότητα πουλάει την ψυχή του».

Οι Έφηβοι Βουλευτές Ιωάννης Τσολάκης, Γεωργία Μανέ, Εμμανουήλ Τσιριδάκης, Κωνσταντίνος Μυτάκης, Μελπομένη Τσακίριδου, Ελένη Μπινιάρη, Βασιλική Φούντα, Κωνσταντίνα Ρετσινά, Χριστόδουλος Παπαβαρνάβας, Γεώργιος Χριστακόπουλος, Νικόλαος Νικολαΐδης, Αικατερίνη Τσιούμα, Ευαγγελία Ποδάρα, Αναστασία Παναγιώτου και Μαρία Πουλιτσίδου διατύπωσαν προτάσεις, που δεν περιλαμβάνονται στη Σύνθεση Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων.

Όσες από τις νέες προτάσεις, μετά από ψηφοφορία, έγιναν δεκτές, καταγράφονται στην Έκθεση της Επιτροπής.

Στη συνέχεια, η Σύνθεση Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, έγινε δεκτή, κατ' αρχήν, ομόφωνα, κατά θέμα και στο σύνολό της, κατά πλειοψηφία.

Ειδικότερα:

- Τα θέματα «Ρατσισμός», «Βία και Εγκληματικότητα – Κακοποίηση Γυναικών» και «Άτομα με Ειδικές Ανάγκες» έγιναν δεκτά, ομόφωνα.

- Τα θέματα «Δημογραφικό - Υπογεννητικότητα», «Ολυμπιακοί Αγώνες», «Υγεία – Νοσοκομεία – Ε.Σ.Υ.», «Κοινωνική Πρόνοια – Ασφάλιση», «Ναρκωτικά», «Οικογένεια – Ανθρώπινες Σχέσεις», «Σωματική και Ψυχική Υγεία», «Κάπνισμα – Αλκοόλ», «Άστεγοι», «Εργασία – Ανεργία», «Μεταφορές – Τροχαία Ατυχήματα», «Σκέψεις – Προβληματισμοί Εφήβων», «Ανθρώπινα Δικαιώματα» και «Τρίτη Ηλικία – Αυτοκτονίες – Υιοθεσία – Ομοφυλοφιλία» έγιναν δεκτά, κατά πλειοψηφία.

- Τα θέματα «Επαγγελματικός Προσανατολισμός» και «Ευθανασία» απορρίφθηκαν, κατά πλειοψηφία.

ΕΚΘΕΣΗ

Η Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων της Βουλής των Εφήβων, κατά την εξέταση των θεμάτων «Δημογραφικό – Υπογεννητικότητα, Ρατσισμός, Αθλητισμός – Ολυμπιακοί Αγώνες, Υγεία – Νοσοκομεία – Ε.Σ.Υ., Κοινωνική Πρόνοια – Ασφάλιση, Βία και Εγκληματικότητα – Κακοποίηση Γυναικών, Ναρκωτικά, Οικογένεια – Ανθρώπινες Σχέσεις, Σωματική και Ψυχική Υγεία, Κάπνισμα – Αλκοόλ, Άστεγοι, Εργασία – Ανεργία, Επαγγελματικός Προσανατολισμός, Μεταφορές – Τροχαία Ατυχήματα, Σκέψεις – Προβληματισμοί Εφήβων, Ευθανασία, Ανθρώπινα Δικαιώματα, Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, Τρίτη Ηλικία – Αυτοκτονίες – Υιοθεσία – Ομοφυλοφιλία», που περιλαμβάνονται στη Σύνοψη Κειμένων των μαθητών της Β΄ Τάξης των Λυκείων (Ενιαίων, Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Εσπερινών, Ειδικών, Μουσικών και Γυμνασίων με λυκειακές τάξεις) της Ελλάδας, της Κύπρου και της αντίστοιχης τάξης των Ελληνικών Σχολείων του Εξωτερικού και των μαθητών της τελευταίας τάξης του Α΄ Κύκλου των Τ.Ε.Ε. (Δημοσίων, Ιδιωτικών, Ημερησίων, Απογευματινών, Εσπερινών, Ειδικών) της Ελλάδας, καθώς και της Β΄ Τάξης των Τεχνικών Σχολών της Κύπρου, που συμμετείχαν στο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα "Βουλή των Εφήβων", Ι΄ Σύνοδος 2004 – 2005, αφού έλαβε υπόψη τις αγορεύσεις του Εισηγητή Ιωάννη Τσολάκη (Α΄ Αθήνας), καθώς και των μελών της, αποδέχθηκε τη Σύνοψη Κειμένων, αρμοδιότητας της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων, κατ' αρχήν, ομόφωνα, κατά θέμα, και στο σύνολό της, κατά πλειοψηφία και εισηγείται την ψήφισή της από την Ολομέλεια της Βουλής των Εφήβων, με την προσθήκη των παρακάτω νέων προτάσεων, που έγιναν, κατά τη συζήτηση στην Επιτροπή, από τους Έφηβους Βουλευτές:

1. Εκσυγχρονισμός της νομοθεσίας για τα ναρκωτικά. (ομόφωνα)
2. Δραστηριοποίηση των Διεθνών Οργανισμών, για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σε θέματα ρατσισμού. (κατά πλειοψηφία)
3. Ανάθεση σε υπαλλήλους του έργου της εξυπηρέτησης των ατόμων με ειδικές ανάγκες στις Δημόσιες Υπηρεσίες. (ομόφωνα)
4. Μεταγλώττιση των ξένων ταινιών που προβάλλονται στην τηλεόραση. (κατά πλειοψηφία)

5. Πραγματοποίηση επισκέψεων μαθητών σε κέντρα απεξάρτησης. (κατά πλειοψηφία)
6. Διαπαιδαγώγηση από ειδικούς παιδαγωγούς των παιδιών με σύνδρομο Down και δημιουργία ειδικών σχολείων. (ομόφωνα)
7. Παροχή οικονομικής και ψυχολογικής στήριξης από το Κράτος στους άστεγους. (ομόφωνα)
8. Διορισμός διερμηνέων νοηματικής γλώσσας στα ΑΕΙ και ΤΕΙ. (ομόφωνα)
9. Μεγαλύτερη διάρκεια των δελτίων ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα, με παράλληλο υποτιτλισμό τους. (ομόφωνα)
10. Ενημέρωση των γονέων και των εκπαιδευτικών για το φαινόμενο εκφοβισμού. (κατά πλειοψηφία)
11. Διαμόρφωση στρατηγικής από γονείς και εκπαιδευτικούς για την αντιμετώπιση πρακτικών θυματοποίησης των μαθητών και στήριξη και προστασία των θυμάτων, τόσο από γονείς και εκπαιδευτικούς, όσο και από συμμαθητές. (κατά πλειοψηφία)
12. Παροχή κινήτρων στους γιατρούς, για το διορισμό τους σε παραμεθόριες περιοχές. (κατά πλειοψηφία)
13. Παροχή δυνατότητας εθελοντικής προσφοράς εργασίας στα νοσοκομεία. (κατά πλειοψηφία)
14. Ίδρυση σταθμών πρώτων βοηθειών κατά μήκος του επαρχιακού οδικού δικτύου. (κατά πλειοψηφία)
15. Εκστρατεία ενημέρωσης των πολιτών για τη δωρεά οργάνων και λήψη αυστηρών μέτρων, ώστε να γίνεται με κανόνες δεοντολογίας. (κατά πλειοψηφία)
16. Διορισμός γιατρών στα σχολεία. (κατά πλειοψηφία)
17. Καθιέρωση συνοδού γιατρού στις σχολικές εκδρομές. (κατά πλειοψηφία)
18. Οικονομική ενίσχυση της οργάνωσης «Γιατροί χωρίς Σύνορα», καθώς και παρεμφερών οργανισμών. (κατά πλειοψηφία)
19. Περισσότερες μονάδες αιμοκάθαρσης στην επαρχία. (κατά πλειοψηφία)
20. Πραγματοποίηση επισκέψεων σε εκπαιδευτήρια κωφάλαων. (κατά πλειοψηφία)
21. Ίδρυση περισσότερων σχολείων για κωφάλαλα παιδιά. (κατά πλειοψηφία)
22. Κάλυψη ποσοστού των θέσεων που προκηρύσσονται στο δημόσιο τομέα από κωφάλαλους. (κατά πλειοψηφία)

23. Καθιέρωση αναμετάδοσης του κεντρικού δελτίου ειδήσεων στη νοηματική γλώσσα. (κατά πλειοψηφία)
24. Καθιέρωση της νοηματικής γλώσσας, ως μαθήματος επιλογής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. (κατά πλειοψηφία)
25. Χορήγηση στους χαμηλοσυνταξιούχους φθινών εισιτηρίων στα μέσα μαζικής μεταφοράς και δωρεάν είσοδος σε αρχαιολογικούς χώρους, εκθέσεις και μουσεία. (κατά πλειοψηφία)
26. Διαμόρφωση χώρων με κλιματισμό για τους ηλικιωμένους, για την προστασία τους από τον καύσωνα. (κατά πλειοψηφία)
27. Επισκέψεις ψυχολόγων στους χαμηλοσυνταξιούχους. (κατά πλειοψηφία)
28. Κρατική μέριμνα στην περίπτωση θανάτου φτωχών ηλικιωμένων χωρίς συγγενείς. (κατά πλειοψηφία)
29. Οικονομικά κίνητρα σε αυτούς που φροντίζουν δύο ηλικιωμένα άτομα. (κατά πλειοψηφία)
30. Καθιέρωση του ΕΚΑΣ σε όλες τις συντάξεις κάτω των 600 ευρώ. (κατά πλειοψηφία)
31. Οικονομική ενίσχυση και δωρεάν περίθαλψη στους άστεγους. (κατά πλειοψηφία)
32. Ενημέρωση παιδιών και γονέων και κατάρτιση προγραμμάτων για τον επαγγελματικό προσανατολισμό των νέων ανάλογα με τις δεξιότητες και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. (κατά πλειοψηφία)
33. Ολοκληρωμένη μόρφωση των ατόμων με ειδικές ανάγκες. (κατά πλειοψηφία)
34. Συστηματική χρήση της τεχνολογίας και των πολυμέσων στα σχολεία και στο χώρο εργασίας. (κατά πλειοψηφία)
35. Συμμετοχή των ηλικιωμένων σε κοινωνικές εργασίες, ώστε να αξιοποιούν τον ελεύθερο χρόνο τους. (κατά πλειοψηφία)

Αθήνα, 4 Σεπτεμβρίου 2005

**Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ (Β΄ Τμήμα)**

**ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΝΩΛΙΑ
ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΡΟΔΟΠΗΣ**